

Handelsdepartementet.

Vedlegg til st. prp. nr. 1, 1947.

Kap. 555.

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

XXXIII. TILLATELSER MEDDELT I 1946.

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. Bergens Elektrisitetsverk. (Ytterligere forlengelse av fristen for fullførelse av reguleringsarbeider i Samnanger-vassdraget.) Kgl. res. 4 januar 1946. Jfr. bind II side 81, IX side 53, XII side 30, XVII side 71, XXII side 29, XXVIII side 8	5
2. A/S Follum Fabrikker. (Leie av inntil 35 000 kW spillkraft fra Norderhov komm. EV.) Kgl. res. 4 januar 1946. Jfr. bind XVII side 39, XXI side 72	6
3. L/L Lærdal Kraftverk. (Regulering av Søndre Sulevatn i Lærdalselva.) Kgl. res. 11 januar 1946. Jfr. bind XXIII side 10, XXVII side 123	8
4. Glommens og Lågens Brukseierforening. (Stadfesting av tillatelse til midlertidig regulering av Olstappen i Vinstra m. v.) Kgl. res. 11 januar 1946. Jfr. bind XXIX side 81	13
5. Norwegian Paper Mill A/S. (Stadfesting av tillatelse til leie av inntil 4 675 kW fra Drammens EV.) Kgl. res. 11 januar 1946. Jfr. bind XXIX side 37	14
6. A/S Greaker Cellulosefabrikk. (Leie av inntil 7 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund.) Kgl. res. 25 januar 1946	15
7. Norsk Elektrokemisk A/S. (Ytterligere 5 års fristforlengelse for utbygging av Tveitereidfoss.) Kgl. res. 25 januar 1946. Jfr. bind I side 4, IV side 48, V side 69, VI side 25, VII side 25, VIII side 16, XVIII side 65, XXII side 49, XXIII side 25 og 29, XXV side 20, XXVII side 99	17
8. Tafjord Kraftselskap. (Regulering av Heimste og Framste Kaldhussætervatn i Tafjordvassdraget.) Kgl. res. 8 februar 1946. Jfr. bind XI side 84, XIII side 53 og 102, XXV side 17 og 37, XXIX side 88	20
9. A/S Engerdal Elektrisitetsverk. (Eksport av 70 kW elektrisk energi til Sverige.) Kgl. res. 8 februar 1946	26
10. Røros Elektrisitetsverk. (Tillatelse til innløsning og erverv av vassrettigheter i Kuråsfallene m. v. i Glåmos herred.) Kgl. res. 22 februar 1946. Jfr. bind XXIV side 68	26
11. M. Peterson & Søn A/S. (Leie av inntil 12 000 kW spillkraft fra A/S Glommens Træsliberi.) Kgl. res. 22 februar 1946. Jfr. bind XXVII side 5, XXVIII side 61	33
12. A/S Tofte Cellulosefabrik. (Stadfesting av tillatelse til leie av inntil 12 000 kW spillkraft fra Buskerud Elektrisitetsforsyning.) Kgl. res. 1 mars 1946. Jfr. bind X side 64, XX side 57, XXXI side 42	35
13. Mjøsa. (Fortsatt midlertidig statsregulering.) Kgl. res. 22 mars 1946. Jfr. bind IV side 179, XXVII side 138, XXX side 42, XXXII side 21	36
14. Ørsta komm. EV. (Stadfesting av tillatelse til å regulere Øvrevatn og til å overføre Geitvikelvas øvre del til Kvanndalsvatn.) Kgl. res. 5 april 1946. Jfr. bind XXVIII side 10, XXXI side 47	37
15. Falconbridge Nikkelverk A/S. (Leie av inntil 9 600 kW fra Kristiansands EV.) Kgl. res. 11 april 1946. Jfr. bind XVI side 57, XX side 30, XXI side 16 og 20, XXIII side 22, XXIV side 27, XXXI side 14	39
16. Bergens Privatbank. (Stadfesting av tillatelse til erverv av aksjer i A/S Viul Tresliperi.) Kgl. res. 24 mai 1946. Jfr. bind XVIII side 31, XXIII side 44, XXIX side 36 og 167, XXXI side 8	42
17. Storfossen Elektrisitetsverk A/S. (Regulering av Storvatn og Øsevatn i Storelva i Grantangen.) Kgl. res. 21 juni 1946	42
18. A/S Arøy. (Stadfesting av konsesjon på erverv av vannrettigheter i Arøyelva i Sogn.) Kgl. res. 21 juni 1946. Jfr. bind XXVIII side 47	48
19. Haugesund kommune. (Stadfesting av vedtak om fornyelse av konsesjon på regulering av Litledalsvassdraget m. v.) Kgl. res. 21 juni 1946. Jfr. bind X side 56, XVIII side 36, XXII side 15, XXVIII side 153, XXIX side 169	49
20. A/S Follum Fabrikker. (Stadfesting av tillatelse til erverv av aksjer i A/S Adalens Træsliberi.) Kgl. res. 28 juni 1946. Jfr. bind XVII side 39, XXI side 72, XXIX side 10	50
21. Nora Fabrikker A/S. (Leie av inntil 1 200 kW spillkraft fra Oslo Lysverker.) Kgl. res. 28 juni 1946	51
22. Egersund komm. EV. (Stadfesting av tillatelse til å regulere Nodlandsvatn m. fl. vatn i Grødemsvassdraget samt om tillatelse til ytterligere regulering av de samme vatn.) Kgl. res. 5 juli 1946. Jfr. bind X side 75, XVII side 94, XXVII side 53	53
23. A/S Risør Tremassefabrikker. (Leie av inntil 5 700 kW fra Aust-Agder Kraftverk.) Regjeringsens res. av 19 juli 1946. Jfr. bind XII side 5, XIII side 113 og 147, XVI side 15, XXVI side 39	61

	Side
24. A/S Sagnfossen Kraftanlegg. (Stadfesting av tillatelse til å erverve vann- og grunnrettigheter i Sagnfossen i Trysilelva.) Regjeringens res. 19 juli 1946. Jfr. bind XXIX side 122	63
25. Nordhordland kommunale kraftlag. (Stadfesting av tillatelse til å regulere Øvre Botnevatn i Botneelva og Ljosavatn samt til å overføre Ljosavatn til Øvre Botnevatn.) Regjeringens res. 19 juli 1946. Jfr. bind XXIX side 106	64
26. Øst-Telemarkens Brukseierforening. (Midlertidig utvidet regulering av Mårvassdraget og midlertidig regulering av Gjøystvassdraget.) Regjeringens res. 19 juli 1946. Jfr. bind II side 117, XXX side 64	66
27. Vang kommune. (Ytterligere fristforlengelse vedkommende regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Begnavassdraget.) Kgl. res. 2 august 1946. Jfr. bind XXIX side 130, XXXI side 55	72
28. Vang kommune. (Stadfesting av tillatelse til å regulere Steinbusjøen og Øyangen i Begnavassdraget.) Kgl. res. 2 august 1946. Jfr. bind XXIX side 130	73
29. Foreningen til Begnavassdragets regulering. (Stadfesting av tillatelser til regulering av Strandefjord og Øyangen.) Kgl. res. 2 august 1946. Jfr. bind IV side 32, 150 og 151, VI side 41, XXVII side 83, XXIX side 145, XXX side 7, XXXI side 35	75
30. Sande Tresliperi A/S. (Leie av inntil 6 000 el.HK spillkraft fra Vestfold Kraftselskap.) Kgl. res. 2 august 1946. Jfr. bind XIV side 3, XXIV side 16	76
31. Statsregulering av Klevevatn i Flåmselva. (Reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglement.) Kgl. res. 16 august 1946. Jfr. bind XXII side 30, XXX side 78	78
32. Brede Tveter m. fl. (Innførsel av 10 kW fra Sverige.) Kgl. res. 16 august 1946	81
33. A/S Tingvoll Ullvarefabrikk. (Stadfesting av tillatelse til midlertidig regulering av Stølsvatn i Rimstadelv.) Kgl. res. 16 august 1946. Jfr. bind XXIX side 135	82
34. Vartdal kommunale kraftverk. (Stadfesting av tillatelse til ytterligere regulering av Store Risaskarvatn i Vartdalselv.) Kgl. res. 16 august 1946. Jfr. bind XXX side 29	84
35. Selbu kommune. (Stadfesting av tillatelse til regulering av Østrungen i Slindelva.) Kgl. res. 16 august 1946. Jfr. bind VII side 96, XXVII side 127, XXVIII side 15	85
36. A/S Brødbølfoss Elektrisitetsverk. (Stadfesting av tillatelse til erverv av bruksrett til Brødbølfoss kraftstasjon m. v.) Kgl. res. 16 august 1946. Jfr. bind XVII side 7, XXVII side 37	85
37. A/S Ryfylke Kraftanlegg. (Stadfesting av tillatelse til ytterligere regulering av Liarvatn i Jørpelandsåen.) Kgl. res. 16 august 1946. Jfr. bind II side 25, XIX side 66, XXIX side 46	86
38. Granvin kommune. (Stadfesting av tillatelse til regulering av Krokavatn i Folkedalselva.) Kgl. res. 13 september 1946. Jfr. bind XXIX side 64	87
39. Falconbridge Nickel Mines Limited. (Tillatelse til å eie 4498 aksjer i Falconbridge Nikkelverk A/S.) Kgl. res. 27 september 1946. Jfr. bind XVI side 57, XX side 16, 20 og 30, XXIII side 22, XXIV side 27	88
40. Foreningen til Begnavassdragets Regulering. (Fornyelse av tillatelse til regulering av Øyangen m. v.) Kgl. res. 24 oktober 1946. Jfr. bind IV side 32, 150 og 151, VI side 41, XXVII side 83, XXIX side 145, XXX side 7, XXXI side 35	89
41. Statsregulering av Pålbufjord. (Fastsettelse av reguleringsbestemmelser.) Kgl. res. 31 oktober 1946. Jfr. bind XII side 60, XXIV side 28, XXVII side 59, XXXII side 15	90
42. Mathiesen-Eidsvold Værk. (Leie av inntil 2 200 kW fra A/S Bøhnsdalen Mills Ltd.) Kgl. res. 8 november 1946	93
43. Glommens og Lågens Brukseierforening. (Stadfesting av tillatelse til midlertidig regulering av Vinsteren.) Kgl. res. 15 november 1946. Jfr. bind XXIX side 93	95
44. Fridtjof Lindteigen og O. L. Auerdal. (Stadfesting av tillatelse til erverv av eiendomsrett til Pikerfoss m. m.) Kgl. res. 15 november 1946. Jfr. bind XXIX side 10	96
45. Røros Elektrisitetsverk. (Tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved Aursundreguleringen.) Kgl. res. 22 november 1946	98
46. Tollstasjonsbestyrer M. Mathisen m. fl. (Innførsel av 2 kW fra Sverige.) Kgl. res. 29 november 1946. Jfr. bind XIX side 27	99
47. Tafjord Kraftselskap. (Stadfesting av tillatelse til ytterligere regulering av Heimste Velt-dalsvatn.) Kgl. res. 29 november 1946. Jfr. bind XI side 84, XIII side 53 og 102, XXV side 17 og 37	100
48. Komiteen for elektrisitetsforsyningen til Brandval-Finnskog. (Innførsel av 25 kW fra Sverige.) Kgl. res. 29 november 1946	101
49. A/S Arne Fabrikker. (Leie av inntil 2 400 kW fra A/S Trengereid Fabrik.) Kgl. res. 29 november 1946	102
50. The Northern Pan-America Line A/S. (Tillatelse til å eie 4 318 ordinære og 1 736 preferanse-aksjer i A/S Kunstsilkefabrikken.) Kgl. res. 6 desember 1946. Jfr. bind XXIV side 29, XXVIII side 33	105

1. Bergens Elektrisitetsverk.

(Ytterligere forlengelse av fristen for fullførelse av reguleringsarbeider i Samnangervassdraget.)

Kgl. resol. av 4 januar 1946.

Ved kgl. resolusjon av 11 april 1913 fikk Bergens kommune tillatelse til å foreta en regulering av Samnangervassdraget i Hordaland på nærmere angitte vilkår og i det vesentlige overensstemmende med fremlagte planer. Fristen for arbeidets påbegynnelse og fullførelse ble satt til henholdsvis 11 april 1915 og 11 april 1920. Fullførelsesfristen er senere gjentagne ganger blitt forlenget, senest den 22 januar 1941 med 5 år til 11 april 1945.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende skrivelse, daterert 18 desember 1945, angående en søknad fra Bergens EV. om ytterligere fristforlengelse:

«Bergens elektrisitetsverk har 2 mars d. å. sendt inn følgende andragende, dat. s. d.:

«I Samnangervassdraget er hittil utført følgende reguleringsarbeider:

Grøndalsvatn 2,125 m heving og 15,875 m senking.

Kvittingsvatn 8,53 m heving og 27,0 m senking.

Svartevatn med Holmevatn og Frostadvatn 24 m heving og 15 m senking.

Øvre Dukevatn 6,8 m heving og 12,2 m senking.

Nedre Dukevatn 4,6 m heving og 16,2 m senking.

Det gjenstår 0,8 m heving av Øvre Dukevatn og 0,7 m heving av Nedre Dukevatn samt regulering av Herfangen og Kvandalsvatn.

For tiden er det vanskelig å ha noen sikker mening om når disse arbeider bør komme til utføring, hvorfor vi tillater oss å søke om å få fristen for fullføring av Samnangervassdragets regulering forlenget med 5 år til 11 april 1950.»

Saken har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Evanger formannskap, som har behandlet saken i møte den 22 juni d. å., ut-

taler at det ikke har noe å bemerke til at fristen forlenges.

Bruvik, Kvam og Samnanger herredsstyrer anbefaler andragendet i møter henholdsvis 14 august, 10 og 20 oktober dette år.

Det samme gjør Hordaland fylkes elektrisitetsforsyning og fylkesmannen i Bergen og Hordaland i påtegninger av henholdsvis 7 og 12 november d. å.

Bergens kommune fikk ved kgl. resolusjon av 11 april 1913 tillatelse til å regulere Samnangervassdraget bl. a. på betingelse av at reguleringsarbeidet skulle være fullført innen 7 år etter at konsesjonen var gitt. Denne frist er forlenget flere ganger og senest 22 januar 1941 med 5 år til 11 april 1945. (Behandlet i Hovedstyremøte den 19 desember 1940.) Bergens elektrisitetsverk søker nå igjen om 5 års fristforlengelse.

De reguleringsarbeider som gjenstår er de samme som forrige gang.

Da den vesentligste del av den konsederte regulering er gjennomført bør man vel også denne gang stille seg imøtekommende. Fristen for fullførelsen anbefales derfor som ansøkt forlenget med 5 år til 11 april 1950 og uten spesielle betingelser.»

Departementet finner etter det foreliggende å kunne anbefale at den ansøkte fristforlengelse blir innvilget.

Man antar med Hovedstyret at det ikke er grunn til å gjøre forlengelsen avhengig av særlige vilkår.

Arbeidsdepartementet

tilrår:

Den senest ved Arbeidsdepartementets brev av 22 januar 1941 fastsette frist for fullførelse av Bergen kommunes regulering av Samnangervassdraget i Hordaland fylke forlenges med 5 år til 11 april 1950.

2. A/S Follum Fabrikker.

(Tillatelse til å leie inntil 35 000 kW spillkraft fra Norderhov komm. EV.)

Kgl. resol. av 4 januar 1946.

Ved kgl. resolusjon 28 september 1934 fikk Follum Træsliberi tillatelse til å leie inntil 35 000 kW spillkraft fra Norderhov komm. EV. på nærmere angitte vilkår.

Konsesjonen gjaldt til 1 juli 1945.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende brev, datert 15 desember 1945, angående søknad fra konsesjonæren, nå A/S Follum Fabrikker, om kraftleietillatelse for ytterligere 10 år:

«I brev av 22 august 1945 til Hovedstyret har A/S Follum Fabrikker søkt om fornyelse av Follum Træsliberis konsesjon av 28 september 1934 på leie av inntil 35 000 kW spillkraft fra Norderhov komm. EV.

Søknaden er sålydende:

«Vi har med takk mottatt Deres brev av 27 f. m. som dessverre ikke er blitt besvart tidligere på grunn av ferie.

Vi kan imidlertid meddele at vårt leieforhold til Norderhov komm. Elektrisitetsverk kommer til å fortsette og vi tør herved høfligst ansøke om at vår konsesjon må bli fornyet for om mulig 10 år.»

I brev av 26 oktober til Hovedstyret har selskapet gitt en del supplerende opplysninger. Av brevet hitsettes følgende:

«I anledning telefonhenvendelse fra Dem i dag tillater vi oss å meddele at A/S Follum Fabrikker er det samme firma som tidligere het Follum Træsliberi. Firmanavnet ble forandret den 4 juni 1942. Vårt styre består for tiden av:

Direktør L. Grønvold, Grensen 3, Oslo.

Konsul Chr. I. Brodtkorb, Gabels gate 17, Oslo.

Disponent Sverre F. Halvorsen, Bæga Træsliberi, pr. Hønefoss.

Vår aksjekapital er kr. 3 000 000 i ordinære aksjer og kr. 3 000 000 i preferanseaksjer. Aksjene lyder på kr. 100. Aksjene sitter spredt på ca. 1 000 personer. Vi vedlegger et eksemplar av våre vedtekter hvorav De vil se at en må være norsk statsborger for å kunne eie aksjer i vårt selskap.

Når vi i vår skrivelse av 22 august nevner at vårt leieforhold med Norderhov komm. Elektrisitetsverk kommer til å fortsette, er dette under forutsetning av at vi får fornyet vår konsesjon som nevnt i Deres skrivelse av 27 juli 1945.»

Norderhov herredsstyre har i møte den 5 oktober 1945 enstemmig anbefalt konsesjonen meddelt.

Fylkesmannen i Buskerud har i påtegning hertil av 17 oktober 1945 meddelt at han ikke har noe å bemerke til søknaden.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 28 september 1934 fikk Follum Træsliberi konsesjon på leie av

inntil 35 000 kW spillkraft fra Norderhov komm. EV. inntil 1 juli 1945. Konsesjonen er meddelt på vanlige vilkår for konsesjoner av denne art, uten bestemmelser om avgift til kommuner eller staten.

Det søkes om at konsesjonen må bli fornyet for ytterligere 10 år og om at tillatelsen må bli gitt til A/S Follum Fabrikker som er firmaets nye navn.

Hovedstyret vil tilrå at søknaden innvilges på de tidligere gjeldende vilkår med den forandring at bestemmelsen om måleroppgaver i post 9 utgår da den har vist seg å være uten praktisk betydning.

Med de endringer i redaksjonen som senere praksis medfører kommer da vilkårene i sin helhet til å lyde således:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge den mellom A/S Follum Fabrikker (tidligere Follum Træsliberi) og Norderhov komm. EV. inngåtte kontrakt, datert 7 september 1934 om leie av inntil 35 000 kW spillkraft står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 januar 1956.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

Majoriteten av selskapets aksjer skal til enhver tid befinne seg på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det

nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide), og prisen på den ikke ligger mer enn 10 prosent over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 prosent av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til framstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes meld-

ing til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 prosent av den leiede kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økete utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at A/S Follum Fabrikker får den omsøkte tillatelse, og at den blir tilknyttet de betingelser som hovedstyret har foreslått, idet dog annet ledd i post 2 utgår som overflødig, idet en etter vedtektene må være norsk statsborger for å kunne eie aksjer i selskapet.

Arbeidsdepartementet

tilråder

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV, A/S Follum Fabrikker å leie inntil 35 000 kW spillkraft fra Norderhov kommunale Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets tilråding av 4. januar 1946 inntatte betingelser.

3. L/L Lærdal Kraftverk.

(Tillatelse til å foreta en regulering av Søndre Sulevatn i Lærdalselva.)

Kgl. resol. av 11 januar 1946.

Ved Administrasjonsrådets vedtak i møte 4 september 1940 ble det meddelt L/L Lærdal Kraftverk tillatelse til å foreta en midlertidig regulering av Søndre Sulevatn i Lærdalselva på nærmere angitte vilkår.

Avskrift av den tilråding som ligger til grunn for tillatelsen legges ved.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 13 desember 1945 har departementet mottatt en søknad, datert 18 juli 1945, fra kraftverket ved overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane sendt tillatelse til varig regulering av vatnet.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«L/L Lærdal Kraftverk, som ved Administrasjonsrådets beslutning av 4 september 1940 fikk tillatelse til å foreta en midlertidig regulering av Søndre Sulevatn, har ved Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane sendt inn følgende andragende, dat. 18 juli d. å.:

«Arbeidet med reguleringsanlegget er i gang og vil forhåpentlig bli ferdig i høst, så magasinet kan utnyttes i lågvassperioden til vinteren.

Det bør ordnes med endelig reguleringsstillatelse.

På vegne av L/L Lærdal Kraftverk tillater jeg meg derfor å søke om tillatelse til endelig regulering av Søndre Sulevatn i overensstemmelse med den midlertidige konsesjon. Jeg viser til planer og beskrivelser som var vedlagt den tidligere søknad.

Jeg er ikke sikker på fremgangsmåten ved den endelige søknad og viser i den anledning til mitt brev til Dem av 20 januar 1945 angående L/L Luster Kraftlag i samme anledning og som jeg ikke har fått svar på.

Hvis der ved disse reguleringer skal holdes nye befaringer bør tillatelse gis så tidlig at skjønnene senest kan holdes i slutten av august eller begynnelsen av september, da anleggene ligger meget høyt til fjells.»

Det nye og det tidligere andragende med beskrivelse har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Vang kommunestyre har i møte den 8 august d. å. gjort slikt vedtak:

«Kommunestyret har intet å innvende mot den omsøkte regulering når de nødvendige skjønn blir avholdt, for så vidt angår den grunn som ligger i Vang. Likeledes at kommunen får de lovbefalte avgifter av reguleringen.»

Fylkesmannen i Opland slutter seg under 16 s. m. til kommunestyrets avgjørelse.

Hemsedal herredsstyre har i møte den 25 august d. å. fattet følgende beslutning:

«Hemsedal kommune motsetter seg ikke varig regulering av nevnte vatn, men kan ikke være enig i søknadens siste avsnitt at hotell-eier Knut Maristuen eier vatnet. En er enig i at eiendomsforholdet er uklart, men en vil gjøre merksam på at på eldre karter er vatnet beliggende innen Buskerud fylkes grense (Hemsedal).

En mener derfor at konsesjonsavgiften som departementet fastsetter bør tilfalle Hemsedal.»

Sjefsingeniøren for Elektrisitetsforsyningen i Buskerud fylke anfører 29 august d. å. at hvis det er riktig at vatnet i sin helhet ligger i Hemsedal vil han tilrå at spørsmålet om reguleringsavgiften tas opp til ny behandling. Videre at Opland fylke i så fall neppe har noe krav på å få seg tildelt noe av avgiften.

Fylkesmannen i Buskerud vet ikke noe å bemerke til at andraget innvilges. Han mener at eiendomsforholdet og innen hvilket herred vatnet ligger bør bringes på det rene, jfr. hans påtegning av 31 august dette år.

Borgund herredsstyre har i møte den 15 august d. å. vedtatt følgende:

«Heradstyret gjev løyve til regulering i overensstemmelse med tidligere gjeven midlertidig konsesjon av 24 august 1940.»

Lærdal Laksefiskarforening har i følge påtegning av 27 august d. å. «ingen ting å merka til at Søndre Sulevatn vert regulert.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har heller ikke noe å bemerke, jfr. hans ekspedisjon av 31 august d. å.

L/L Lærdal Kraftverk fikk ved kgl. resolusjon av 21 februar 1936 tillatelse etter ervervslovens § 5 til å erverve bruksrett til Husumfossen i Lærdalselva. Ved Administrasjonsrådets beslutning av 4 september 1940 fikk det videre tillatelse til midlertidig å regulere Søndre Sulevatn i Lærdalselva 5 m ved 3 m

senkning og 2 m oppdemning, jfr. Hovedstyrets brev av 30 august 1940. Denne tillatelse er nettopp utløpet og som det ses av andragendet før kraftverket har hatt anledning til å nyttiggjøre seg reguleringen. — Det søker nå om ordinær reguleringstillatelse av samme omfang som den midlertidige.

Fordelen ved reguleringen representeres av en kraftinnvinning i Husumfossen på omkring 400 nat.-HK. Hertil kommer en øking på ca. 2 400 nat.HK. i det 200 m høye nyttbare fall i Oddelva når magasinet tappes med hensyn på denne del av vassdraget.

Da vatnet ligger vel 1 400 m over havet antas skaden på grunn å bli liten. Der må regnes med noe forringelse av fisket.

Som det fremgår av ovennevnte brev har Hovedstyret tidligere funnet at betingelsene for å kunne gi tillatelse til en regulering som omhandlet er til stede og det er ikke noen grunn til å se annerledes på spørsmålet nå. Man anbefaler derfor søknaden innvilget.

Tillatelsen foreslås tidsbegrenset slik at den løper ut samtidig med konsesjonen på bruksrett, altså for den tid leieforholdet mellom L/L Lærdal Kraftverk og Lærdal og Borgund kommuner vedvarer, dog ikke ut over 50 år fra 21 februar 1936, det vil si vel 40 år fra nå av. Etter reguleringslovens § 10.4 kan det når konsesjonen gis for en kortere tid enn 50 år fastsettes at staten, hvis den overtar anlegget ved konsesjonstidens utløp, skal erlegge en innløsningssum beregnet på nærmere angitt måte. Det er rimelig at bestemmelsen brukes her. — Etter samme paragrafs punkt 5 blir det å oppstille vilkår om rett for staten til å innløse reguleringsanlegget i det 35 år etter at konsesjonen er gitt.

Ved den midlertidige regulering var avgiftene til stat og kommuner satt til kr. 0,10 pr. innvunnen nat.-HK. til hver. Hovedstyret foreslår avgiften til staten bibeholdt uforandret, til kommuner foreslås den øket til kr. 0,50 som er den vanlige sats ved lignende reguleringer. Spørsmålet om fordelingen blir å drøfte senere.

Da Høyfjellskommissjonen har avgitt kjennelse for at Søndre Sulevatn er privat eiendom blir der ikke å oppstille vilkår om godtgjørelse en gang for alle til staten, jfr. nevnte lovs § 13.

Etter samme lovs § 12.15 foreslås kraftavgivelse betinget med inntil 10 pst. til kommuner. Noen kraftavgivelse til staten har man ikke funnet det påkrevd å betinge.

De øvrige betingelser trenger antagelig ikke noen nærmere begrunnelse.

Da anlegget så å si er ferdig har man ikke medtatt de ordinære vilkår om frister for

påbegynnelse og fullførelse, legehjelp m. v. og husrom. Av samme grunn har man heller ikke medtatt vilkår vedrørende naturfredning med videre.

Det for den midlertidige regulering fastsatte manøvreringsreglement bygger på at L/L Lærdal Kraftverks anlegg er det eneste utbygde fall i vassdraget. Da man ikke kan se bort fra at fallet i Oddelva kan bli utbygd i reguleringsperioden og at vannslipningen da må skje med hensyn på dette fall antar Hovedstyret at reglementets pkt. 2 må endres slik at vannslipningen bare kan foregå etter L/L Lærdal Kraftverks behov så lenge dette er det øverste utbygde fall i vassdraget. Videre foreslås punktet supplert med den ordinære bestemmelse om lågvassføringen. Til reglementets øvrige bestemmelser har man ikke noe å bemerke og det foreslås derfor fortsatt gjort gjeldende med følgende endring av pkt. 2:

«Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes. Heller ikke må dets tidligere lågvassføring forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vannslipningen foregå etter L/L Lærdal Kraftverks behov så lenge dette er det øverste utbygde fall i vassdraget. Så snart ovenforliggende fall bygges ut blir nye regler for vannslipningen å oppstille.»

Utkastet til betingelser har vært forelagt L/L Lærdal Kraftverk og vedlegges i undertegnet stand. Kraftverket har samtidig vedtatt den foreslåtte endring av manøvreringsreglementets pkt. 2.

Søknaden har vært kunngjort i Norsk Lysingsblad 1 og 3 august 1945.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i møte den 21 september 1945.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis for den tid leieforholdet mellom L/L Lærdal Kraftverk og Lærdal og Borgund kommuner vedvarer overensstemmende med den inngåtte overenskomst, dog ikke ut over 50 år fra 21. februar 1936.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. For det avståtte skal erlegges en innløsningssum der beregnes således at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse anlegget. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne på samme måte som i post 1.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking i vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 14 skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelse fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Så fremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller

pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje.

Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgang for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

11.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget. Planene skal approberes av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

12.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn

kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslipningen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 100 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

13.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

14.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3).

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggs-kapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut

kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

15.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 1 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

16.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

17.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

18.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement er sålydende:

«1.

Øvre reguleringsgrense kote 1417
Nedre ————— » 1412

Høydene refererer seg til F. M. II.

Fastmerkets høyde er 1411,43, jfr. kart over utløpet av Søndre Sulevatn i M 1/500 datert 12 august 1940.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige merker som skal godkjennes av det offentlige.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes. Heller ikke må dets tidligere lågvassføring forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vannslipningen foregå etter L/L Lærdal Kraftverks behov så lenge dette er det øverste utbygde fall i vassdraget. Så snart ovenforliggende fall bygges ut, blir nye regler for vannslipningen å oppstille.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende og at dammen til hver tid er i god stand.

Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes om det forlanges avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Tvist om forståelsen av dette reglement avgjøres med bindende virkning av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den søkte tillatelse blir meddelt, og at den blir tilknyttet de betingelser som Hovedstyret har foreslått.

Fordelene ved reguleringen utgjøres av en kraftinnvinning i Husumfossen på ca. 400 nat.-HK, og — hvis magasinet tappes med hensyn på det 200 m høye fall i Oddelva — en økning på ca. 2 400 nat.-HK. i dette fall.

Reguleringen antas å ville medføre noen forringelse av fisket. For øvrig antas skaden å ville bli liten, da vatnet ligger ved 1 400 m over havet.

Om de foreslåtte konsesjonsbetingelser skal departementet bemerke følgende:

Konsesjonen er foreslått tidsbegrenset slik at den løper ut 21 februar 1936, samtidig med den ved kgl. resolusjon 21 februar 1936 meddelte tillatelse til erverv av bruksrett til Husumfossen, og det er overensstemmende med reguleringslovens § 10 pkt. 4 foreslått at staten, hvis den overtar anlegget ved kon-

sesjonstidens utløp, skal erlegge en innløsningssum, idet konsesjonstiden er satt til mindre enn 50 år. Herom henvises til vilkårenes post 1.

Dessuten er det foreslått innløsningsrett for staten i det 35 år etter at konsesjonen er gitt, jfr. post 2.

Avgiftene til stat og kommuner foreslås satt til henholdsvis kr. 0,10 og kr. 0,50 årlig pr. innvunnen nat.-HK., se vilkårene post 3. Godtgjørelse til staten en gang for alle overensstemmende med lovens § 13 er ikke foreslått, da vatnet ifølge kjennelse av Høyfjellskommisjonen i sin helhet er undergitt eienomsrett.

Det er videre foreslått kraftavståelse til kommuner med inntil 10 pst., men ikke til staten, jfr. vilkårenes post 14. Sikkerhetsstillelse er foreslått betinget med kr. 1 000, se post 15.

For øvrig er betingelsene de vanlige når unntas at det ikke er medtatt forslag om betingelser som knytter seg til utførelsen av anlegget, som så å si er fullført.

Departementet vil videre rå til at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med Hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Betingelsene og manøvreringsreglementet er vedtatt av søkeren.

Søknaden er kunngjort på behørig måte.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917 L/L Lærdal Kraftverk å foreta en regulering av Søndre Sulevatn i Lærdalselva i det vesentlige i samsvar med søknad av 18 juli 1945, jfr. søknad av 13 august 1940 og dermed fremlagte planer.

Tillatelsen meddeles på de betingelser som er tatt inn i Arbeidsdepartementets tilråding av 11 januar 1946.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med det utkast som er tatt inn i Arbeidsdepartementets ovennevnte tilråding som gjeldende inntil videre.

4. Glommens og Lågens Brukseierforening.

Kgl. resol. av 11 januar 1946.

(Stadfesting av tillatelse til å gjennomføre en midlertidig regulering av Olstappen i Vinstra m. v.)

Ved «Ministerpresidentens» vedtak 9 juli 1942 ble det meddelt Glommens og Lågens

Brukseierforening tillatelse til å gjennomføre en midlertidig regulering av Olstappen i Vinstra m. v. på nærmere angitte vilkår. Avtrykk av tillatelsen vedlegges.

På vegne av skadelidte grunneiere og rettighetshavere har Torvald Slåen, Skåbu, i brev av 20 juli 1945 henstillet av reguleringsstillatelsen ikke må bli opprettholdt.

Stadfestingsspørsmålet har deretter vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i brev av 15 desember 1945 har avgitt følgende uttalelse:

«Med påtegning av 9 august 1945 har Departementet sendt hovedstyret et brev av 20 juli n. f. fra Torvald Slåen, Skåbu, og bedt om uttalelse angående spørsmålet om stadfesting av den reguleringsstillatelsen som 9 juli 1942 er gitt Glommens og Lågens Brukseierforening til midlertidig regulering av Olstappen.

Torvald Slåen fremholder på vegne av de skadelidte følgende.

«Glommens og Lågens Brukseierforening og Hamar, Vang og Furnes kommunale kraftselskap har under nasi-«styret» søkt om «rett» til midlertidig regulering av Olstappen for 5 år. Reguleringa er gjennomført og de har holdt «skjønn» og tilkjent oss «erstatning» men resultatet av disse «skjønn» er slik at vi mener vi har lidt stor skade.

Erfaringene har vist at det er en nokså tvilsom måte å få erstattet skader på med de skjønna som blir holdt. Her bør en få en mer betryggende ordning.

Vi mener at reguleringa av Olstappen er en helt ulovlig handling — idet brukseierforeninga ikke har handlet under tvang (Det har iallfall deres advokat uttalt til meg.)

For oss her oppe fortøner saka seg slik at disse «konsesjoner» er innhentet utelukkende for å banytte anledningen til å fremme sine egne økonomiske interesser, og vi håper at departementet ikke godkjenner dette, og at vi blir gitt erstatning for skader som er påført oss ved dette overgrep.

Det vil antagelig bli hevdet av brukseierforeninga at det var et særlig stort behov for kraft, og at dette var grunnen, men det var vel tyskerne som i første omgang fikk dekket «behovet».

Vi er også av den mening at Olstappen ikke bør reguleres, da skaden for bygda er uforholdsmessig stor i forhold til den kraftmengde som innvinnes. (Med de skjønnsresultater som er oppnådd er det vel god forretning for H. V. & F. k. kraftselskap, men det bør ikke være avgjørende).

Det er på tide at staten tar seg av elektrisitetsforsyninga — slik at det blir utarbeidet planer med en samlet oversikt over de vassdragsreguleringer, utbygginger osv. som bør gjennomføres i de forskjellige distrikter. Å la de «private» ta seg av dette kan være til stor skade både for den enkelte og for samfundet.

De oppgaver staten bør ta seg av så fort som mulig er å få gransket og tilrettelagt planer og oversikt over en samlet elektrisitets-

forsyning for distrikter som naturlig hører sammen».

Stadfestings spørsmålet ble kunngjort i Norsk Lysingsblad 20 og 24 september 1945 og er ved brev fra Fylkesmannen i Opland av 16 august 1945 forelagt distriktet til behandling. Saken er også forelagt Glommens og Lågens Brukseierforening.

Nord-Fron herredsstyre er etter vedtak av 15 september 1945 «samtd i at regulering ikkje burde vore søkt og sett i verk under okkupasjonstida. Vidare er ein samtd i at: «Det er på tide at staten tar seg av elektrisitetsforsyninga — slik at det blir utarbeidet planer med en samlet oversikt over de vassdragsreguleringer, utbygginger osv. som bør gjennomføres i de forskjellige distrikter».

Når det no berre er knapt 2 år att av konsesjonstida, vil ein ikkje seie noko i mot at konsesjonen blir stadfesta. Men føresetnaden frå heradstyret si side er då at det må bli halda nytt skjønn».

Fylkesmannen slutter seg til uttalelsen fra herredsstyret.

Glommens og Lågens Brukseierforening fremholder i brev hit av 13 november 1945 at den i samsvar med reguleringssøknaden av 17 november 1941 fortsatt er av den oppfatning at reguleringen er saklig berettiget og ønskelig for også å muliggjøre den beste utnyttelse av Bygdinmagasinet. Den søker derfor om stadfesting av reguleringstillatelsen.

Foreningen føler seg forvisset om at de tilkjente erstatninger ved overskjønn av 3 juli 1943, ca. kr. 10 500 (inkl. 25 pst.) og utført forbygning ved almenningssagen ved Elvenes må kunne karakteriseres som fullt tilfredsstillende for de skadelidte hva angår opptredende skader på fiske, slått- og beitemark, buer, oppleggsplasser, veier m. v.

For isveiskader på Olstappen er erstatninger ennå ikke endelig fastsatt. Underskjønnet av 23 mars 1944 er appellert, men av forskjellige grunner kom ikke overskjønnet istand siste vinter.

Det ble i brev herfra av 5 mars 1942 til Arbeidsdepartementet fremholdt bl. a.:

«Reguleringsloven foreskriver at tillatelse bør i alminnelighet bare gis hvis skade og ulemper må ansees å være av mindre betydning, sammenlignet med de fordeler som reguleringen medfører. Ved denne sammenligning skal også omkostningene ved gjennomførelsen tas i betraktning.

I det foreliggende tilfelle er som allerede nevnt kraftøkningen meget beskjeden, mens det vel må ventes at en regulering som denne med stadig pendlende vannstand vil bevirke betydelig skade og ulemper for trafikk og fiske. Det neddemmede grunnareal er heller ikke relativt sett ubetydelig. Imidlertid vil reguleringen som påvist av Brukseierforeningen be-

virke at sløsing av reguleringsvann fra Bygdin kan undgås og at driften ved Kamfoss kraftanlegg blir sikret i noen grad også i kortvarige lågvassperioder, da der ikke tappes fra Bygdin».

Det dreier seg her om en midlertidig regulering og en legger også vekt på de vanskelige forsyningsforhold som fremdeles må sis å være til stede. Man anbefaler derfor reguleringstillatelsen av 9 juli 1942 stadfestet i henhold til provisorisk anordning av 17 august 1945, og på samme betingelser som før.

Spørsmålet om nye skjønn blir formentlig å avgjøre etter anordnings § 14, hvoretter sivile saker fra okkupasjonstiden som er avsluttet ved dom, kjennelse, skjønn eller annen rettslig avgjørelse kan kreves gjenopptatt under visse nærmere angitte omstendigheter.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 13 desember 1945.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at tillatelsen blir stadfestet. Man legger med Hovedstyret vekt på de nåværende vanskelige forsyningsforhold. Tillatelsen vil i tilfelle utløpe 9 juli 1947.

Som det vil sees har Nord-Fron herredsstyre og fylkesmannen i Opland gjort sitt samtykke til stadfestingen betinget av at det blir holdt nytt reguleringsskjønn. Departementet antar imidlertid med hoverstyret at spørsmålet om gjenopptakelse av skjønnet må henvises til avgjørelse etter de betingelser som er fastsatt i restitusjonsanordningens kap. II B. Det blir i tilfelle partenes sak å prøve dette spørsmål.

Arbeidsdepartementet

tilråder

Tillatelse av 9 juli 1942 for Glommens og Lågens Brukseierforening til å gjennomføre en midlertidig regulering av Olstappen i Vinstra m. v. stadfestes i henhold til restitusjonsanordningens § 4 på uforandrede vilkår.

5. Norwegian Paper Mill A/S.

(Stadfesting av tillatelse til å leie inntil 4 675 kW fra Drammens EV.)

Kgl. resol. av 11 januar 1946.

Ved «ministerpresidenten»s vedtak 9 april 1942 ble det meddelt Norwegian Paper Mill A/S tillatelse til å leie inntil 4 675 kW fra Drammens EV på nærmere angitte vilkår.

Avskrift av tillatelsen vedlegges.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende brev av 28 desember 1945 angående spørsmålet om stadfestelse av tillatelsen:

«Selskapet har i brev av 29 oktober 1945 søkt om stadfestelse av sin kraftleiekonsesjon av 9 april 1942.

Søknaden er sålydende:

«Vi har mottatt Deres rundskriv av 10 oktober 1945 og søker herved om konsesjon på følgende kraftleiekontrakter vi har med Drammens Elektrisitetsverk:

1. Vår kontrakt med Drammens Elektrisitetsverk, datert 3 november 1941, vedlagt.
2. Vår spillkraftkontrakt med Drammens Elektrisitetsverk, datert 28—30 desember 1939, vedlagt.
3. Vårt firmas vedtekter.
4. Erklæring fra vårt styre.

Konsesjon på den samlede kraftleie ble meddelt oss 15 april 1942.»

Hovedstyret skal i den anledning bemerke:

Kontrakten av 28—30 desember 1939 omfatter leie av inntil 4 000 kW til fremstilling av damp og til drift av den regulerbare del av papirmaskinen. Kontrakten gjelder i 10 år fra det tidspunkt kjeleanlegget ble ferdig og kraftleveransen påbegynt (mai 1941).

I følge kontrakten av 3—22 november 1941 er Drammens EV forpliktet til å levere inntil 675 kW og papirfabrikken til å betale for minst 450 kW. Denne kontrakt løper til 1 januar 1947.

I samsvar med forslag herfra fikk selskapet den 9 april 1942 (ikke som anført i søknaden den 15 april 1942) tillatelse til å leie inntil 4 675 kW fra Drammens EV. Tillatelsen er gjort gjeldende så lenge kraftleiekontrakten av 28—30 desember 1939 og/eller kontrakten av 3—22 november 1941 står ved makt, dog ikke i noe tilfelle lenger enn til 1 januar 1952. I konsesjonens pkt. 9 er det bestemt at det av den kraft som gjennomsnittlig benyttes og som ikke brukes til fremstilling av damp skal svares en årlig avgift til statskassen av kr. 1 pr. kW. For øvrig er konsesjonen meddelt på vanlige vilkår.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke til kraftleieforholdet og i realiteten heller ikke til de vilkår som er oppstillet i konsesjonen og vil derfor tilrå at kraftleiekonsesjonen av 9 april 1942 stadfestes med den endring at det i første avsnitt i pkt. 8 om kraftavståelse settes «Kongen» i stedet for «Arbeidsdepartementet.»

Da bedriften ligger i Drammen og får sin krafttilførsel fra Drammens EV har vi ikke funnet det nødvendig å forelegge saken for distriktet (Drammen) til uttalelse på ny.

Behandlet i Hovedstyremøte den 13—14 desember 1945.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den omhandlede tillatelse blir stadfestet idet ordet «Arbeidsdepartementet»

i konsesjonsvilkårenes post 8, 1 ledd, blir endret til «Kongen»

Man har etter omstendighetene funnet det unødvendig å forelegge saken for distriktet, jfr. ervervsloven av 14 desember 1917 § 24, 5 ledd.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

Tillatelse av 9 april 1942 for Norwegian Paper Mill A/S til å leie inntil 4 675 kW fra Drammens Elektrisitetsverk stadfestes i henhold til restitusjonsanordningens § 4 med den endring i konsesjonsbetingelsene som er anført i Arbeidsdepartementets tilråding av 11 januar 1946.

6. A/S Greaker Cellulosefabrik.

(Tillatelse til å leie inntil 7 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund.)

Kgl. resol. av 25 januar 1946.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 17 desember 1945 har departementet mottatt en søknad, datert 28 september 1945, fra A/S Greaker Cellulosefabrik om tillatelse til å leie inntil 7 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av 28 september 1945 til Hovedstyret har A/S Greaker Cellulosefabrik søkt om konsesjon på leie av inntil 7 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund.

Søknaden er sålydende:

«For å minske vår kullimport og sikre den til vår fabriks drift nødvendige kraft har vi avsluttet kontrakt med Aktieselskabet Hafslund om levering av inntil 7 000 kW elektrisk energi spillkraft til drift av en elektrokjele for fremstilling av damp.

En bekreftet avskrift av kraftleveringskontrakten vedlegges.

Den elektriske energi skal leveres i transformatorstasjonen i vår fabrikk på Greaker i Tune herred.

I henhold til Ervervsloven av 1917 kap. 4 tillater vi oss herved å andra det ærede departement om tillatelse til å leie inntil 7 000 kW elektrisk energi fra A/S Hafslund.

En erklæring fra vårt styre om at det ikke foreligger nogen avtale siktede til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets styre vedlegges. Likeså vedlegges et eksemplar av vårt selskaps vedtekter.»

Tune herredsstyre har i møte den 7 november 1945 enstemmig anbefalt at søknaden innvilges.

Fylkesmannen i Østfold har i brev av 19 november 1945 meddelt at han an-

befaler den søkte konsesjon innvilget på vanlige betingelser.

Hovedstyret skal bemerke:

I følge kraftleiekontraktens § 1 påtar A/S Hafslund seg å levere A/S Greaker Cellulosefabrik inntil 7000 kW spillkraft for fremstilling av damp i en elektrokjele i fabrikkens kje.ehus.

Kraftleiekontrakten trer i kraft den 1 november 1945 og gjelder i 10 år — til 31 oktober 1955 (kontraktens § 8).

Hovedstyret vil rå til at konsesjonen meddeles for den tid A/S Greaker Cellulosefabrik måtte leie inntil 7000 kW spillkraft fra A/S Hafslund, dog ikke lenger enn til 31 oktober 1955.

Etter den praksis som tidligere er fulgt ved behandlingen av konsesjoner av denne art vil Hovedstyret anbefale tillatelsen meddelt på vanlige vilkår uten bestemmelser om avgift til kommuner eller staten, således at betingelsene i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Greaker Cellulosefabrik måtte leie inntil 7000 kW spillkraft fra A/S Hafslund, dog ikke lenger enn til 31 oktober 1955.

2. Styre.

Selskapets styre, som skal ha sitt sete her i riket, skal bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1,00 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn

gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket i det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til kr. 50,00 — femti kroner — dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide), og prisen på den ikke ligger mer enn 10 prosent over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 prosent av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f.eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kr. av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kr. av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende de-

partement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 prosent av den leiede kraft til de kommuner som Kongen bestemmer, derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet, enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Behandlet i hovedstyremøte den 14 desember 1945.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvori blant avskrift av den omhandlede kraftleiekontrakt og erklæring om at det ikke foreligger noen avtale, siktende til å dekke over det virkelige forhold med hensyn til selskapets styre, jfr. ervervslovens § 24.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den omsøkte tillatelse blir gitt, og at den blir tilknyttet de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV, A/S Greaker Cellulosefabrik å leie inntil 7000 kW spillkraft fra A/S Hafslund på de betingelser som er tatt inn i Arbeidsdepartementets tilråding av 25 januar 1946.

7. Norsk Elektrokemisk Aktieselskab.

(Ytterligere 5 års fristforlengelse for utbygging av Tveitereidfoss i Kragerøvassdraget.)

Kgl. resol. av 25 januar 1946.

Ved Regjeringens resolusjon av 5 juli 1906 fikk Norsk Elektrokemisk Aktieselskab tillatelse til å erverve Dalsfoss, Tveitereidfoss og Solumfoss i Kragerøvassdraget bl. a. på betingelse av at de nevnte fosser skulle utbygges innen 10 år fra konsesjonens datum. Det ble fastsatt en konvensjonalbot for hver dag fristen måtte oversittes.

Dalsfoss er utbygd og Solumfoss er senere ervervet av A/S Vafoss Bruk. For Tveitereidfoss er utbygningsfristen forlenget flere ganger, senest ved Administrasjonsrådets vedtak 22 august 1940 til 5 juli 1945.

Det er fra selskapet innkommet søknad av 5 juli 1945 om ytterligere forlengelse av fristen i 5 år.

Saken har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i brev av 17 desember 1945 har avgitt følgende uttalelse:

«Arbeidsdepartementet har 9 juli d. å. oversendt til uttalelse følgende brev — datert 5 s. m. — fra Norsk Elektrokemisk Aktieselskap (NEA):

«Under krigen har det vært forbud mot å utbygge vassfall og så vidt vi vet er dette forbud ennå ikke hevet. Vi har gått ut fra at dette forbud har hatt til følge at de frister for utbygging som var gjeldende selvsagt ble tilsvarende forlenget eller utsatt.

I overensstemmelse hermed har vi ment at den frist for utbygging av vår foss, Tveitereidfoss, som løper med 5 år fra 5 juli 1940, også er forlenget med 5 år fra den dag utbyggingsforbudet blir hevet.

Vi ber om det ærede Departements bekræftelse herpå.»

Da der så vidt Hovedstyret bekjent ikke hadde vært utstedt noe generelt forbud mot

å bygge ut vassfall, ba man under 16 juli d. å. innsendt begrunnet andragende om fristforlengelse.— Dette som er datert 19 s. m. lyder:

«Vi har mottatt Deres brev av 16 ds. vedrørende utbygging av Tveitereidfossen i Kragerøvassdraget og tillater oss å ansøke om at fristen for utbyggingen utsettes med ytterligere 5 år, idet der i distriktet intet behov er for øket kraft, da vår nåværende kraftstasjon til stadighet har overskuddskraft disponibel. Vi nevner i denne forbindelse at der i Kragerødistriktet ingen rasjonering har vært på kraft under krigen unntatt det vannfattede år 1942 på grunn av de dårlige vannforhold som gjorde seg gjeldende over hele det østfjellske Norge.

Vi har ingen grunn til å tro at behovet for elektrisitet i Kragerødistriktet vil vise noen synderlig stigning i de nærmeste år fremover, men tvertom, når normale forhold inntre, vil synke.»

De kommunale elektrisitetsverker i Kragerø, Skåtøy, Sannidal og Drangedal har sammen med ordførerne i disse kommuner redigert følgende fellesuttalelse:

«Elektrisitetsverkene ønsker å peke på følgende:

1. N. E. A.'s søknad er fremsatt etter fristens utløp. Fristen utløp den 5 juli 1945. N. E. A.'s søknad er datert den 19 juli 1945.
2. N. E. A.'s begrunnelse for å forlenge utbyggingsfristen røper at N. E. A. er oppsiktsvekkende dårlig orientert om distriktets kraftbehov. Hvis begrunnelsen er ærlig ment viser den bare at N. E. A. ingen annen interesse har i distriktets kraftforsyning enn å sope inn penger på den lett-vinteste måten. Hvis N. E. A. hadde hatt den ringeste interesse for distriktets velferd og trivsel ville det kjent til at kraftbehovet i dag ikke er dekket.

Om kraftforbruket i dag kan vi meddele følgende fakta:

Dalsfoss kraftstasjon er på 6 000 HK., men vannforsyningen tillater ikke at stasjonen går med full belastning. Vi kan i all fall ikke regne med mer enn 5 000 HK. Vassføringen er av Vassdragsvesenet satt til 21 m³/sek eller ca. 5 100 HK.

Kommunenes forbruk er i dag:

Kragerø	2 200 HK.
Skåtøy	1 300 »
Sannidal	750 »
Drangedal	825 »
	<u>5 275 HK.</u>

Hertil kommer 300 HK. til Valbergs Mak.

Dessuten har Vafoss Bruk A/S som eies av N. E. A. kontrakt på 3 000 HK. spill-

Drangedal	5 000 innb.
Sannidal	3 000 »
Skåtøy	3 800 »

	11 800 innb.	250 er 2 950 kW
Kragerø	4 200 »	500 er 2 100 kW

5 050 kW eller 6 700 kW

Til dette må man regne til industrien den nåværende og ny industri, minimum ..... ca. 8 300 kW

Tilsammen 15 000 kW

kraft. Bruket står idag, men vil antagelig komme i drift så snart tømmersituasjonen bedrer seg.

For Kragerøs vedkommende kan det meddeles at det er notert avslått ansøkinger om kraft for tilsammen ca. 150 kW i siste år til private husholdninger. Drangedal, Skåtøy og Sannidal har måttet nekte utvidelse av abonnement til teknisk bruk i husholdningen.

Av disse fakta fremgår det med all ønskelig tydelighet at N. E. A. ikke har maktet å skaffe kraft nok til distriktets behov i dag.

3. Vi har foretatt en undersøkelse over de behov som naturlig vil melde seg i tiden fremover og er kommet til følgende resultater:

a) Noen innsparing på den nåværende kraftlevering til abonnentene anses for utelukket idet levert kraft gjennomsnittlig pr. abonnement og pr. innbygger ligger betydelig under det beregnede gjennomsnitt.

Gjennomsnittsforbruket pr. individ for Skåtøy 146 watt (industri medtatt 460) Sannidal 246 watt (industri inkl.), Drangedal 112 watt (industri inkl.), Kragerø 273 watt (industri medtatt).

b) Samtlige verk arbeider med planer om utvidelse av nettet som vil kreve 1 144 HK. etter gjennomsnittsberegning. I disse utvidelser er ikke medtatt industri men bare strøm til husholdning.

c) Ved innhentede oppgaver fra igangværende bedrifter har disse oppgitt at de i tiden fremover vil øke sitt forbruk

for Kragerøs vedk. fra 542—1 013 HK.

» Skåtøys —»— 785—1 530 »

» Sannidals —»— 750—3 200 »

» Drangedals —»— 228—410 »

d) Hertil kommer så kraftbehovet til nye småbedrifter. På grunnlag av utviklingen hittil må man regne med en utvidelse av småindustrien på 10 pst. p. å. som vil kreve en øking på 176 HK. pr. år fremover for hele distriktet.

e) Kragerødistriktet har utmerkete kommunikasjonsforhold både tillands og tilvanns og mulighetene for ny industri av større format er absolutt tilstede. Betingelsen for å kunne utnytte disse muligheter er imidlertid at der er tilstrekkelig tilgang på elektrisk kraft. Å beregne hvilken kraftmengde det kan bli tale om her er for tiden vanskelig, ja, umulig. Går man imidlertid ut fra folketallet i distriktet og legger Vassdragsvesenets gjennomsnittsforbruk til grunn, 250 watt pr. innbygger for landdistriktene og 500 watt i Kragerø så får man:

Sammenligner vi den kraftmengde vi har i distriktet med den kraft som det vil bli bruk for dersom utviklingen skal få lov til å foregå fritt, så ser vi at her blir for lite kraft, idet Dalsfoss kraftstasjon gir ..... 5 100 HK. Tveitereidfoss i utbygd stand gir 1 300 »
6 400 HK.

Man ser av denne oppstilling at distriktet innen en overskuelig fremtid må få tilført ca. 8 600 HK. selv om Tveitereidfoss blir utbygd.

I forbindelse med ovenstående kan vi påpeke at Aust-Agder meddeler at de allerede er kommet over det forbruk som ligger til grunn i statistikken pr. individ som vi i ovenstående har benyttet.

Følgen er at distriktets utvikling utvilsomt vil stagnere hvis det fortsatt skal være avhengig av N. E. A.s kraftmonopol.

Da N. E. A. har oversittet sin frist og de 4 elektrisitetsverker er blitt enige om å henstille til det ærede departement å søke gjennomført nye konsesjonsbetingelser for N. E. A. til avsløsning av de foreldede betingelser av 1906 og herunder spesielt å få innført følgende betingelser:

- I. N. E. A. forplikter seg til å gå inn i en eventuell samkjøring med andre kraftleverandører på vilkår som bestemmes av Vassdragsvesenet.
- II. N. E. A. stiller herunder sitt ledningsnett til rådighet for samkjøringen på vilkår som fastsettes av Vassdragsvesenet.
- III. N. E. A. pålegges å modernisere Dalsfoss kraftstasjon i den utstrekning Vassdragsvesenet finner det ønskelig etter befaring av anlegget.
- IV. At prisen for den leverte kraft følger Statens normalnivå eller prisen på Norekraften.

Vi vil spesielt peke på at kontrakten mellom N. E. A. og Drangedal kommunale elektrisitetsverk utløper den 1 juli 1947 og at saken derfor haster meget, idet samkjøringen må komme i gang så tidlig at strømmen kan slippes på nettet i god tid før 1 juli 1947.»

Uttalelsen er vedtatt av Drangedal, Sannidal, Kragerø og Skåtøy kommunestyre i møter henholdsvis 15, 20, og 28 september og 12 oktober d. å.

Fylkesmannen i Telemark slutter seg under 16 november d. å. til kommune-styrenes uttalelse.

Ansøkeren anfører i brev av 2 oktober d. å. at vedkommende kommuner ifølge avisene tydelig hevder å ha krav på utbygging av fossen som et ledd i deres fremtidige elektrisitetsforsyning. I den anledning opplyser han at N. E. A. i sin tid fikk tillatelse til erverve forskjellige vassfall i Kragerøvassdraget — herunder også Tveitereidfoss — til utnyttelse i elektrokjemisk øyemed. Sådanne virksomhet ble også satt i gang, men viste seg etter kort tids forløp ulønnsom og selskapet førte en meget kummerlig tilværelse inntil den elektrokjemiske industri ble definitivt oppgitt i 1928.

Han er fremdeles av den oppfatning at der har bestått en rekke forbud som har hindret utbygging under krigen, således forbud mot å bruke sement, jern o. l. og forbudet mot benyttelse av arbeidskraft til sådanne anlegg.

N. E. A. fikk 5 juli 1906 tillatelse til å erverve Dalsfoss, Tveitereidfoss og Solumfoss i Kragerøvassdraget bl. a. på betingelse av at de nevnte fosser skulle utbygges innen 10 år fra konsesjonens datum og «Til sikkerhet for denne forpliktelse vedtar selskapet en konvensjonalbot av kr. 100 — et hundre kroner — for hver dag, som fristen overskrides».

Dalsfoss ble bygd ut, men for Tveitereidfoss og Solumfoss ble fristene forlenget flere ganger. Ved kgl. resolusjon av 20 desember 1935 fikk A/S Vafoss Brug tillatelse til å erverve Solumfoss og den er delvis tatt i bruk i forbindelse med Vafoss. For Tveitereidfoss ble siste fristforlengelse gitt 22 august 1940 for ytterligere 5 år til 5 juli 1945. Sannidal, Skåtøy og Kragerø anbefalte fristforlengelsen — om enn betinget — men Drangedal frarådet innvilgelsen. Forlengelsen ble ikke gjort avhengig av vilkår.

N. E. A. søker nå om ytterligere 5 års fristforlengelse med den begrunnelse at der i distriktet ikke er noe behov for økt kraft, da Dalsfoss kraftstasjon til stadighet har disponibel kraft.

Andragendet møter denne gang samlet motstand fra de 4 interesserte kommuner. Etter disses oppgave er den i Dalsfoss påregnelige kraft — ca. 5 100 HK. — helt lagt beslag på samtidig som det er kraftmangel i distriktet, og der er ikke noe til dekning av behovet i tiden fremover. Kommunene regner med at distriktet innen en overskuelig fremtid må bli tilført ca. 8 600 HK. selv om Tveitereidfoss blir utbygd. Da Tveitereidfoss ikke er bygd ut innen fristens utløp henstiller de at det søkes gjennomført nye konsesjonsbetingelser for N. E. A. spesielt om plikt til samkjøring med andre kraftleverandører.

Da konsesjonen av 1906 ikke har noen bestemmelse om at den kan fortapes ved oversitting av utbyggingsfristen eller på annen måte, er der så vidt skjønnes ikke anledning til å imøtekomme kommunene heri. Heller ikke antas en eventuell fristforlengelse å kunne gjøres avhengig av vilkår i den av kommunene antydde retning. Etter tidligere uttalelse fra Justisdepartementet kan det nemlig bare tilknyttes betingelser som har til formål å sikre mot eller oppveie ulemper som selve forlengelsen av fristen kan medføre. Da selskapets hensikt med ervervelsen i sin tid var å utnytte kraften selv og konsesjonen ikke inne-

holder vilkår om kraftavgivelse kan sådanne ulemper neppe sis å foreligge her.

Selv om elektrisitetsforsyningen i distriktet er i en vanskelig stilling er det neppe anledning til i forbindelse med eventuell fristforlengelse å gripe inn i N.E.A.s disposisjoner til fordel for kommunene.

Det eneste man kan gjøre er å si nei til ytterligere forlengelse for på den måte å tvinge selskapet til enten å bygge ut fossen eller å avhende den. Utbyggingsfristen for Tveitereidfoss er i alt forlenget med innpå 30 år — så vidt vites uten noe alvorlig forsøk fra selskaps side på å få den utnyttet — det skulde derfor synes naturlig nå å si stopp.

Etter ervervslovens § 2, 3 medregnes imidlertid i fristene ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte og ansøkeren påberoper seg at det ikke har vært mulig å bygge ut fossen under krigen. Om han i det hele tatt har gjort noe forsøk på det opplyser han ikke noe om, men etter det som foreligger må det anses tvilsomt.

Forholdene under krigen har dog vært slike at det neppe er tilrådelig å motsette seg fristforlengelse. Den må være så lang at selskapet får rimelig tid til utbyggingen. Under normale forhold ville 2 år være tilstrekkelig, men utsiktene er f. t. meget små når det gjelder anskaffelse av maskiner. Turbiner m. v. kan ikke skaffes før etter 1947 og elektrisk utstyr neppe før i 1950, hvis materiellet skal skaffes innenlands.

Man foreslår etter dette at selskapet også denne gang får forlenget fristen med 5 år altså til 5 juli 1950, men at det blir gjort uttrykkelig oppmerksom på at selskapet ikke vil kunne påregne ytterligere fristforlengelse.

Blir tillatelsen innvilget anbefales at den fastsatte mulktbestemmelse for oversittelse av fristen ikke gjøres effektiv.

Spørsmålet om kraftforsyningen i Kragerødistriktet vil som det ses ikke kunne løses ved utbygging av Tveitereidfoss. Der må treffes en ordning som ikke bare dekker behovet i dag, men for en lengre fremtid, og det kan neppe oppnås uten en forbindelse med Sørlands- eller Østlandskraftnettet. Hovedstyret er oppmerksom på forholdet.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 13 desember 1945.»

Departementet antar med hovedstyret at søknaden om fristforlengelse bør imøtekommes også denne gang, men det er en uttrykkelig forutsetning fra departementets side at ytterligere fristforlengelse ikke skal kunne påregnes.

Hvis fristen blir forlenget, antar man at det ikke er adgang til å oppstille vilkår om sam-

kjøring m. v. overensstemmende med kommunenes forslag.

Departementet vil rå til at det meddeles fristforlengelse til 5 juli 1950 uten betingelser, og at konvensjonalboten for oversittelse av fristen ikke blir innkrevet.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

Den senest ved Administrasjonsrådets vedtak av 22 august 1940 fastsatte frist for Norsk Elektrokemisk Aktieselskaps utbygning av Tveitereidfoss i Kragerøvassdraget forlenges med 5 år til 5 juli 1950.

8. Tafjord Kraftselskap.

(Tillatelse til å regulere Heimste og Framste Kaldhussætervatn i Tafjordvassdraget.)

Kgl. resol. av 8 februar 1946.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 10. januar 1946 har departementet mottatt en søknad, datert 26 februar 1945 fra Tafjord Kraftselskap om tillatelse til regulering av Heimste og Framste Kaldhussætervatn i Tafjordvassdraget.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Fra Tafjord Kraftselskap er innkommet følgende andragende datert 26 februar 1945:

«Tafjord Kraftselskap, som består av Aiesund by og 11 landkommuner og som dessuten forsyner Sør- og Nord-Aukra og deler av Ørskog tillater seg herved å søke om konsesjon på senking av Heimste og Framste Kaldhussætervatn i Tafjordvassdraget. Dette har avløp i Tafjorden, Norddal herred i Sunnmøre, Møre og Romsdal fylke.

Andragendet omhandler følgende:

1. Senking av Heimste Kaldhussætervatn, areal 0,46 km² fra nåværende vannstand på kote 567,6 m o. h. til nedre reguleringsgrense « 547,5 «

20,1 m

hvorved det innvinnes et magasin på 6,6 mill. m³ ved en 461 m lang tunnel 9 m² i tverrsnitt og fall 1:230, se tegn. C22 og T21.

2. Senking av Framste Kaldhussætervatn, areal 0,43 km², fra nåværende vannstand på kote 569,8 m o. h. til en nedre reguleringsgrense « 567,0 «

Senkningen 2,8 m

skaffer et tilleggsmagasin på 1,2 mill. m³ og skjer ved en 270 m lang kanal med tverrsnitt 2,0 × 2,8 og fall 1:300, se tegn. C. 13.

Det nedbørsfelt som alene tilhører Kaldhussætervatna, er 26,85 km², mens det totale utgjør 95,2 km² Påregnelig gjennomsnittlig effektiv nedbørshøyde pr. år er 1540 mm.

Den nåværende totale magasinbeholdning for vassdraget og som man hertil har fått konsesjon på er 117 mill. m³. Ved senkningen av Kaldhussætervatna fåes et tillegg 6,6+1,2=7,8 mill. m³ som øker den gjennomsnittlige lavvannsføring fra 9,10 m³/sek til 9,55 m³/sek.

Den ved senkningen innvunne vannmengde skal benyttes direkte til selskapets igangværende kraftstasjon I med bruttofallhøyde 154 m. Senkningstunnelen er 1ste seksjon av den 4,2 km lange driftstunnel for kraftstasjon II, som skal ligge ved Onilsavatn på gården Heimste, Rødal, gnr. 41, bnr. 1 og 2 som eies av selskapet, se tegn. 79.

Bruttofallhøyden for kraftstasjon II blir ved full utbygging maks. 399,8 m og min. 370,2 m, hvorved hele fallhøyden fra Kaldhussætervatn til Tafjorden blir utnyttet.

Senkningen av Kaldhussætervatna berører 4 gårdsbruk, se tegn. 79, hvorav de 2 eies av Tafjord Kraftselskap, nemlig gnr. 42, bnr.1 og 3. Selskapet er altså eier av hele Framste Kaldhussætervatn og en del av Heimste Kaldhussætervatn.

De to andre: Jordmyren (Haugene) gnr. 42, bnr. 2, eier Elias Bendik Kaldhussæter og Storvik, gnr. 43, bnr. 1, eier Anna Storvik, omfatter resten av Heimste Kaldhussætervatn og fallstrekningen til Svarthøl: ca. 680 m lang og 67 m høydifferens.

Senkningen av Fremste Kaldhussætervatn tørrlegger 62 mål. Senkningen av Heimste Kaldhussætervatn tørrlegger 288 mål.

Offentlige interesser berøres ikke av reguleringen.

Der drives ikke fiske i ervervsmessig øyemed.

Ulempene for transporten på isen om vinteren, noe for øvrig kun har interesse for de nevnte bruk, antas ikke å bli særlig stor.

Reguleringen må forsøkes fremmet hurtigst mulig, da det innvunne magasin trengs for driften av kraftstasjon I. — Magasinbeholdningen har vist seg for liten for den disponible maskinkraft, når vi, som nå er tilfelle, også må bruke reserveaggregatet til stadighet om vinteren. Tilstanden er meget vanskelig. Vi har i år rasjonert så sterkt at der kan tales om direkte nød blant større deler av befolkningen.»

Kraftselskapet har 8 mars 1945 på foranledning supplert andragendet med omkostningsoverslag, hvorefter senkningen av Heimste Kaldhussætervatn er beregnet å komme på kr. 280 000 og av Framste Kaldhussætervatn på kr. 29 000, tilsammen kr. 309 000. Videre med forslag til manøvreringsreglement. Med hensyn til fare for utglidning anfører Kraftselskapet:

«Dyrkbar jord kommer kun ned til strandlinjen på en meget kort strekning ved Storvik. Strandlinjen for øvrig stuper enten bratt ned med fjell i dagen eller fortsetter fra storsteinet ur og delvis myrlende ut i vatnet, som på disse steder er meget langgrunnet. Det er ingen steder langt til fjell. Det overliggende sjikt er nedslaget fra breskuringer. Det er meget seigt og har ved de andre høyfjellsvatn som vi har regulert (Viavatn, Slettdalsvatn, Fagerbotnvatn og Veltdalsvatn) ikke vist noen tendens til utglidning. — Ved utløpet av

Framste Kaldhussætervatn vil elva skjære seg ned til fast fjell, men noen annen betydning enn at vatnet blir grumset det første år kan ikke dette ha.»

Andragendet har vært til behandling i distriktet både før og etter frigjøringen.

Nordalherredsstyre har i møte 8 september 1945 gjort følgende vedtak:

«Heradstyret er samd i dei vedtak som er gjort før i denne sak. Med hensyn til skader og ulemper som gjeld for dei 2 private eigedomar «Hauane», gnr. 42 bnr. 2, eier Elias B. Kaldhussæter og Storvik, gnr. 42 bnr. 3, eier Anna Storvik, gjeld dei same atterhald som før er nemnt for kommuna sit vedkomande.

Dei vanlege konsesjonsvilkår vert gjort gjeldande.»

Det av herredsstyret påberopte vedtak som er gjort i møte 9 april 1945 går ut på anbefaling på betingelse av at de ulemper som kommer på ved reguleringen blir å erstatte av Tafjord Kraftselskap.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal anfører under 22 september 1945:

«Eg har inkje å merkja til heradstyret sitt vedtak i sak nr. 78/1945.

Etter den stode heradstyret har teke finn eg og å kunna råda til at det vert gjeve konsesjon slik som søkt om, men då slik at konsesjonaren vert plikta til å betala vederlag for dei ulemper som reguleringa måtte føre med seg.»

Tafjord Kraftselskap har i årenes løp fått tillatelse til å regulere de fleste større vatn i Tafjordvassdraget, således Onilsavatn 26 september 1924, ytterligere regulering av dette vatn samt Framste og Heimste Viksvatn 14 mai 1926, Heimste Veltdalsvatn 1 oktober 1926, Slettdalsvatn, Fagerbotnvatn og Heimste og Framste Viavatn 25 mars 1938, Kolbeinsvatn 29 juli 1938 og ytterligere regulering av Heimste Veltdalsvatn 9 juli 1942. Den konsederte oppdemning av Viavatn er under utførelse, for øvrig er reguleringsarbeidene utført.

Kraftselskapet søker nå om tillatelse å regulere Heimste og Framste Kaldhussætervatn ved henholdsvis 20,1 m og 2,8 m senking. Med det hermed innvunne magasin på 7,8 mill m³ regner ansøkeren å øke den regulerte vassføring fra 9,10 til 9,55 m³/sek eller en øking på 0,45 m³/sek. Hovedstyret er på grunnlag av det foreliggende materiale kommet til noe lavere tall, nemlig henholdsvis 8,90, 9,30 og 0,40 m³/sek. Denne øking gir en krafttilvekst i selskapets utbygde 154 m høye fall på 820 nat.-HK, hertil kommer kraftinnvinningen i det angivelige ca. 380 m høye fall mellom Kaldhussætervatn og Onilsavatn ca. 2 000 nat.-HK.

Tilsammen ca. 2 800 nat.-HK, som altså representerer fordelene.

Da reguleringen skal foregå ved senking neddemmes ingen jord, men spesielt den store senking av Heimste Kaldhussætervatn må antas å medføre ulemper for oppsitterne på Storvik, Hauane og Kaldhussæter. Ferdsele på isen — som er vanskeliggjort ved de tidligere reguleringer i denne del av vassdraget — må antas å bli umuliggjort og trafikken med båt om sommeren å bli vanskeliggjort. Det er ingen vei langs vatnet. — Videre kan man ikke se bort fra at den store senking innebærer en viss fare for utrasning. Kraftselskapet mener dog — som det sees — at faren herfor er minimal. Der er ikke fra distriktets side fremkommet noe som skulde avsvkke kraftselskapets oppfatning. Noe fiske av betydning synes heller ikke å foregå i vatna.

Hovedstyret antar at betingelsene for at tillatelse kan meddeles er tilstede, jfr. reguleringslovens § 8, og anbefaler andragendet innvi'get.

Tillatelsen foreslåes gitt på samme betingelser som fastsatt for reguleringen av Slettdalsvatn m. fl. ved Kgl. res. av 25 mars 1938. Den foreslåes således gitt på ubegrenset tid for kommuner og 50 år for private, med innløsningsrett for staten til disses eventuelle andeler i det 35te år. Årlige avgifter til staten og kommuner kr. 0,50 pr. nat.-HK innvunnet ved reguleringen til hver. Inntil 5 pst. kraftavgivelse til staten og inntil 10 pst. til kommuner med den vanlige adgang for kommuner som berøres av reguleringen til etter 30 år å kreve ytterligere kraft under visse omstendigheter.

Da både Heimste og Framste Kaldhussætervatn ikke er mer enn ca. 0,5 km² stort antas begge å være undergitt eiendomsrett. Grunnlag for å betinge godtgjørelse en gang for alle til staten er der altså heller ikke her, jfr. reguleringslovens § 13.

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement må oppfattes som et tillegg til det som gjelder nå og man har ikke noe å bemerke til det. Vannslipningen vil da som før foregå etter kraftselskapets behov under iakttagelse av at flomvassføringen ikke skal forøkes og lågvassføringen ikke forminskes til skade for andre.

Det for reguleringen av Slettdalsvatn m. fl. vatn ved Kgl. res. av 16 september 1938 fastsatte manøvreringsreglement foreslåes i henhold hertil utvidet til også å omfatte Heimste og Framste Kaldhussætervatn ved å gi post 1, første avsnitt følgende tilføyelse:

«H e i m s t e K a l d h u s s æ t e r v a t n :
 Øvre ..... Kote 567,6 (nåv. vannstand.)
 Nedre ..... « 547,5
 Reg.høyde ..... 20,1 m

F r a m s t e K a l d h u s s æ t e r v a t n :
 Øvre ..... Kote 569,8 (nåv. vannstand.)
 Nedre ..... « 567,0
 Reg.høyde ..... 2,8 m

Utkast til betingelser overensstemmende med foranstående har vært forelagt Tafjord Kraftselskap og er vedtatt 3 januar d. å., jfr. selskapets vedliggende brev av s. d. med bilag.

Andragendet er kunngjort i Offentlige kunnngjøring 23 og 31 mars 1945.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 13 desember 1945.»

H o v e d s t y r e t s utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid. Dersom vassfall der ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanleggene gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vassfallseieres andeler i reguleringsanleggene staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnset i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflytter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer, kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med de i Tafjordvassdraget tidligere bestående reguleringer. Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge den ovenfor omhandlede avgift inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgift etter post 3 og om avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Så fremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste er-

legges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgøymed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende regjeringsdepartement gir til motarbeidelse av drukkenskap og smughandel med berusende drikk blant den befolkning som er knyttet til anleggene.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Så fremt særlig politioppsyn i anledning av arbeidenes utførelse av det offentlige finnes nødvendig plikter konsesjonæren å utrede utgiftene derved.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller husleid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

15.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftanlegg når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn, som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant arbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

17.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

18.

Reguleringsanleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbyggingen skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesse berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning, med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt ytterligere kraft så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

21.

Reguleringsanleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdeparte-

ment til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggenes eier.

22.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Departementet antar med hovedstyret at betingelsene etter reguleringslovens § 8 er tilstede og vil rå til at den søkte tilatelse blir meddelt på de av hovedstyret foreslåtte vilkår.

Fordelen ved reguleringen består i kraftinnvinningen, som vil utgjøre tilsammen ca. 2 800 nat.-HK.

Skaden og ulempene består i at ferdselen på isen må antas å bli umuliggjort og trafikken med båt om sommeren vanskeliggjort. Det bemerkes at det ikke er noen vei langs vatnet. Videre innebærer den store senking en viss fare for utrasning.

Konsesjonen foreslås gitt på ubegrenset tid for kommuner og for 50 år for private med innlønnsrett for staten til eventuelle private andeler i det 35. år (se post 1 og post 2).

Årlige avgifter til staten og til kommuner er foreslått betinget med kr. 0,50 pr. innvunnet nat.-HK til hver, se post 3.

I post 20 er det foreslått betinget 10 pst. kraftavståelse til kommuner og 5 pst. til staten.

Godtgjørelse til staten en gang for alle er ikke foreslått, da vatnene i sin helhet antas å være undergitt eiendomsrett.

Betingelsene er for øvrig de vanlige.

Departementet vil videre rå til at det ved kgl. res. 16 september 1938 fastsatte manøvreringsreglement for regulering av Slettdalsvatn, Fagerbotnvatn og Framste Viavatn i Tafjordsvassdraget i post 1 blir gitt den av hovedstyret foreslått tilføyelse som gjeldende inntil videre, og at overskriften endres overensstemmende hermed.

Søknaden er kunngjort på behørig måte.

Arbeidsdepartementet

tilråder

1. Det tillates i medhold av lov nr. 17 av 14 desember 1917 Tafjord Kraftselskap å foreta en regulering av Heimste og Framste Kaldhussætervatn i Tafjordsvassdraget i det vesentlige i samsvar med søknad av 26 februar 1945 og dermed fremlagt plan.

Tillatelsen meddeles på de betingelser som er tatt inn i Arbeidsdepartementets tilråding av 8 februar 1946.

2. Det ved kgl. res. 16 september 1938 fastsatte manøvreringsreglement for regulering av Slettdalsvatn, Fagerbotnvatn og Heimste og Framste Viavatn i Tafjordvassdraget endres som anført i Arbeidsdepartementets ovennevnte tilråding og gjøres gjeldende inntil videre også for den under punkt 1 omhandlede regulering.

9. A/S Engerdal Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å eksportere inntil 70 kW elektrisk energi til grendene Flöttningen og Storbo i Idre sokn i Sverige.)

Kgl. resol. av 8 februar 1946.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 29 januar 1946 har departementet mottatt en søknad av 1 november 1945 fra A/S Engerdal Elektrisitetsverk om tillatelse til å eksportere inntil 70 kW elektrisk energi til grendene Flöttningen og Storbo i Idre sokn i Sverige.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av 1 november 1945 har A/S Engerdal EV. søkt om tillatelse til å eksportere inntil 70 kW elektrisk energi til Sverige.

Søknaden lyder således:

«A/S Engerdal elektrisitetsverk søker herved, i henhold til § 23 a i ervervsloven, om tillatelse til å utføre inntil 70 kW elektrisk energi til grendene Flöttningen og Storbo i Idre sokn i Sverige, — 10 kW allerede i vinter og resten når vi får utvidet kraftstasjonen vår.

Vårt nåværende høgspennnett fører fram til 1,2 km fra grensen. De nevnte grender ligger like opp til Engerdal grense og er uten elektrisk lys og kraft.

Leveranser skal for oss danne et økonomisk grunnlag for utvidelse av vår kraftstasjon, så vi får anledning til å føre linjenettet vårt fram til andre grender i Engerdal som mangler kraft ennå, og som heller ikke kan få slik før nevnte utvidelse er foretatt.

Vi tillater oss også å anføre at de nevnte grender i okkupasjonstiden har gjort både oss i Engerdal og nordmenn ellers så store tjenester at det ville være oss en tilfredsstillelse å få gjøre dem en liten tjeneste.»

Av kontrakten framgår at energien skal leveres med ca. 9 500 V spenning ved Lillebo ved den norske grense og at kraften skal betales med 90 sv. kroner pr. kW pr. år. Kontrakten er bindende for begge parter til 1 juli 1955 og fortsetter å gjelde i perioder på 10 år inntil den med 1 års skriftlig varsel av en av partene oppsies til opphør fra utløpet av vedkommende 10 års periode.

Søknaden er anbefalt av Engerdal herredsstyre og av fylkesmannen i Hedmark.

Hovedstyret skal bemerke:

Engerdal EV. har nå et kraftanlegg med et maskinaggregat på ca. 300 kW, som er fullt belastet. Verket trenger mer kraft, — bl. a. for å kunne elektrifisere Elvdalen — og kan utvide sitt kraftanlegg med et aggregat av omtrent samme størrelse som det nåværende. Derved vil verket få såpass stor kraftmengde til sin rådighet at det uten betenkelighet skulle kunne påta seg å levere inntil 70 kW til Sverige en del år framover. Denne leveringen vil foreløbig skaffe Engerdal EV. en årlig inntekt på minst 4 500 sv. kroner om året og danne det finansielle grunnlag for å kjøpe den nye generatoren i Sverige, hvilket er nødvendig for å få den levert på noenlunde rimelig tid.

Hovedstyret har etter dette ikke noe å bemerke til at A/S Engerdal EV. eksporterer inntil 70 kW til Sverige i samsvar med den kontrakt som er fremlagt. Denne er for øvrig kommet istand under medvirkning herfra.

Det antas ikke nødvendig å gjøre tillatelsen betinget av vilkår av noen art.

Dokumentene vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 29 januar 1946.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den ansøkte utførselstillatelse blir meddelt i henhold til ervervsloven av 14 desember 1917, jfr. lov nr. 19 av 24 juni 1931 § 23 a.

Man finner med Hovedstyret ikke grunn til å gjøre tillatelsen betinget av vilkår.

Arbeidsdepartementet

tilrår:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, jfr. lov nr. 19 av 24 juni 1931 § 23 a A/S Engerdal Elektrisitetsverk å eksportere inntil 70 kW elektrisk energi til grendene Flöttningen og Storbo i Idre sokn i Sverige.

10. Røros Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til innløsning og erverv av vassrettigheter i Kuråsfallene m. v. i Glåmos herred, Sør-Trøndelag fylke.)

Kgl. resol. av 22 februar 1946.

Ved kgl. resolusjon 16 juli 1937 fikk Røros Elektrisitetsverk tillatelse til å erverve Kurås-fossen og Kuråsfallene m. v. i Glåmos herred på nærmere angitte vilkår. Tillatelsen gjalt en del eiendommer og rettigheter som elektrisitetsverket hadde kjøpt av Røros Kobberverk.

Fra elektrisitetsverket er det innkommet en søknad, datert 13 juni 1945, med tillegg av

24 juli 1945, om tillatelse til erverv av de fallrettigheter mellom det nåværende inntak og Vedhølen, som ikke omfattes av konsesjonen av 1937, om tillatelse etter vassdragslovens § 55 til å innløse visse fallrettigheter samt om tillatelse etter vassdragslovens § 62 til å ekspropriere grunn m. v. for å gjennomføre utbygging av hele det omhandlede fall.

Saken har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i brev 12 februar 1946 har gitt følgende uttalelse:

«Arbeidsdepartementet har 27 juli 1945 oversendt til uttalelse følgende andragende — datert 13 juni s. å. — fra Røros elektrisitetsverk:

«Røros elektrisitetsverk har for å avhjelpe den mangel på elektrisk kraft som distriktet har lidt av de siste 7 år besluttet å bygge et nytt kraftanlegg ved Kuråsfossen i Glåmos kommune like nedenfor sin nåværende kraftstasjon.

Denne vil benytte den hele fallhøyde fra den nåværende kraftstasjons inntak ved Aursundtunnelens utløp til Vedhølen i Glåma (ca. kote 637,50) i en kraftstasjon. Den utnyttede fallhøyde vil derved øke fra 14,5 til 46 meter.

I den anledning henvises til de oversendte dokumenter idet her skal gis følgende ytterligere opplysninger.

Røros elektrisitetsverk ble startet av huseierne på Røros i 1912 som uansvarlig interesse-selskap. Medlem er enhver huseier som er abonnent i Røros bergstads kommune. Der kan ikke utdeles utbytte og ved selskanets oppløsning tilfaller midlene almenntvittige formål. Innvånere i Røros landsogn, Glåmos og Brekken kommuner har rett til å abonnere på ledig elektrisk energi på samme betingelser og priser som abonnenter i Røros bergstad.

I 1913 ble dets første kraftstasjon Røstefossen i Os kommune bygget, det første aggregat på 250 kW installert og det annet av samme størrelse i 1916.

Dets andre kraftstasjon, Kuråsfossen i Glåmos kommune ble kjøpt av A/S Røros Kobberverk i 1936.

Ytelsen varierer etter vassføringen fra 840 kW (8 m³/sek) til 1 200 kW (13 m³/sek).

I et normalt år produserer kraftstasjonene tilsammen 11,8 mill. kWh, hvorav 3 mill. kWh til A/S Røros Kobberverk.

Denne produksjon dekker på langt nær behovet av i dag.

Røros elektrisitetsverk leverer for tiden elektrisk kraft til følgende 4 kommuner.

Røros bergstad, Røros landsogn, Glåmos og Os kommuner. Til de førstnevnte og delvis i Os direkte til forbrukerne og til de øvrige gjennom Os Lysanlegg (Os og Tyvoll lysanlegg (Glåmos)). Ved den projekterte nybygging er det meningen å få Brekken kommune med.

Kommune	Areal i km ²	Antall matrikulerte bruk	Innbyggere
Røros bergstad	120,7	287	2 500
Røros landsogn	666,9	139	725
Glåmos	219,8	153	990
Brekken	772,8	139	1 070
Os	1 135,2	366	2 200
	2 915,4	1 084	7 485

I de nevnte kommuner finnes foruten Røros e.verks kraftstasjon utbygd følgende kraftstasjoner:

I Os kommune: Dalsbygden 125 kW, Brofoss (Moseng) 23 kW, Nøren 18 kW.

I Glåmos kommune: Jensvoll 95 kW, Nyplassen 18 kW.

I Brekken kommune: Ingen.

Ingen av de nevnte kraftstasjoner kan utvide sin kapasitet av særlig betydning eller dekke noe vesentlig større forbruk enn de har.

Røros elektrisitetsverks kraftstasjoner har siden 1938 vært fullbelastet og alt nytt salg til koking og oppvarming er stanset siden 1941.

Til tross for at man så godt som mulig har søkt å tilgodese ervervslivet har A/S Røros Kobberverk den hele tid fremholdt at de trenger mere strøm og andre (A/S Røros Tveed) meddelte at de ser seg nødsaget til å forlate stedet hvis ikke kraft til deres planlagte utvidelse kan skaffes.

Da stedet som bekjent har hatt store vanskeligheter i lengere tid utenom krigsårene og det er alminnelig oppfatning at dette problem kan løses ved nye tiltak utenom bergverksdriften er øket tilgang på elektrisk kraft en nødvendighet for stedets eksistensmuligheter.

Med unntagelse av Røros bergstad har store deler av de øvrige kommuners kretser ingen elektrisitet, således har hele Brekken kommune intet i det hele tatt.

At behovet er tilstede tør derfor være utenfor enhver tvil.

I de nevnte kommuner finnes kun et vassfall, Kuråsfossen, som er av en sådan størrelse at kommunens forbruk kan tilfredsstilles

Forskjellige alternativer for utbygging av fallhøyden nedenfor den nåværende kraftstasjon med bibeholdelse av denne i ordinær drift ble først undersøkt (se hefte nr. 1, side 7), men man kom til det resultat at det ene riktige vilde være å bygge det samlede fall ut i en kraftstasjon. Den nåværende stasjon vil derved ordinært ikke bli i drift, men er en nødvendig reserve for den nye så lenge denne kun har et aggregat.

To hovedalternativer for hel utbygging ble utarbeidet, det ene for en kraftstasjon i nærheten av den gamle, med undergrunns maskinrom, alternativ C (se hefte 1, tegning nr. 2186-1, 2233-3 og 2235-4) og det annet for en kraftstasjon i dagen ved Glåmas venstre bredd med 841 meters turbinrørledning og 170 m lang avløpstunnel, alternativ D (se hefte 3, tegning nr. 2185-1 og 2100-3).

Da projektet etter alternativ C synes avgjort fordelaktigst i teknisk-økonomisk henseende ble dette besluttet lagt til grunn for utbyggingen.

For å nyttiggjøre seg best mulig den nåværende vassføring ble den første utbygging valgt med et aggregat for 12 m³/sek vassføring. Planen har dog tatt spesiell sikte på muligheten av et ytterligere aggregat for 8—12 m³/sek vassføring som reserve og for utnyttelse senere av mulig større vassføring i vassdraget.

Byggesummen etter 1939 priser er anslått til kr. 1 340 000 som tilsvarende kr. 327,00 pr. installert kW maskinytelse.

De årlige utgifter er beregnet til kr. 117 000.

Den disponible effekt er ved

8 m ³ /sek	10 m ³ /sek	12 m ³ /sek
2630 kW	3400 kW	4100 kW

og de årlige utgifter pr. 1 kW år
kr. 44,50   kr. 34,50   kr. 29,25

I beregningen er dog ikke medtatt «anlegg innenfor rammen av det gamle kraftanlegg» (forandring av inntak, renne og fordelingsbasseng) kr. 313 000 da dette forutsettes som et særskilt byggeprosjekt. Heller ikke utgiftene til reguleringsdeltagelse eller den del av Vannrettigheter og Grunn som mangler, er medtatt.

På den siden hvor kraftstasjonen ligger

Rettighetene til bnr. 2	skyld 0,19	fra	Elef. P. Vintervold
—«— « « 3	« 0,29	«	Ole Valset og Erling E. Vintervold
—«— « « 5	« 0,71	«	Ingebrikt N. Vintervold
—«— « « 6	« 0,03	«	O. O. Klemmetvold
—«— « « 7	« 1,78	«	Erling E. Vintervold
—«— « « 8	« 1,49	«	Ellef P. Vintervold
—«— « « 9	« 0,11	«	Iver Kurås
—«— « « 10	« 0,29	«	Erling E. Vintervold

M. 4,89

De øvrige rettighetshavere er:

bnr. 1 skyld 2,20 A. O. Sandkjernan
« 4 « 0,63 Peder H. Koch

M. 2,83

Røros elektrisitetsverk eier således over halvdel av rettighetene.

Ved kongelig resolusjon av 16 juli 1937 fikk Røros elektrisitetsverk «Tillatelse til å erverve Kuråsfossen og Kuråsfallene M. V.» og betingelsene ble fastsatt av Arbeidsdepartementet 2 september 1937.

I henhold til ovenstående og i medhold av Vassdragslovens § 55 søker nå Røros elektrisitetsverk om tillatelse til å kreve avstått de rettigheter som trengs for hel utnyttelse og utbygging av vassfallene på nevnte strekning.

En har vært inne på den tanke å undersøke muligheten av å flytte kraftstasjonen lengere opp mot nåværende renneinntak ved Glåma enn den plaserings som fremgår av den fremlagte plan for alternativ C 1.

Dette spørsmål berører dog ikke de vannrettigheter det søkes om tillatelse til å kreve avstått.»

H.r.advokat Ole A. Backe meddeler på vegne av ansøkeren i brev av 24 juli 1945 at konsesjon søkes i henhold til vassdragslovens §§ 55 og 62 og i henhold til lov nr. 16 av 14 desember 1917.

Ansøkeren har i henhold til vassdragslovens § 55 pkt. 2 sendt inn erklæringer fra panthaverne (2 stkr.) i elektrisitetsverket om at de er villige til å vike prioritet til fordel for den eventuelle rett til kraft som kan bli tildelt eierne av den innløste del av fallet. Videre erklæringer fra selskapets styre i henhold til ervervslovens § 24 om at der ikke foreligger noen avtale siktede til å overdekke det virkelige forhold m.h.t. selskapets bestyrelse samt om at hele grunnkapitalen er norsk og at der ikke foreligger noen avtale siktede til å overdekke det virkelige forhold m.h.t. eiendomsretten til grunnkapitalen.

Andragendet med bilag har vært utlagt i Glåmos Samvirkelig, Glåmos, til ettersyn for

(Kuråssiden) eies vann- og strandrettighetene i sin helhet av Røros elektrisitetsverk, der hvor fallet blir utbygget.

På den andre siden (Vintervollside) er rettighetene ifølge underrettsdom av 13 januar 1921 og overrettsdom av 11 september 1922 felleseie for oppsitterne på Vintervoll (hele gnr. 62).

Av disse rettigheter har Røros elektrisitetsverk kjøpt følgende vann- og strandrettigheter:

Elef. P. Vintervold
Ole Valset og Erling E. Vintervold
Ingebrikt N. Vintervold
O. O. Klemmetvold
Erling E. Vintervold
Ellef P. Vintervold
Iver Kurås
Erling E. Vintervold

dem som saken vedkommer. Utleggingen er kunngjort i Norsk Lysingsblad 6 august 1945, «Arbeidets Rett» og «Fjell-ljom», Røros, henholdsvis 6 og 8 s. m. Videre er søknaden med bilag tilstilt fylkesmannen i Sør-Trøndelag til foreleggelse for Glåmos, Røros, Røros land- og Brekken kommuner.

A. O. Sandkjernan og Hans P. Koch, Vintervold, opplyser i brev av 13 august 1945 at elektrisitetsverkets utvidelsesplaner betyr et inngrep i deres vassfallsrettigheter og at spørsmålet om utbygging av disse rettigheter for 500 HK ble tatt opp allerede i 1936—37 og omkostningsberegnet av fagfolk. De fremholder at Glåmos kommune lider under mangelen av elektrisk energi og at planen om utbygging derfor er tatt opp igjen. —

De bemerker videre at den i andragendet nevnte overrettsdom av 11 september 1922 konkluderer med at de «foretatte kjøp og salg av vannrettigheter og de på grunnlag derav stedfunne skyldsetninger på nevnte strekning anses uforbindende for de interesserte A. O. Sandkjernan og Hans P. Vintervold.»

I brev av 17 desember 1945 opplyser de at gnr. 62 bnr. 2, 5, 6 og 8 ikke kommer inn under overrettsdommen og fremholder at disse eiendommers skyldverdi derfor må utgå av ansøkerens oppgave, således at skyldverdien av elektrisitetsverkets eiendommer på Vintervollside blir M. 2,18 mot deres som er M. 3,12.

Jensvoll Elektrisitetsverk gjør under 20 august 1945 krav på full erstatning for eventuelle skader og ulemper av enhver art som måtte oppstå som følge av utbyggingen.

Rørøsherredenes administrasjonsstyre har i møte 21 august 1945 fattet slik uttalelse:

«Med den skrikende mangel på elektrisk energi i Rørøsherredene, finner en å kunne anbefale at Rørø Elektrisitetsverk gis adgang til å innløse de vannrettigheter som er nødvendig for den planlagte utbygging av Kuråsfossen under forutsetning av at strømleien blir den samme for alle avtagere innen Rørø, Rørø landsogn, Glåmos og Brekken og at alle innvånere i de fire herreder har samme rett til leie av kraft som huseierne i Rørø.

En vil sluttelig gjøre merksam på at Kuråsfossen er det eneste vassfall i distriktet som kan skaffe kraft av noen betydning.

Distriktet er derfor avhengig av at den planlagte utbygging blir anlagt slik at befolkningen får sitt behov dekket derfra.

Nærværende uttalelse anses ikke bindende for de respektive herredsstyres vedtak, men kan bare tjene som norm for de endelige vedtak i herredsstyrene.»

Rørø landsogns herredsstyre har i møte 24 august 1945 vedtatt å tiltre administrasjonsstyrets uttalelse. Herredsstyret mener at de 4 Rørøskommuner bør få hver sin representant i elektrisitetsverkets styre når det planlagte nyanlegg kommer i drift.

Rørø Bergstads kommunes styre har i møte 7 september 1945 gjort følgende vedtak:

«Rørø kommune har intet å innvende mot at Rørø Elektrisitetsverk får adgang til å erverve angjeldende vannrettigheter og anbefaler konsesjon gitt.»

Glåmos herredsstyre har i møte 13 november 1945 vedtatt:

«Da Glåmos kommune i 1936 forsøkte å gjøre sin forkjøpsrett gjeldende til kjøp av Kuråsfossen var det kommunens hensikt at hele Rørødistriktet (de 4 Rørøskommuner) skulde få sitt behov for elektrisk energi dekket fra Kuråsfossen.

Glåmos kommunes krav om forkjøpsrett ble imidlertid ikke imøtekommet.

De naturlige tilhøva hev gjort at Rørø Bergstads kommune har hatt en fordel fremfor de andre kommuner, idet at Rørø Elektrisitetsverks fjernledning fra Kuråsfossen fører kraften direkte inn i bergstaden. Man mener derfor at Staten nå må sørge for at de andre kommuner oppnår de samme fordeler som Rørø Bergstad.

Glåmos kommune går med på at Rørø Elektrisitetsverk får erverve de igjenværende vassrettigheter i Kuråsfalla — dersom loven hjemler adgang dertil — på følgende betingelser:

1. At den planlagte utbygging med større fallhøyde blir ferdigbygget innen 5 år.
2. At Rørø Elektrisitetsverk ikke tildeler i første rekke elektrisk energi til Rørø Bergstads innvånere eller industrielle bedrifter der, men at energien blir likelig fordelt mellom innvånerne i de 4 Rørøskommuner og de industrielle anlegg innen deres område.

3. Rørø Elektrisitetsverk tilpliktes i henhold til loven å avgi 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe til Glåmos kommune.
4. At de 5 pst. som Staten har krav på tilfaller Glåmos, dersom Staten ikke nytter denne kraftmengde.
5. Konsesjonæren betaler en årlig avgift til Glåmos kommune av kr. 0,50 på nat.-HK., beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe.
6. Prisen på konsesjonsstrøm må ikke overstige produksjonsprisen + 10 pst.
7. Glåmos kommune skal uten vedlikeholds- eller linjeavgift ha rett til å ta ut elektrisk energi fra fjernledninger eller ledningsnett hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre.
8. Konsesjonstiden må være kortest mulig.
9. Glåmos kommune gis forrett til ved sine innvånere å få adgang til å arbeide under utbyggingen av fossen og det nye kraftverk, og selvsagt må det være en forutsetning som allerede eksisterende veier og atkomster benyttes, så må disse behørig istandsettes og vedlikeholdes av elektrisitetsverket. Tvistigheter mellom Rørø Elektrisitetsverk og grunneiere og rettighets-havere er Glåmos kommune som sådan uvedkommende. For øvrig henvises til høyesterettsadvokat Klingenbergers betenkning.»

H.r.advokaten gjør heri rede for eiendomsforholdet og kommer så vidt skjønnes til at omhandlede innløsning må skje i henhold til vassdragslovens § 56. Han peker på vassfallseierens rett til kraft etter samme lovs § 137 og fremholder at betingelsene for kraftavståelse for øvrig er til stede her. Han belyser dette nærmere og mener det må være et rimelig krav at Glåmos som fossekommune får samme rett til kraft fra verket som Rørø kommune.

Brekken herredsstyre har behandlet saken i møte 8 desember 1945. Av vedtaket hitsettes:

«Idet en viser til ovenstående går Brekken kommune med på at Rørø Elektrisitetsverk får erverve de gjenstående vannrettigheter i Kuråsfallene, men en tillater seg å sette som uttrykkelige betingelser:

1. At den planlagte utbygging med største fallhøyde blir ferdigbygget innen 5 år.
2. At Rørø Elektrisitetsverk ikke i første rekke tildeler elektrisk energi til Rørø Bergstads innvånere eller industrielle bedrifter der, men at energien blir likelig fordelt mellom innvånerne i de 4 Rørøskommunene og de industrielle anlegg innen deres områder.
3. At Rørø Elektrisitetsverk tilpliktes å levere den elektriske energi på samme betingelser og til samme pris til alle innvånere av de 4 Rørøskommunene som for huseierne i Rørø Bergstad.
4. Da overskuddet — i følge statuttene — alene skal gå til almennyttige formål og ikke utdeles som utbytte må de kapitaler som måtte bli avsatt til slike almennyttige formål e.l. komme de utenfor Rørø Bergstad liggende kommuners innvånere til gode

i samme forhold som Bergstadens befolkning.

En vil spesielt understreke at Kuråsfossen er det eneste vassfall av betydning her i distriktet og skal Rørosdistriktet som helhet bli delaktig i et så alminnelig gode som elektrisk lys og kraft i dag er, må Røros Elektrisitetsverk i konsesjonen tilpliktes å levere den nødvendige elektriske energi også til de 3 utenfor Bergstaden liggende kommuner.

Videre vil en også peke på at da storparten, $\frac{3}{4}$ av bassenget — Aursunden — ligger i Brekken herred skulde det være rimelig at kommunens innvånere får sitt behov for elektrisk energi dekket fra de vassfall som dannes ved utløpet av sjøen — Kuråfallene.

Da tilhøva har gjort at Røros Bergstad kommune har hatt den fordel fremfor de andre kommuner at Røros Elektrisitetsverks fjernledning fører kraften direkte fra Kuråsfossen inn til Bergstaden, mener man også at Staten må sørge for at de andre kommunene oppnår de samme fordeler som Røros Bergstad dermed har fått.»

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag opplyser i brev av 21 juni 1945 at andragendet har vært forelagt fylkesarbeidsnemnda som uttaler at det her gjelder et anlegg hvor en kan få plasert et forholdsvis stort antall ledige arbeidere og at det også inngår et større tunnelarbeid der er av særlig interesse som vinterarbeid. — Fylkesmannen henholder seg hertil.

I en ekspedisjon av 10 oktober 1945 anfører han:

«Det er på det rene at vassfallet er det eneste som kan komme på tale i anledning elektrisk energi til disse herredene. Da det ikke foreligger og tross erindringer ikke er fremkommet annet forslag om utnyttelse av de vannrettigheter som innehas av A. O. Sandkjernan og Hans P. Vintervold, Glåmos og det heller ikke for Brekkens vedkommende er fremkommet uttalelse eller andre forslag, finner jeg å burde henvise til den vedtatte felleseklæring. Kraftforsyningen i fylket er av fylkestinget i år søkt utførlig utredet ved en nedsatt elektrisitetsnemnd. Da denne ennå ikke er kommet i virksomhet finner jeg ikke å burde forsinke saken ved forleggelse for denne.

Jeg finner det rimelig at det eksisterende elektrisitetsverk får konsesjon på disse vannrettigheter og at det tilpliktes å levere nødvendig energi på like fot med hva der leveres til Røros bergstad. Jeg vil derfor anbefale at konsesjon blir gitt.»

Røros Elektrisitetsverk — som er gitt anledning til å se de innkomne uttalelser, bortsett fra Brekken herredsstyres — gjør i brev av 8 november 1945 nærmere rede for forholdet til A. O. Sandkjernan og Hans P. Koch Vintervold.

Det opplyses at landkommunenes uttak av kraft for tiden er lite og antar at det i all fall i mange år vil bli uvesentlig i forhold til bergstadens.

I brev av 13 desember 1945 fremkommer elektrisitetsverket med sine bemerkninger til

Glåmos herredsstyres uttalelse. Det fremholder herunder at leveringstiden for elektriske maskiner etc. fremdeles er på det uvisse og at det derfor må være rimelig å sette byggefristen til lovens maksimum 7 år. Videre at konsesjonstiden må settes så lang som mulig og ikke under 50 år på grunn av det store beløp som anlegget vil koste.

Bl. a. anføres i bemerkningene at utbyggingen vil medføre at elektrisitetsverket blir nødt til å delta i Aursundreguleringen, at Glåmos kommunes nåværende forbruk er 32 kW mot bergstadens 1070 kW og at ervervet nå omfatter ca. 18 pst. av det samlede fall. Resten av dette angir verket å eie fra før.

Røros Elektrisitetsverk fikk ved Kgl. res. av 16 juli 1937 tillatelse til å erverve de i skjøte fra Røros Kobberverk av 25 august 1936 nevnte eiendommer og rettigheter (Kuråsfossen og Kuråfallene m. v.) i Glåmos herred. Det henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XXIV 1937, side 68—78.

Ervervet inngikk som et ledd i den av Stortinget i 1936 bifalte gjeldssaneringsplan for Røros Kobberverk. — En samtidig beslutning av Glåmos kommune om å gjøre gjeldende sin forkjøpsrett i henhold til ervervslovens § 7,2 ble ikke approbert.

Elektrisitetsverket, som trenger mer kraft, akter altså nå å bygge ut hele fallet mellom det nåværende inntak og Vedhølen, hvorved bruttofallhøyden økes fra 14,5 til 46 m og det søker om tillatelse etter ervervsloven av 14 desember 1917 til å erverve de fallrettigheter på nevnte strekning som ikke omfattes av konsesjonen av 1937 samt om tillatelse etter vassdragsloven av 15 mars 1940 § 55 til å løse inn de fallrettigheter som det ikke rår over. Videre om tillatelse etter sistnevnte lovs § 62 til å ekspropriere grunn og andre rettigheter som trengs for å gjennomføre omhandlede utbygging.

I og med avgjørelsen i 1937 ble der i realiteten tatt stilling til utnyttelsen av fallet mellom Aursunden og Vedhølen og det er ikke kommet noe nytt til som taler imot at Røros elektrisitetsverk får tillatelse til å erverve de manglende fallrettigheter. Tillatelsen anbefales derfor gitt.

Elektrisitetsverket eier den ene siden av fallet og de øverste 14,5 m på den annen side (den nåværende utbygging) samt nærmere angitte andeler i felleseie. Der synes å herske noen uklarhet over omfanget av elektrisitetsverkets rettigheter i felleseiet, men selv om disse rettigheter ikke er så omfattende som antatt er det allikevel på det rene at verket rår over mer enn halvdel av vannkraften i den vassdragsdel som skal utbygges under ett.

Videre finner man det godtgjort at det i den planlagte utbygging er tatt med så meget av vassdraget som må anses høvelig og at en samlet utbygging medfører betydelig teknisk fordel. Vilkárene for rett til innløsning skulde således være tilstede, jfr. vassdragslovens § 55, 1a, b og c og tillatelse hertil anbefales gitt og videre tillatelse til å ekspropriere grunn m. v. etter samme lov § 62.

Ervervstillatelsen av 1937 er gitt for et tidsrom av 50 år, den løper altså ut om 41 år. Det synes da å ligge nær å la den nye ervervs-konsesjon løpe ut samtidig, Glåmos herredsstyre ønsker kortest mulig konsesjonstid, mens ansøkeren ber om å få så lang tid som mulig av hensyn til amorteringen av den forholdsvis store anleggskapital. Hovedstyret antar at en amorteringstid på 41 år i og for seg må sies å være rommelig og foreslår derfor at den nye ervervstillatelse gis for 41 år, slik at begge tillatelser løper ut samtidig i 1987.

Fristen for statens innløsningsrett foreslåes også satt til 35 år fra 16 juli 1937, jfr. ervervslovens § 2, 19.

De øvrige betingelser som ble fastsatt i 1937, foreslåes oppstilt uforandret. Således inntil 10 pst. kraftavgivelse til kommuner og inntil 5 pst. til staten og årlige avgifter til stat og kommuner av henholdsvis kr. 0,10 og kr. 0.50 pr. nat.-HK. — Hvis elektrisitetsverket kommer til å bli avkrevd reguleringsavgifter for bruk av Aursundsreguleringen vil disse avgifter i henhold til ervervslovens § 2, 13 komme i fradrag for så vidt angår den del av kraftmengden, hvorav reguleringsavgifter erlegges. Noen tilføyelse herom til betingelsene — som ansøkeren er inne på — er ikke nødvendig.

De ordinære vilkår om utbyggingsfrister (2 + 5 år), legehjelp og sykehus, erstatning av utgifter til fattigunderstøttelse og vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, som ikke ble tatt med i 1937 fordi ervervet omfattet et bestående anlegg, foreslåes tatt med nå.

Man vedlegger utkast til betingelser.

Når det blir gitt innløsningsrett til vassfall skal der i henhold til vassdragslovens § 55 pkt. 3 bestemmes at fallet skal være utbygd og kraftverket satt i gang innen en bestemt frist. Fristen må bli den samme som ved ervervstillatelsen, altså 7 år. Man går da ut fra at de to tillatelser meddeles samtidig. Om følgene av å oversitte fristen henvises til nevnte lovpunkt.

Etter samme lovs § 126 pkt. 3 foreslår man stilt sikkerhet for et beløp av kr. 1 000. Særlige vilkår etter samme paragrafs pkt. 2 har man ikke funnet grunn til å oppstille.

Utkast til vilkår vedlegges.

Begge utkast til betingelser er vedtatt av elektrisitetsverket, jfr. dets vedliggende brev av 6 februar d. å. med bilag.

Innbyggerne i Røros landsogn, Glåmos og Brekken har etter skjøtet av 28 august 1936 rett til å abonnere på elektrisk energi på samme vilkår og til samme priser som innbyggerne i Bergstaden. Men hvis overføringsomkostningene blir større enn der, må de bæres av abonnentene selv. For at denne rett til kraft på like vilkår ikke skal bli illusorisk, må det altså finnes en rimelig ordning med overføring og fordeling innen landkommunene. Hovedstyret foreslår at der samtidig med at der gis ervervs-konsesjon og rett til innløsning av manglende vassfallsrettigheter rettes en henstilling til Røros elektrisitetsverk om å planlegge og sette i verk overførings- og fordelingsanlegg, om nødvendig med statsstøtte for at innbyggerne i landkommunene kan få nyttet sin rett etter skjøtet.

Man tillater seg å gjøre oppmerksom på at elektrisitetsverket i sitt ovennevnte brev av 6 ds. har bedt om at tillatelsen må bli utferdiget så snart som mulig, da det på grunn av den brann som nylig rammet A/S Røros Kobberverk er av stor betydning for distriktet å få arbeidet i gang for derved delvis å avbøte arbeidsløsheten.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 29 januar 1946.»

Hovedstyrets utkast til betingelser for innløsningsstillatelsen er sålydende:

«1.

Det hele vassfall skal være utbygd og kraftverket satt i drift innen en frist av 7 år fra tillatelsens datum.

2.

Til dekning av mulig erstatningsansvar for skade som ikke blir medtatt ved ekspropriasjonsskjønnet skal det stilles sikkerhet for et beløp av kr. 1 000 etter nærmere bestemmelser av vedkommende regjeringsdepartement.»

Hovedstyrets utkast til betingelser for ervervstillatelsen er sålydende:

«1.

De samme betingelser som er oppstilt ved ervervstillatelsen av 16 juli 1937 gjelder også for denne tillatelse, dog således at den i post 13 fastsatte konsesjonstid på 50 år og den i post 14 fastsatte frist av 35 år begge regnes fra 16 juli 1937 samt at post 19, 1. avsnitt, også omfatter nedenstående betingelser.

2.

Utbygging av vassfallet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbyggningsarbeidene må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

3.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

4.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

5.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget.»

Det vedlegges erklæringer fra elektrisitetsverket overensstemmende med ervervslovens § 24 og fra de av elektrisitetsverket oppgitte panthavere i verkets egen del av det fall som søkes innløst, overensstemmende med vassdragslovens § 55 pkt. 2.

Departementet anser det med hovedstyret godtgjort at søkeren rår over mer enn halvdelen av vasskraften i den vassdragsdel som skal utbygges under ett, utregnet etter vassføring og naturlig fallhøyde, at den planlagte utbygging omfatter så meget av vassdraget som det anses høvelig å ta med i utbyggingen og at samlet utbygging vil medføre betydelig teknisk fordel. Det foreligger videre samtykke fra panthaverne i søkerens egen del av fallet overensstemmende med vassdragslovens § 55 pkt. 2. Departementet antar at det er adgang til å imøtekomme søknaden om innløsningsrett. I den av Stortinget i 1936 vedtatte saneringsplan for Røros Kobberværk, jfr. St. prp. nr. 1, 1936, tillegg nr. 17, var det forutsatt at Røros Elektrisitetsverk skulle overta Kobberværkets fallrettigheter m. v. på den omhandlede strekning. Som nevnt ovenfor ble konsesjon på ervervet meddelt ved kgl. resolu-

sjon 16 juli 1937. Som hovedstyret anfører er det hermed i realiteten tatt stilling til spørsmålet om utnyttelsen av fallet mellom Aursunden og Vedhølen, og det bør etter departementets mening gis Røros Elektrisitetsverk de tillatelser som nå er søkt og som vil sette verket i stand til å utnytte det samlede fall.

Departementet vil således rå til at det gis Røros Elektrisitetsverk tillatelse etter vassdragslovens § 55 til å løse inn det av den omhandlede vassdragsdel som verket ikke rår over, og at det etter ervervsloven av 14 desember 1917 gis elektrisitetsverket tillatelse til å erverve de innløste eiendommer og rettigheter.

For innløsningsretten anbefales betinget en utbygningsfrist på 7 år.

For ervervs tillatelsen foreslås de betingelser som gjelder for konsesjonen av 16 juli 1937 gjort gjeldende, idet dog konsesjonstiden og fristen for statens innløsningsrett regnes fra nevnte datum. Det er videre foreslått medtatt de alminnelige vilkår om utbygningsfrister, legehjelp og sykehus, erstatning for utgifter til fattigunderstøttelse og vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer. Disse betingelser er ikke tatt med i konsesjonen av 1937, da ervervet dengang gjaldt et bestående anlegg.

Departementet vil videre rå til at det meddeles tillatelse etter vassdragslovens § 62 til ekspropriasjon av grunn og rettigheter for utbygningen. Tillatelsen anbefales tilknyttet følgende betingelse:

«Ekspropriasjonsskjønn kan ikke fremmes før det er stillet en av departementet godkjent sikkerhet for et beløp av kr. 1 000 til dekning av mulig erstatningsansvar for skade som ikke blir medtatt ved ekspropriasjonsskjønnet.»

Departementet vil i tilfelle rette en henstilling til Røros Elektrisitetsverk om å planlegge og sette i verk overførings- og fordelingsanlegg for at kraften også kan komme landkommunene til gode. En forutsetter at det vil kunne gis statsstønning til disse vedtak, og vil underrette elektrisitetsverket om dette.

Søknaden er kunngjort på behørig måte.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av vassdragsloven av 15 mars 1940 § 55 Røros Elektrisitetsverk å løse inn de eiendommer og rettigheter som det ikke rår over i fallet mellom elektrisitetsverkets nåværende inntak og Vedhølen i Kuråsfallene i Glåmos herred, Sør-Trøndelag fylke, overensstemmende med søknad av 13 juni 1945. Tillatelsen meddeles på den i Arbeidsdepartementets tilråding av 22 februar 1946 inntatte betingelse.

2. Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 Røros Elektrisitetsverk å erverve de eiendommer og rettigheter som blir innløst overensstemmende med punkt 1. Tillatelsen meddeles på de i Arbeidsdepartementets ovennevnte tilråding inntatte betingelser.
3. Det tillates i medhold av vassdragsloven av 15 mars 1940 § 62 Røros Elektrisitetsverk å kreve avstått grunn og rettigheter som trengs for å gjennomføre utbygningen av Kuråsfallene i det vesentlige overensstemmende med søknad av 13 juni 1945 med tillegg av 24 juli 1945 og den med søknaden fremlagte plan. Tillatelsen meddeles på den i Arbeidsdepartementets ovennevnte tilråding inntatte betingelse.

11. M. Peterson & Søn A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 12 000 kW spillkraft fra A/S Glommens Træsliberi.)

Kgl. resol. av 22 februar 1946.

M. Peterson & Søn A/S, Moss, fikk 4 november 1941 tillatelse til å leie inntil 6 000 kW elektrisk energi og 14 januar 1943 tillatelse til å leie ytterligere inntil 6 000 kW fra A/S Glommens Træsliberi.

Tillatelsene skulde gjelde for den tid en fremlagt kraftleiekontrakt av 11 juni 1941 sto ved makt, dog ikke lenger enn til 1 november 1947.

Den omhandlede kraftleiekontrakt er nå avløst av en ny, og tillatelsene er dermed bortfalt.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende brev, datert 29 januar 1946, angående søknad fra M. Peterson & Søn A/S, om ny konsesjon:

«Fra firmaet M. Peterson & Søn A/S, Moss, har Hovedstyret mottatt et brev, datert 1 august 1945, som lyder så:

«Under okkupasjonen ble vårt firma meddelt konsesjon på 2×6 000 kW elektrisk energi fra A/S Glommens Træsliberi, i henhold til Arbeidsdepartementets skrivelser av 4 november 1941, j.nr. 2912—41—H og av 14 januar 1943, j.nr. 4698—43—H. De dagjeldende kontrakter med A/S Glommens Træsliberi er i mellomtiden avløst av ny kontrakt datert 24 mars 1945 med tilleggsskrivelse av 5 april 1945 løpende inntil 31 desember 1954. Vi vedlegger en kopi av kontrakten og av nevnte tilleggsskrivelse.

Vi tillater oss med dette å anmode om bekreftelse av de under okkupasjonen meddelte kraftkonsesjoner, og samtidig om en forlengelse av disse til å omfatte kraftlevering av inntil 12 000 kW i henhold til vedlagte kontraktkopi med tilleggsskrivelse inntil 31 desember 1954. Vår søknad fremkommer i henhold til lov av 14 desember 1917 nr. 16, kapittel 4.

Da energien skal anvendes til fremstilling av den for bedriften nødvendige damp, tør vi gå ut fra at kraftkonsesjonen tildeles oss i likhet med andre i lignende stilling uten årlig avgift til stat eller kommune.

Vi er forbunden for en velvillig og snarlig behandling av vår søknad.»

Det nevnte brev med bilag har en forelagt distriktet til uttalelse.

Moss bystyre har i møte den 21 desember 1945 anbefalt den søkte kraftleiekonsesjon meddelt.

Fylkesmannen i Østfold har i påtegning hertil av 2 januar 1946 meddelt at han anbefaler den omhandlede konsesjon gitt.

Hovedstyret skal bemerke:

Som det vil fremgå av firmaets brev ble M. Peterson & Søn A/S den 4 november 1941 meddelt tillatelse til å leie 6 000 kW fra A/S Glommens Træsliberi og den 14 februar 1943 tillatelse til å leie ytterligere 6 000 kW elektrisk energi fra samme utleier.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakt av 11 juni 1941 mellom A/S Glommens Træsliberi og M. Peterson & Søn står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 november 1947. For øvrig gjelder for tillatelsene de samme betingelser som er stillet opp i kgl. resolusjon av 5 januar 1940 for tillatelse for selskapet til å leie inntil 3 000 kW fra A/S Glommens Træsliberi. Sistnevnte konsesjon er meddelt på de for kraftleiekonsesjoner vanlige vilkår uten betingelse om avgift til kommuner eller staten.

Som det vil sees av § 8 i den vedlagte nye spillkraftkontrakt av 24 mars 1945 skal denne avløse den tidligere spillkraftkontrakt av 11 juni 1941. Den nye kontrakt trådte i kraft den 1 januar 1945 og gjelder til 31 desember 1954.

I og med at den gamle kontrakt er bortfalt er også kraftleiekonsesjonene av 4 november 1941 og 14 januar 1943 å anse som bortfalt.

Hovedstyret har imidlertid ingen ting å innvende mot leieforholdet i og for seg og vil derfor tilrå at det meddeles firmaet fornyet konsesjon på leie av inntil 12 000 kW spillkraft i samsvar med den nå gjeldende kraftleiekontrakt.

Tillatelsen anbefales gitt for den tid kraftleiekontrakten står ved makt, dog ikke lenger enn til 31 desember 1954.

Da den kontraherte spillkraft skal anvendes til fremstilling av damp til erstatning for kull foreslås tillatelsen meddelt uten betingelse om avgift til kommuner eller staten.

For øvrig anbefales tillatelsen gitt på de samme vilkår som fastsatt i firmaets konsesjon av 5 januar 1940 på leie av 3 000 kW fra A/S Glommens Træsliberi.

Behandlet i Hovedstyremøte den 29 januar 1946.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det meddeles M. Peterson & Søn tillatelse til å leie inntil 12 000 kW spillkraft fra A/S Glommens Træsliberi.

Tillatelsen anbefales meddelt på følgende betingelser:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge den framlagte kraftleiekontrakt av 24 mars 1945 med tilleggs-kontrakt av 5 april s. å. mellom A/S Glommens Træsliberi og M. Peterson & Søn A/S står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 januar 1955.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets kapital skal til enhver tid være på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den ervervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

For så vidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føye til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Selskapet skal ved bygging og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer for så

vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post, erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — prosent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttakelse økede utgifter, bæres disse av dem som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbunne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 9 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om ervervelse av vannfall m. v., §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Arbeidsdepartementet

tilrår:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV M. Peterson & Søn A/S å leie inntil 12 000 kW spillkraft fra A/S Glommens Træsliberi på de i Arbeidsdepartementets tilråding av 22 februar 1946 inntatte betingelser.

12. A/S Tofte Cellulosefabrik.

(Stadfestelse av tillatelse til å leie inntil 12 000 kW spillkraft fra Buskerud Elektrisitetsforsyning.)

Kgl. resol. av 1 mars 1946.

Ved «ministerpresidentens» vedtak av 17 august 1944 ble det meddelt A/S Tofte Cellulosefabrik tillatelse etter lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV til å leie inntil 12 000 kW spillkraft fra Buskerud fylkes Elektrisitetsforsyning.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 17 desember 1945 har en mottatt en søknad av 12 november 1945 fra h.r.advokat Oscar Smith på vegne av A/S Tofte Cellulosefabrik om stadfestelse av ovennevnte konsesjon.

Hovedstyrets brev er sålydende:

I brev av 12 november 1945 til Hovedstyret har høyesterettsadvokat Oscar Smith på vegne av A/S Tofte Cellulosefabrik søkt om stadfestelse av selskapets kraftleiekonsesjon av 17 august 1944.

Søknaden er sålydende:

«Jeg har mottatt Deres brev av 9 ds. og tillater meg på vegne av A/S Tofte Cellulosefabrik — under henvisning til min skrivelse til det ærede Vassdrags- og Elektrisitetsvesen av 3 juni 1944 — å søke om stadfestelse av konsesjonen meddelt min mandant den 17 august 1944.

Jeg tilføyer at der ikke er skjedd noen forandring med hensyn til konsesjonsbetingelsene.»

Hovedstyret skal bemerke:

Den 1 januar 1944 utløp A/S Tofte Cellulosefabriks konsesjon av 6 oktober 1933 på leie av inntil 12 000 kW spillkraft fra Buskerud fylkes Elektrisitetsforsyning og i brev 3 juni 1944 til Hovedstyret søkte høyesterettsadvokat Oscar Smith på vegne av selskapet om fornyet kraftleiekonsesjon.

Spillkraften anvendes som tidligere til erstatning for kull ved fremstilling av damp.

I brev av 2 august 1944 har en overfor departementet rådet til at den søkte fornyelse av kraftleiekonsesjonen blir gitt og anbefalt tillatelsen meddelt som før på vanlige vilkår uten bestemmelse om avgift til kommuner eller staten.

Den 17 august 1944 fikk derpå A/S Tofte Cellulosefabrikk ny konsesjon på leie av inntil 12 000 kW spillkraft fra Buskerud Elektrisitetsforsyning.

Tillatelsen som gjelder inntil 1 juli 1954 er meddelt på vanlige betingelser for konsesjoner av denne art og uten bestemmelse om avgift til kommuner eller staten.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke til kraftleieforholdet og i realiteten heller ikke til de vilkår som er oppstillet i konsesjonen. Hovedstyret vil derfor rå til at kraftleiekonsesjonen av 17 august 1944 stadfestes med de endringer at det istedenfor «Trafikkdepartementet» i første avsnitt i post 8 om kraftavståelse settes «Kongen» og at det for øvrig i vilkårene settes «vedkommende departement» hvor det i disse står «Trafikkdepartementet».

Da Buskerud Elektrisitetsforsyning står som utleier av kraften og bedriften ligger i Buskerud har Hovedstyret ikke ansett det for nødvendig å forelegge den for distriktet til ny uttalelse.»

Departementet har forelagt søknaden for distriktet til ny behandling. Hurum herredstyre har i møte i januar 1946 enstemmig anbefalt søknaden innvilget. Elektrisitetsforsyningen i Buskerud fylke og fylkesmannen i Buskerud har i påtegnings skrivelser av 14 og 15 februar 1946 meddelt at de ikke har noe å merke.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den omhandlede tillatelse blir stadfestet.

Arbeidsdepartementet

tilrår:

Den ved «ministerpresidentens» vedtak 17 august 1944 meddelte tillatelse for A/S Tofte Cellulosefabrik til å leie inntil 12 000 kW spillkraft fra Buskerud fylkes Elektrisitetsforsyning stadfestes overensstemmende med § 4 i restitusjonsanordningen av 17 august 1945.

13. Mjøsa.

(Fortsatt midlertidig statsregulering.)

Kgl. resol. av 22 mars 1946.

Ved Arbeidsdepartementets vedtak av 11 desember 1940 ble det truffet bestemmelse om midlertidig statsregulering av Mjøsa. Reguleringstiden var begrenset til lågvassperiodens slutt våren 1945.

Ved kgl. resolusjon av 31 august 1945 ble det besluttet at denne midlertidige regulering skulle fortsettes til lågvassperiodens slutt 1947.

Hjemmelen for denne regulering har en søkt i lov nr. 5 av 14 mai 1917 om landets forsyning med livsformødenheter m. v. Denne lov er «kriselov», hvis bestemmelser ikke kan sies å være tilfredsstillende når det gjelder vassdragsreguleringer. Den 31 august 1945 ble det derfor gitt en provisorisk anordning om midlertidige vassdragsreguleringer, forberedt av Justisdepartementet, med utførlige bestemmelser om emnet.

Da det er tenkelig at det kan bli reist formelle innvendinger mot bestemmelser i den kgl. resolusjon av 31 august 1945, som søker hjemmelen i loven av 1917, vil en foreslå at den fortsatte regulering av Mjøsa til lågvassperiodens slutt 1947 bygges på den provisoriske anordning av 31 august 1945. Reguleringen blir ellers den samme. Det blir bare å foreta de redaksjonelle endringer som følger av at hjemmelen nå søkes i den provisoriske anordning i stedet for i loven av 1917.

Da det her dreier seg om mellom 1 000 og 2 000 parter vil en videre foreslå at det i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 § 16, punkt 1, blir bestemt at eiere og rettighetshavere kan stevnes til skjønnet på den måte som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9 juli 1851, § 1.

Under henvisning hertil vil en anbefale vedtatt følgende utkast til vedtak, reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglement:

«1.

Den midlertidige statsregulering av Mjøsa ved 0,66 m's oppdemning fra nåværende regulert høyvannsstand, altså til 4,50 m på Hamar vannmerke, forlenges fra 1 mai 1945 til lågvassperiodens slutt 1947.

2.

Den for reguleringens gjennomførelse nødvendige rådighet over faste eiendommer blir i fornøden utstrekning å ekspropriere i medhold av provisorisk anordning av 31 august 1945, § 1, jfr. § 3.

3.

I medhold av provisorisk anordning av 31 august 1945, § 3, blir skjønn å avgi av en nemnd på 5 medlemmer, som med varamenn oppnevnes av justitarius i Høyesterett.

4.

Med hjemmel i vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917, § 16, punkt 1, 2. ledd, bestemmes at eiere og rettighetshavere som berøres av reguleringen, kan stevnes til ekspropriasjonsskjønnet på den måte som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9 juli 1851, § 1.

Reguleringsbestemmelser for fortsatt midlertidig statsregulering av Mjøsa. (Fastsatt ved kgl. resolusjon av 22 mars 1946):

1.

Reguleringen gjelder til lågvassperiodens slutt våren 1947. De tidligere tilstander — før 1940 — blir da å gjenopprette.

Glommens og Lågens Brukseierforening har — som ved den før 1940 bestående regulering — for egen regning driften og vedlikeholdet av anlegget. Det samme gjelder eventuelle omkostninger ved dette som følge av den midlertidige regulering.

2.

Kraftverkene i Glomma nedenfor Vorma er alle forpliktet til å bruke reguleringsvannet og til å betale for dette.

3.

Kraftverkene i Glomma nedenfor Vorma betaler en godtgjørelse som dekker de utgifter som staten vil få ved den fortsatte midlertidige regulering, heri medtatt utgifter som i tilfelle måtte påløpe som følge av forholdet til fløtningen eller ved uforutsette skader og ulemper og derav følgende erstatningskrav i vassdraget nedenfor Svanefosdammen. Til utgiftene regnes refusjon til staten for administrasjon og renteutlegg. Utgiftene inkl. dem til administrasjon fastsettes med endelig virkning av Handelsdepartementet.

Av den samlede godtgjørelse erlegges ukrevd som forskudd kr. 200 000 pr. 1 januar 1946 og kr. 200 000 pr. 1 januar 1947. Etter forfall beregnes 6 pst. rente. Godtgjørelsen inndrives ved utpantning. Skulle det etter at ekspropriasjonsskjønn er holdt vise seg at de samlede utgifter må antas å bli mindre enn kr. 200 000 pr. år blir det årlige forskudd å nedsette.

Oppgjør finner sted snarest mulig etter reguleringsens opphør.

4.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av Handelsdepartementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 4 og kontroll med vannforbruket skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av Handelsdepartementet.

6.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som utferdiges av Kongen.

7.

Den tillatte oppdemningshøyde beregnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke.

8.

Det skal treffes sådanne anordninger ved anlegget og i tilfelle i vassdraget nedenfor dette samt avgis vann i sådan utstrekning at den alminnelige ferdsel og fløtning forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger der skal treffes avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe på ferdselen eller fløtningen som ikke på denne måte avhjelpest blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

Manøvreringsreglement
for fortsatt midlertidig regulering av Mjøsa.
(Fastsatt ved kgl. resolusjon av 22 mars 1946):

I.

Så lenge den midlertidige regulering varer, er øvre reguleringsgrense 4,50 m på Hamar vannmerke.

II.

Vannstanden holdes på 4,50 m til lågvassperioden begynner. Fra dette tidspunkt tappes magasinet etter behovet og i hensikt å holde vassføringen mest mulig jevn.

III.

Den midlertidige statsregulering forestås av Glommens og Lågens Brukseierforening i samarbeid med Glommens Brukseierforening under tilsyn av Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, på samme måte som for den tidligere og fremdeles bestående regulering, jfr. kgl. resolusjon av 5 november 1912.

Reguleringsbestemmelsene og manøvreringsreglementet er likelydende med det som ble vedtatt ved kgl. resolusjon av 31 august 1945, med unntagelse av at de beføyelser som var tillagt Arbeidsdepartementet her er tillagt Handelsdepartementet, etter at vassdragsvesenet nå er overført hit.

Handelsdepartementet

tilråder:

1. I medhold av provisorisk anordning 31 august 1945 tillates det at den ved Arbeidsdepartementets vedtak av 11 desember 1946 iverksatte midlertidige statsregulering av Mjøsa fortsetter inntil lågvassperiodens slutt våren 1947 på de i Handelsdepartementets foredrag av 22 mars 1946 inntatte betingelser.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Handelsdepartementets foredrag av 22 mars 1946 inntatte utkast.

14. Ørsta komm. EV.

(Stadfestelse av tillatelse til å regulere Øvre-
vatn og til å overføre Geitvikelvas øvre del til
Kvanndalsvatn.)

Kgl. resol. av 5 april 1946.

Ved «ministerpresidentens» vedtak av 14 september 1944 ble det meddelt Ørsta komm. EV. tillatelse til å regulere Øvre-
vatn i Volda herred samt til å overføre Geitvikelvas øvre del sammesteds til Kvanndalsvatn i Ørsta herred m. v. på nærmere angitte vilkår. En viser til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» hefte XXXI.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende brev av 30 mars 1946 angående spørsmålet om stadfestelse av tillatelsen:

«Ørsta komm. elektrisitetsverk fikk 14 september 1944 tillatelse i medhold av reguleringsloven av 14 desember 1917 til å regulere Øvrevatn og Furskvandalsstjønn i Geitvikelva, Volda herred, og til å overføre denne elvs øvre del til Kvanndalsvatn i Ørsta herred, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» XXXI for 1944, hvor vår innstilling i saken av 11 august s. å. er inntatt.

Per Løfoll — en av dem som berøres av tiltaket, har 16 juli 1945 sendt hovedstyret følgende brev:

«Ad konsesjon for Ørsta komm. elektrisitetsverk til å overføre øvre del av Geitvikelv til Ørsta.

Vil jeg få lov til å opplyse følgende:

Sommeren 1943 kom Ørsta ordfører ledsaget av 3 mann ifra Ørsta komm. elektrisitetsverk for å forhandle med eierne av vassdraget.

Da Ørsta ordfører og heradsting var nazister og det samme var tilfelle i min kommune Volda, stilte jeg meg avvisende for salg og kom heller ikke med noe forlangende, derimot skrev jeg til Ørsta elektrisitetsverk og sa fra at jeg ville ikke ha noe med denne sak å gjøre mens krigen varte.

Ørsta komm. elektrisitetsverk arbeidet videre med saken, fikk konsesjon og saken unnagjort ved Volda heradsting.

Undertegnede har heller ikke fått satt seg inn i sakens dokumenter da disse var utlagt hos lensmannen i Volda, som også var nazist. Jeg vilde da ikke vanke der.

Jeg krever derfor at den gitte konsesjon blir kjent ugyldig og saken blir undergitt ny behandling fra først til sist.

Under krigen har alle gode nordmenn stått rettsløse, men nå forlanger vi at ting som nazistene har stelt med blir gjort om igjen og om nødvendig behandlet på nytt.»

Ørsta komm. elektrisitetsverk anfører hertil i brev av 2 august 1945 følgende:

«Spørsmålet om regulering av Øvrevatn og overføring av Geitvikelvas øvre del ble tatt opp av styret for Ørsta komm. elektrisitetsverk i møte den 12 mars 1942 etter at det flere ganger hadde vært drøftet tidligere, også før krigen. I styret satt de samme medlemmer som var valgt før krigen, og som nå er valgt som styre på nytt. Som sekretær fungerte driftsstyreren som har vært ansatt ved verket i over 27 år.

Ingen av disse var nazister. — I styremøte 22 mai 1942 ble det så vedtatt å forhandle med grunneierne om saken. 2 av verkstyrets medlemmer sammen med driftsstyreren ble uttatt til å forhandle. Forhandlingsmøte ble holdt 25 mai 1942. I dette møte også klageren, Per Løfoll. Likeledes møtte den nye ordfører i Ørsta som var medlem av N. S. Alle eiere unntagen Per Løfoll sa seg villig til å selge. Man ble enig om å møtes på åstedet en gang i løpet av sommeren for å få fastslått hvilke rettigheter elektrisitetsverket ønsket å erverve for at eierne deretter kunne komme med forlangende.

Sådant møte ble holdt den 19 juli 1942. Per Løfoll møtte ikke der. På purring i brev av 20 juli 1942 svarer han følgende:

«Deres skrivelse av 20 d. m. er mottatt og innholdet bemerket. Er ikke villig til å selge mine rettigheter i Geitvikvassdraget, og under ingen omstendigheter som forholdene er nå.»

Fra alle de øvrige eiere fikk elektrisitetsverket forlangende for salg av deres rettigheter. Vi mener at Per Løfoll under forhandlingsmøtet den 22 mai 1942 fikk full oversikt over hva saken gjaldt for hans vedkommende, slik at han kunne fremkomme med sine innvendinger. Han har da også under saksbehandlingen i brev av 27 mars 1943 til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen fremsatt sin protest som forelå under saksbehandlingen uten at det er tatt hensyn til den.

Vi gjør oppmerksom på at klageren av fallrettigheter kun eier en part i et kvernfall, og av den samlede skyldmark på 20,50 mark, for de som berøres i utmarka kun 0,53 mark, altså ca. 2,8 pst.

Hans samlede interesse i saken må betegnes som meget små i forhold til de andre grunneieres. »

På grunnlag av foranstående ble spørsmålet om stadfesting av nevnte tillatelse tatt opp og sakens gamle og nye dokumenter sendt fylkesmannen i Møre og Romsdal til foreleggelse for Volda herredsstyre. Kunngjøring herav i Norsk Lysingsblad fant sted 20 og 24 september 1945.

Styret for Volda komm. elektrisitetsverk har i møte 16 oktober 1945 gjort følgende vedtak:

«Styret segjer seg samde i dei synsmåtar som tidlegare er halde fram i verket sitt skriv av 23 mars 1944. Men godkjenner ikkje Ørsta komm. elektrisitetsverk si utgreiding om energimengdene under punkt 5 i skriv av 2 mai 1944.»

Formannen i styret gjør nærmere rede for dette siste i sin følgeskrivelse til ordføreren i Volda.

Volda herredsstyre har behandlet saken i møte den 20 oktober 1945 og gjort slikt vedtak:

«Volda heradstyre vil telja til at det gjevne løyve vert stadfest, då med det atterhald at Volda kommune få disponera høveleg kvantum elektriske kraft til Berknes, Lid, Eidheim og Berkvik straks vatsmengda frå Geitvikelva vert teke i bruk av Ørsta, og i tilslutning til det som formannen i Volda komm. elektrisitetsverks styre har halde fram i skriv dagsett 16 oktober d. å.»

Ordføreren opplyser:

«Lidabygda med gardane Berknes, Lid, Eidheim og Berkvik er ei lita bygd som ligg så avsides for Volda at der vanskeleg kan skaffast elektrisk kraft herifrå. Derimot ligg det sers lagleg til for forsyning frå Ørsta. Tyskarane forsynte seg med kraft til festningsanlegget på Berknes — ein av dei nemnda gardar — frå Ørsta. Der kan såleis ikkje finnast ei betre løysing for kraftspørsmålet for denne avstengde bygd enn å få kraft frå Ørsta.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal anbefaler at den gitte tillatelse stadfestes, dog således at man imøtekommer kravet fra Volda herredsstyre om at Lidabygda m. fl. gårder sikres elektrisk energi på samme vilkår som befolkningen i Ørsta. Han anfører at hvorvidt så er tilfelle etter den tidligere tillatelse ikke synes å være helt klart, jfr. hans ekspedisjon av 13 november 1945.

Som det fremgår av vår innstilling av 11 august 1944 søkte Ørsta komm. elektrisitetsverk både om tillatelse etter vassdragslovens § 148 til å ekspropriere vassfall og om overførings- og reguleringsstillatelse etter reguleringsloven. Søknadene ble derfor både utlagt til ettersyn og forelagt distriktet gjennom fylkesmannen. Ved sluttbehandlingen kom man dog til at en overførings- og reguleringsstillatelse i medhold av reguleringsloven var tilstrekkelig.

Forberedelsen foregikk altså på vanlig måte og der ble ikke øvd press hverken i den ene eller annen retning. Hovedstyret ville ha kommet til samme resultat nå.

Bortsett fra Per Løfoll, som har reist saken, har ingen av de berørte rettighetshavere latt høre fra seg denne gang. Distriktets stilling er i det vesentlige som sist, nemlig anbefaling men med forbehold om avgivelse av kraft til Lidabygd.

Hertil bemerkes at kraftavgivelse til kommuner i tillatelsen av 1944 er betinget med lovens ordinære sats — inntil 10 pst. — og at man nå som den gang ikke finner tilstrekkelig grunn til å fravike denne. Kraftmengden blir å beregne på den i loven foreskrevne måte, som er angitt i betingelsen post 2.

Det eneste nye som er fremkommet i saken er Volda herredsstyres opplysning om at tyskerne har bygd en kraftlinje til en av gårdene i Lidabygda. Om den er i forskriftsmessig stand og uten videre kan brukes til bygdas forsyning, er ikke opplyst.

Man peker i denne forbindelse på at Ørsta komm. elektrisitetsverk i brev av 2 mai 1944 har erklært seg villig til når som helst å forhandle med Volda om kraft til Lidabygda, men at det neppe kan bli tale om levering før overføringen er gjennomført.

I henhold til foranstående anbefaler man tillatelsen av 14 september 1944 til å regulere og overføre Geitvikelvas øvre del til Kvanndalsvatn stadfestet på uforandrede betingelser. Det forutsettes at Ørsta komm. elektrisitetsverk vedstår sin ovennevnte erklæring i brev av 2 mai 1944.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 29 mars 1946.»

En legger ved avskrift av det departementsforedrag som ligger til grunn for tillatelsen av 14 september 1944 samt et dengang utarbeidet P. M. om saken.

Departementet vil etter det foreliggende med hovedstyret rå til at den omhandlede tillatelse blir stadfestet. Ved sakens forrige behandling protesterte en rekke rettighetshavere mot at det ble gitt overføringstillatelse, men den ble allikevel gitt, idet man fant at det forelå slike særlige omstendigheter som omhandles i reguleringslovens § 8 pkt. 2. Det foreligger nå bare protest fra en av rettighetshaverne.

Volda kommune og fylkesmannen i Møre og Romsdal har anbefalt stadfestelse med forbehold om kraftlevering til visse nærmere angitte eiendommer i Volda. Da det i betingelsene er inntatt den vanlige bestemmelse om 10 pst. kraftavståelse til kommuner, finner departementet med hovedstyret ikke å burde foreslå noen særskilt betingelse om kraftlevering til de nevnte eiendommer, men det forutsettes at Ørsta komm. EV. står ved sin erklæring i brev av 2 mai 1944 om at det er villig til når som helst å forhandle om sådan kraftlevering.

Handelsdepartementet

tilrår:

Tillatelse av 14 september 1944 for Ørsta kommunale Elektrisitetsverk til å regulere Øvrevatn i Volda herred samt til å overføre Geitvikelvas øvre del sammesteds til Kvanndalsvatn i Ørsta herred m. v. stadfestes overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4.

15. Falconbrigde Nikkelverk A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 9 600 kW fra Kristiansands EV.)

Kgl. resol. av 11 april 1946.

Fra Falconbrigde Nikkelverk A/S er det innkommet en søknad av 7 januar 1946 om tillatelse til å leie inntil 9 600 kW fra Kristiansands EV.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i brev av 30 mars 1946 har avgitt følgende uttalelse:

«Med Arbeidsdepartementets påtegning av 16 januar 1946 har Hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 7 januar 1946 fra høyesterettsadvokat Georg Lous jr. på vegne av Falconbridge Nikkelverk A/S om konsesjon på leie av inntil 9 600 kW fra Kristiansands EV.

Søknaden er sålydende.

«Mellom Kristiansands Elektrisitetsverk på den ene side og Falconbridge Nikkelverk A/S på den annen side er det opprettet en kontrakt hvorved Kristiansands Elektrisitetsverk påtar seg å levere til Falconbridge Nikkelverk A/S inntil 9 600 — nitusensekshundre — kilowatt elektrisk kraft årlig.

Falconbridge forplikter seg til å betale for den kraft som uttas. Uansett forbruket skal det dog betales fast årsavgift for 4 800 — firetusenåttehundre — kilowatt, der leveres som vanlig prima kraft med de i kontrakten tagne forbehold.

For øvrig er de nærmere bestemmelser om bruken av den abonnerte kraft fastsatt i den avsluttede kontrakt, der inneholder alt som i den henseende anses nødvendig.

På vegne av Falconbridge Nikkelverk A/S, Kristiansand, tillater jeg meg herved å søke om at Falconbridge Nikkelverk gis tillatelse til å leie 9 600 kilowatt elektrisk kraft av Kristiansand Kommunale Elektrisitetsverk for et tidsrom av 15 år regnet fra 1 juli 1945 og på de i nevnte kontrakt fastsatte vilkår.

Denne kraftmengde svarer til hva Falconbridge anvendte til sin drift før krigen. Selskapet er nå i ferd med å bringe sin produksjon opp på samme nivå som før krigen, og må derfor ha den samme kraftmengde som tidligere.»

Kristiansands bystyre har vedtatt kraftleiekontrakten i møte den 28 desember 1945.

Fylkesmannen i Vest-Agder har i påtegning av 19 februar 1946 meddelt at han ikke har noe å bemerke til at søknaden blir innvilget.

Hovedstyret skal bemerke:

Falconbridge Nikkelverk A/S har siden 1929 leiet kraft fra Kristiansands EV i henhold til forskjellige konsesjoner, og ved «Ministerpresidentens» vedtak av 24 februar 1944 fikk Nikkelverket konsesjon på leie av inntil 13 000 el. HK. fra Kristiansands EV inntil 1 juli 1946.

I brev av 29 oktober 1945 underrettet Falconbridge Nikkelverk Hovedstyret om at det var forhandlet med Kristiansands EV om en ny kraftleiekontrakt som skulle gjelde fra 1 juli 1945 og avløse de kontrakter som lå til grunn for konsesjonen av 24 februar 1944. Det ville bli søkt om konsesjon på den nye kraftleie, hvorfor det ikke skulle være nødvendig å stadfeste kraftleiekonsesjonen av 24 februar 1944 såfremt den nye konsesjon ble gitt.

I følge den nye kraftleiekontrakten skal Kristiansands EV levere til Falconbridge Nikkelverk inntil 9 600 kW eller det samme som de utløpne kontrakter omfatter.

Energien skal måles ved inntaket i Falconbridges anlegg ved 25 000 V spenning og uansett forbruket skal det minst betales fast årsavgift for 4 800 kW. For de 4 800 kW skal

det betales 75 kr. pr. kW pr. år og for det overskytende 0,8 øre pr. kWh.

Kraftleiekontrakten skal være bindende i 15 år regnet fra 1 juli 1945, men Falconbridge Nikkelverk har rett til i tilfelle bedriften må nedlegges, når som helst å oppsi kontrakten med 2 års varsel (kontraktens § 15).

Hovedstyret vil rå til at søknaden fra Falconbridge Nikkelverk A/S innvilges og at tillatelsen gis på betingelse av at det betales en årlig avgift til staten av 1 kr. pr. kW og en årlig avgift til kommuner av 1 kr. pr. kW av den kraft hvorav det skal betales leie og for øvrig på vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir overensstemmende med de betingelser som er oppstillet i vedlagte bilag.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 29 mars 1946.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Falconbridge Nikkelverk A/S måtte leie inntil 9 600 kW fra Kristiansands EV, dog ikke lenger enn til 1 juli 1960.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spe-

siell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kr. av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp proto-

koll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 prosent av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økete utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsis med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der skal betales leie, erlegges til statskassen en årlig avgift av 1 kr. — en krone — pr. kW og til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer en årlig avgift av 1 kr. — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Blir avgiften ikke betalt til forfallstid, svares 6 prosent årlig rente fra forfallsdagen.

De nærmere bestemmelser om beregningen og betalingen av avgiften fastsettes av departementet.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjen-tagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

En vedlegger avskrift av den omhandlede kraftleiekontrakt.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den søkte kraftleietillatelse meddeles og at den blir tilknyttet de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

Det er forutsetningen at selskapets konsesjon av 24 februar 1944 på leie av inntil 13 000 el. HK. fra Kristiansands EV ikke skal bli stadfestet.

Handelsdepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV Falconbridge Nikkelverk A/S å leie inntil 9 600 kW fra Kristiansands Elektrisitetsverk på de betingelser som er tatt inn i Handelsdepartementets tilråding av 11 april 1946.

16. Bergens Privatbank.

(Stadfestelse av tillatelse til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i A/S Viul Træsliperi.)

Kgl. resol. av 24 mai 1946.

Fra Bergens Privatbank har departementet mottatt en søknad av 16 november 1945 om stadfestelse i henhold til § 4 i restitusjonsanordningen av 17 august 1945 av tillatelse av 17 februar 1944 for Bergens Privatbank til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i A/S Viul Træsliperi.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i brev av 30 januar 1946 har gitt følgende uttalelse:

«Med departementets påtegning av 20 november 1945 har man mottatt følgende søknad fra Bergens Privatbank datert 16 s. m.:

«I henhold til provisorisk anordning av 17 august 1945 § 4 tillater vi oss å søke om stadfesting på «Ministerpresidentens» beslutning av 17 februar 1944, sålydende:

«Det tillates i medhold av § 36 i den alminnelige konsesjonslov av 14 desember 1917, skogkonsesjonsloven av 18 september 1909 § 23 og jordkonsesjonsloven av 10 desember 1920 § 22 Bergens Privatbank å erverve mer enn 35 prosent av aksjekapitalen i A/S Viul Træsliperi på de vilkår og forutsetninger som er tatt inn i Trafikkdepartementets foredrag av 17 februar 1944.»

Vi tilføyer at A/S Viul Træsliperi i løpet av årene 1944—45 har bygget en elektrisk kraftstasjon i Askerudfoss på ca. 4 000 kW og i forbindelse hermed har under utførelse et tørkeanlegg for tremasse. Til disse nye anlegg har vi bevilget ca. 2 mill. kroner.»

Norderhov herredsstyre har i møte den 21 desember 1945 enstemmig vedtatt følgende:

«Beslutning av 17. februar 1944 anbefales opprettholdt.»

Fylkesmannen i Buskerud har i følge påtegning av 3 januar 1946 intet å bemerke til at søknaden innvilges.

Hovedstyret skal bemerke:

«Ministerpresidentens» ovennevnte beslutning med de for tillatelsen oppstilte betingelser og forutsetninger og den til grunn for samme liggende innstilling er inntatt i «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind XXXI pag. 8—14, hvortil man tillater seg å henvise.

Beslutningen er bygget på saklig grunnlag og har intet politisk tilsnitt. Da der heller ikke senere er inntruffet noe som skulle gjøre en stadfestelse betenkelig vil man anbefale sådan meddelt uten ytterligere betingelser.»

Landbruksdepartementet har i brev av 26 april d. å. gitt følgende uttalelse:

Dette departement har for sitt vedkommende ikke noe å merke til at den konsesjon som den 17 februar 1944 er meddelt Bergens Privatbank på ervervelsen av mere enn 35 pst. av aksjekapitalen i A/S Viul Træsliperi blir stadfestet.

En viser for øvrig til brev herfra av 30 august 1941 til Arbeidsdepartementet.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den tillatelse som ble meddelt Bergens Privatbank 17 februar 1944 til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i A/S Viul Træsliperi stadfestes på uforandrede vilkår.

Handelsdepartementet

tilrår:

Tillatelse av 17 februar 1944 for Bergens Privatbank til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i A/S Viul Træsliperi stadfestes overensstemmende med restitusjonsanordningen av 17 august 1945 § 4.

17. Storfossen Elektrisitetsverk A/S.

(Tillatelse til å regulere Storvatn og Øsevatn i Storelva i Gratangen, Troms fylke.)

Kgl. resol. av 21 juni 1946.

Fra Storfossen Elektrisitetsverk A/S, Gratangen, ved advokat Johannes Harr, Harstad, har departementet mottatt følgende søknad, datert 14 april 1945, om tillatelse til regulering av Storvatn og Øsevatn i Storelva i Gratangen:

«På vegne av Storfossen Elektrisitetsverk A/S, Gratangsbøtn, tillater en seg herved å søke om ekspropriasjonsadgang etter vassdragslovens § 62 av grunn og rettigheter i anledning regulering av Storvann og Øsevann etter planer av 22 mars 1945, utarbeidet av diplomingeniør Johs. Johnsen, Bolla.

Videre søkes der om tillatelse hos staten til uten ekspropriasjon og vederlag å foreta denne regulering i den utstrekning staten er eier i og ved vannene.

Så vidt skiønnes skulle konsesjon til reguleringen og utbyggingen være unødvendig etter § 3 i lov 14 desember 1917 om vassdragsregulering, men der søkes i tilfelle om konsesjon.

Grunneiere og rettighetshavere ved Storfoss og Øsevann er:

1. John Larsen, Steinli, Gratangsbøtn, som eier grunnen ved damfestet og en del av nordenden av Storfoss. Grunnen er sparsomt bevokset med skog.
2. Peder Johnsen, Vassøse, Gratangsbøtn, som eier en del grunn ved Storfoss. I skjøte av 22 februar 1923 fra staten til Peder Johnsen på gnr. 116, bnr. 2 heter det imidlertid: «Fra salget unntas all den eiendommen tilliggende vann- og strandrett. Staten forbeholder seg videre rett til for vannkraftens rasjonelle utnyttelse uten erstatning å lede vannet ut av dets leie i tunell, kanal eller annen ledning over eller forbi eiendommen og eventuelt over til annet vassdrag, samt andre foranstaltninger til kraftens utnyttelse, for vannføringsregulering og vannkraftens utbygning.»
3. Inger Johnsen, Vassøse pr. Gratangsbøtn, gnr. 116, bnr. 1.
4. Mathilde Andersen, Vassøse pr. Gratangsbøtn, som begge har grunn ved nordenden av Øsevann, gnr. 116, bnr. 3.
5. Staten som angivelig eier av den øvrige grunn rundt Øsevann og oventuelt Storfoss.

Det bemerkes at det ikke har vært mulig å få noen tilfredsstillende overenskomst med de private grunneiere om grunn- og rettigheter til reguleringen m. v., idet disse har forlangt gratis kraft tilført seg. Det vil imidlertid koste ca. kr. 30 000 å bygge linjen fram til disse avsidesliggende steder, og det makter ikke verket.

Av staten har en ikke tidligere erholdt noen tillatelse til regulering ved Storfoss og Øsevann.

Som det vil framgå av de av diplomingeniør Johs. Johnsen utarbeidede planer, gjennomføres reguleringen ved en heving av Storfoss 20 cm og senkning fra dette nivå 1,5 m.

Ved hevingen og senkningen vil der ikke kunne voldes skade eller vesentlig ulempe.

Der er ikke innretninger ved vannene eller i elven nedenfor disse, og der foregår ikke fløtning eller ferdsløp i vassdraget. Der er visstnok ubetydelig fjellørret i Stor- og Øsevann, men dette fiske vil neppe berøres av reguleringen.

Der er ikke menneskelige boliger eller andre innretninger så nær vassdraget at disse vil kunne berøres ved dambrudd eller oversvømmelse.

Skjønn er derfor ikke holdt etter vassdragslovens § 112, idet en antar dette skulle være unødvendig.

For øvrig henvises til planene.

Da riksveien går mellom Øsevann og Storfoss har en innhentet erklæring fra veidirektøren som har gitt tillatelse til reguleringen

under forutsetning at verket er ansvarlig for skader på veien som følge av reguleringen.

Idet en henviser til Arbeidsdepartementets skriv av 18 august 1943 til underskrevne, skal en få opplyse følgende angående verkets rettigheter til Storfoss.

Da departementet mente at det ikke var godtgjort at Storfoss Elektrisitetsverk A/S var loddeier i fellesskapet i Storfoss, jfr. vassdragslovens § 56 pkt. 1, ble der på nytt opptatt forhandling med de private grunneiere. Man oppnådde på visse vilkår avståelse fra et flertall og fremmet skjønn til innløsning av rettigheter til Storfoss fra de andre grunneiere. Dette skjønn ble avhjemlet ved Senja herredsrett 30 november 1944. Utskrift herav vedlegges. Skjønn er påanket til overskjønn av grunneierne og overskjønnet vil antakelig bli fremmet i mai måned.

Da det er meningen allerede inneværende sommer å gå igang med å utbygge verket tør en påregne at nærværende søknad kan bli avgjort snarest mulig slik at ekspropriasjonsskjønnet kan bli avholdt samtidig med overskjønnet angående fossekraften.

Søknad, planer og kart følger i 5 eksemplarer.»

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i brev av 13 april 1946 har avgitt følgende uttalelse:

«Arbeidsdepartementet har 5 mai 1945 oversendt til uttalelse andragende med bilag fra høyesterettsadvokat Johannes Harr, Harstad, på vegne av Storfoss Elektrisitetsverk A/S vedrørende ovenstående.

I andragendet, som er datert 14 april s. å., søkes om tillatelse etter vassdragslovens § 62 til å ekspropriere grunn og rettigheter som trenges til nevnte regulering etter planer av 22 mars 1945 utarbeidet av diplomingeniør Johs. Johnsen, Bolla. Videre søkes om tillatelse til å foreta reguleringen uten ekspropriasjon og vederlag i den utstrekning staten er eier i og ved vatna. I tilfelle reguleringen kommer inn under reguleringsloven søkes der om konsesjon etter denne lov.

Ansøkeren navngir de private grunneiere (i alt 4) ved de to vatn, dessuten er staten grunneier. Han opplyser at det ikke har vært mulig å få noen tilfredsstillende overenskomst med de private, idet disse har forlangt gratis kraft tilført seg. Linjen fram til dem er oppgitt å koste ca. kr. 30 000, og det makter ikke verket.

Planen går ut på å demme Storfoss 0,2 m til samme høyde som det ovenforliggende Øsevann og å senke begge vatn 1,5 m fra dette nivå. Storfoss er 1,25 og Øsevann 0,68 km² og det samlede magasin er angitt til ca. 2,9 mill. m³. Nedbørfeltet ved utløpet av Storfoss er angitt til 18 og ved inntaksdammen på toppen av Storfoss til 51,5 km². Det påregnes oppnådd en regulert vassføring på 0,44 m³/sek.

Reguleringsdammen plasseres ca. 100 m nedenfor utløpet av Storfoss, den aktes utstyrt med

fast overløp av slik størrelse at vannstanden ved storflom blir 20 cm høyere enn nå. Høyden til laveste punkt på riksveien, som går over Storvatn på en del holmer, blir da 1,13 m.

Det fremholdes at skader av praktisk betydning neppe kan tenkes å oppstå. Det eneste måtte være at Storvatnet vil gå litt innover myrene på statens eiendom ved sydenden. Der finnes ingen innretninger ved vatna eller i elva nedenfor disse, og der foregår hverken fløtning eller ferdsel i vassdraget. Fisket, som angis å være ubetydelig, antas neppe å bli berørt.

Ansøkeren opplyser at veidirektøren har gitt samtykke til reguleringen under forutsetning av at verket er ansvarlig for skader på veien som følger av reguleringen.

Videre at det ved Senja herredsrett 30 november 1944 er avhjemlet skjønn i medhold av vassdragslovens § 56, om innløsning av vassfallsrettigheter. Skjønnen er av grunneierne på-anket til overskjønn. Dette var i andragendet forutsatt avholdt samtidig med regulerings-skjønnen.

Saken har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Ordføreren i Gratangen meddeler 14 juli 1945 at Gratangen kommune — etter at styret for Storfossen Elektrisitetsverk A/S har gjort vedtak om å forsyne hele strøket Gratangsbotn—Selnes — finner på det sterkeste å kunne anbefale andragendet.

Overingeniøren for Troms fylkes kraftforsyning anfører under 9 august 1945 at fylkesplanen for elektrisitetsforsyning av Gratangen går ut på kraftoverføring fra Nygårdsvassdraget. Da Narvik kommune neppe har kraft å avse, er denne forsyning problematisk nå, og han slutter seg derfor til den foreliggende plan om utbygging av Storfossen i Gratangen hvorved den del av kommunen som det gjenstår å elektrifisere kan bli forsynt.

Han peker på at en del herav — strøket Akenes—Selnes — ikke er med i A/S Storfossen elektrisitetsverk, men at strøket nå har fått tilbud om å gå inn som aksjonær på like vilkår som selskapets øvrige aksjonærer.

Under forutsetning av at dette går i orden tilrår han fylkesmannen å anbefale reguleringskonsesjon gitt. — Han gjentar sin anbefaling av 28 september s. å.

Fylkesmannen i Troms slutter seg til overingeniørens uttalelse. Han opplyser at Gratangen kommune har besluttet å tegne aksjer for kr. 50 000 i selskapet. Dette vedtak er ikke endelig godkjent, jfr. hans ekspedisjon av 3 oktober 1945.

Landbruksdepartementet anfører i brev hertil av 23 juli 1945 at saken har vært forelagt skogforvalteren i Troms og skoginspektøren i det Nordlandske. Da grunnen omkring Storvatn etter det de opplyser er av liten verdi finner departementet å kunne unnlate å kreve erstatning for grunnen for en oppdemning på 20 cm.

Det opplyser at det ved Storvatn er bortfestet 6 hyttetomter. For skade på disse og på eventuelt andre bruksretter i statens eiendom må ansøkeren være ansvarlig.

Storfossen Elektrisitetsverk søkte i mars 1942 om tillatelse etter vassdragslovens § 56 til å innløse nærmere angitte fallrettigheter i Storelva og videre om tillatelse til å regulere Storvatn og Øsevatn. Reguleringen var av omtrent samme omfang som den der nå søkes om, oppdemningen noe større og senkningen noe mindre. I vår innstilling til Arbeidsdepartementet av 2 desember 1942 gjorde vi oppmerksom på at krav om innløsning etter vassdragslovens § 56 gjennomføres ved skjønn og ikke i henhold til meddelt tillatelse. Reguleringsandragendet anbefalte vi innvilget på nærmere angitte betingelser.

Ved den nå omsøkte regulering som ved den forrige påregner ansøkeren å få en regulert vassføring på 0,44 m³/sek., og hovedstyret har ikke noe å bemerke. Da lågvassføringen kan anslås til 0,13 m³/sek., blir økingen 0,31 m³/sek., tilsvarende en kraftøking av ca. 250 nat.-HK. i det henimot 60 m høye fall som tenkes utbygd. Etter Vassdragsvesenets oversikt «Vannkraften i Troms og Finnmark» er det under et utnyttbare fall omkring 180 m, tilsvarende en kraftøking på ca. 750 nat.-HK. Reguleringen blir således å behandle etter reguleringsloven.

Skaden og ulempen antas etter det som foreligger å bli minimal. Reguleringsomkostningene antas å bli små, der er ikke fremlagt noe overslag nå, men de var forrige gang beregnet til kr. 14 000 med noe høyere dam og mindre senkingsarbeider.

Skaden og ulempen må antas å bli av mindre betydning sammenlignet med fordelene, omkostningene også tatt i betraktning, jfr. reguleringslovens § 8. Andragendet anbefales derfor innvilget.

Tillatelsen foreslås som vanlig ved private tiltak gitt for 50 år med innløsningsrett for staten etter 35 år, jfr. post 1 og 2 i vedliggende utkast til betingelser.

Da kraften skal brukes til alminnelig forsyning anbefales etter forholdene avgiftene til stat og kommuner satt til lovens minimums-

satser kr. 0,10 pr. nat.-HK. innvunnet ved reguleringen til hver, jfr. post 3 i utkastet.

Kraftavgivelse til kommuner og stat er etter reguleringslovens § 12, 15 betinget med henholdsvis inntil 10 pst. og inntil 5 pst., se post 17 i utkastet.

I henhold til samme paragrafs post 16 foreslås krevd stilt sikkerhet for et beløp av kr. 1 000, jfr. post 18 i utkastet.

Da begge vatn er små — det største er 1,25 km² — antas de i sin helhet å være undergitt eiendomsrett, vilkår om godtgjørelse en gang for alle til staten etter nevnte lovs § 13 er derfor ikke oppstilt.

De øvrige betingelser trenger antagelig ingen nærmere begrunnelse.

Utkastet til betingelser har vært forelagt søkeren og er vedtatt, jfr. vedliggende brev fra h.r.advokat Johannes Harr av 5 ds. med bilag.

Utkast til manøvreringsreglement skal man komme tilbake til når forslaget foreligger.

Andragendet er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 29 og 31 mai 1945.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 13 desember 1945.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Hvis staten ikke vil overta anlegget og der heller ikke oppnås enighet om ny reguleringskonsesjon, plikter eieren etter forlangende av vedkommende regjeringsdepartement å fjerne anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse reguleringsanlegget. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt re-

guleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsejonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,10 pr. naturhestekraft.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivning av kraft, jfr. post 17, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materialer, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer isteden for penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi, beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter vil bli særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte

vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

15.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forstå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt dammen manøvreres i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 500 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

16.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

17.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra

fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av dem som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenking av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 prosent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren, eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

18.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 1000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

19.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kon-

troll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når de i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

21.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Departementet skal bemerke:

Storfossen EV. søkte 22 mars 1942 om tillatelse til å regulere Storvatn og Øsevatn. Da eiendomsforholdene i utbygningssområdet var uklare, fant departementet ikke å kunne rå til at det ble meddelt reguleringsstillatelse før det var på det rene at elektrisitetsverket disponerte de nødvendige vassrettigheter. Elektrisitetsverket har senere tilstevnt skjønn etter vassdragslovens § 56 til innløsning av manglende rettigheter. Underskjønn ble avhjemlet 30 november 1944 og overskjønn ble avhjemlet 28 september 1945. Ved disse skjønn ble det gitt elektrisitetsverket rett til å løse inn de vassrettigheter i utbygningssområdet for hvis vedkommende det ikke var truffet minnelig overenskomst.

Den foreliggende søknad blir å behandle etter vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917.

Departementet antar etter det foreliggende at skaden og ulempen ved reguleringen vil være av mindre betydning i sammenlikning med de fordeler den vil medføre, herunder også tatt i betraktning de påregnelige omkostninger ved gjennomførelsen av foretaket.

Kraftøkningen vil i det ca. 60 m høye fall som tenkes utbygd, bli ca. 250 nat.-HK. Ved utbygging av hele det fall som kan utnyttes under ett (omkring 180 meter) vil kraftøkningen bli ca. 750 nat.-HK.

Departementet vil med hovedstyret rå til at reguleringsstillatelse blir meddelt, og at den blir tilknyttet de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Tillatelsen er foreslått tidsbegrenset til 50 år med innløsningsrett for staten etter 35 år, jfr. vilkårenes post 1 og 2. I post 3 er det foreslått betinget en årlig avgift til staten av kr. 0,10 og til kommuner av kr. 0,10 pr. innvunnen nat.-HK.

Kraftavståelse er foreslått betinget med 10 pst. til kommuner og 5 pst. til staten, jfr. post 17.

Sikkerhetsstillelse er foreslått betinget med kr. 1 000, se post 18.

Godtgjørelse til staten en gang for alle i henhold til reguleringslovens § 13 er ikke foreslått, da de omhandlede vatn i sin helhet antas å være undergitt eiendomsrett.

De foreslåtte betingelser er vedtatt av søkeren.

Departementet vil senere avgi innstilling om fastsettelse av manøvreringsreglement.

Søknaden er kunngjort på behørig måte.

Handelsdepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917 Storfossen Elektrisitetsverk A/S å foreta en regulering av Storvatn og Øsevatn i Storelva i Gratangen, Troms fylke, i det vesentlige i samsvar med søknad av 14 april 1945 og dermed fremlagt plan.

Tillatelsen meddeles på de betingelser som er tatt inn i Handelsdepartementets tilråding av 21 juni 1946.

18. A/S. Årøy

(Stadfesting av konsesjon på erverv av vannrettigheter i Årøyelva i Sogn.)

Kgl. resol. av 21 juni 1946.

Ved Arbeidsdepartementets skrivelse av 19 september 1941 ble det meddelt A/S Årøy konsesjon på erverv av bruksrett til vannrettigheter i Årøyelva i Sogn. Avtrykk av konsesjonen vedlegges.

Fra A/S Årøy har en mottatt en søknad, dat. 21 september 1945, om stadfesting av tillatelsen.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i brev av 4 juni 1946 har avgitt følgende uttalelse:

«Arbeidsdepartementet har 3 oktober 1945 oversendt til uttalelse følgende søknad — dateret 21 september s. å. — fra A/S Årøy:

«Under henvisning til prov. anordning av 17 august d. å. § 4 tillater vi oss å søke stadfestelse på følgende konsesjoner som vi har fått i okkupasjonstiden:

1. Konsesjon på ervervelse av bruksrett til vannrettigheter i Årøyelva i Sogn, meddelt ved Deres skrivelse av 19 september 1941 på grunnlag av vår søknad av 11 juli s. å.
2. Tillatelse av 23 april 1942 meddelt oss ved Deres skrivelse av 29 s. m. til å utføre en del høyspente elektr. ledninger i Luster,

Hafslo, Sogndal og Leikanger herreder i Sogn. Tillatelsen ble gitt på grunnlag av vår ansøking av 26 juli 1941. Den tekniske konsesjon ble utstedt av Vassdragsvesenet 19 mai 1942.

Vi ville være takknemlig for å motta stadfestelsene snarest mulig.»

Søknaden og den opprinnelige søknad av 26 juli 1941 med bilag har vært forelagt Sogndal og Hafslo herredsstyret som i møter henholdsvis 30 november og 15 desember 1945 anbefaler søknaden. Det samme gjør fylkesmannen i Sogn og Fjordane, jfr. hans ekspedisjon av 3 januar d. å.

A/S Årøys søknad av 26 juli 1941 ble anbefalt av hovedstyret, jfr. brev til Arbeidsdepartementet av 25 august 1941, og 19 september 1941 fikk selskapet i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 5 tillatelse til å erverve bruksrett til Sogndal og Hafslo herredskommuners vannrettigheter med tilhørende grunn og rettigheter i Årøyelva i Sogn.

Som det fremgår av hovedstyrets ovennevnte brev fikk Sogndal og Hafslo kommuner 26 juni 1941 tillatelse i medhold av vassdragslovens § 148 til å ekspropriere visse deler av Årøyelva som de ikke allerede hadde ervervet. Samtidig ble dannelsen av A/S Årøy bebudet, lik som det også var redegjort for utbyggingsplanen. Saken ble behandlet i hovedstyremøte den 9 juni 1941 og innstilling til Arbeidsdepartementet avgitt den 11 s. m.

Spørsmålet om konsesjon på bruksrett — som hermed i realiteten var avgjort — ble behandlet på ordinær måte og uten press i noen retning. Hovedstyret ville ha kommet til samme resultat nå, konsesjonen anbefales derfor stadfestet, jfr. restitusjonsanordningens § 4.

Utbyggingen er gjennomført og anlegget har vært i drift siden desember 1943.

Pkt. 2 i søknaden av 21 september 1945 ang. en del høyspente elektriske ledninger er behandlet for seg.

Samtidig med konsesjon på bruksrett fikk A/S Årøy også tillatelse i henhold til vassdragslovens § 62 til å ekspropriere den grunn og de rettigheter som er nødvendig for det projekterte kraftanlegg. Denne tillatelse er hittil ikke av noen av partene krevd tatt opp igjen i medhold av restitusjonsanordningens § 2. Det samme gjelder Sogndals og Hafslos ekspropriasjonstillatelse av 26 juni 1941.

Hovedstyret ser ingen grunn til av eget tiltak å ta disse saker opp til ny behandling.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 31 mai 1946.»

Vassdragskonsesjoner — 4

Departementet vil etter det foreliggende rå til at konsesjonen av 19 september 1941 blir stadfestet overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4.

Handelsdepartementet

tilråder

Tillatelse av 19 september 1941 for A/S Årøy til å erverve bruksrett til vannrettigheter i Årøyelva i Sogn stadfestes overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4.

19. Haugesund kommune.

(Stadfesting av vedtak av 17 desember 1942 om fornyelse av konsesjon på regulering av Litledalsvassdraget m. v.)

Kgl. resol. av 21 juni 1946.

Under 17 desember 1942 ble det truffet vedtak om fornyelse av den ved Kgl. res. 20 april 1923 meddelte tillatelse for Haugesund kommune til å foreta en regulering av Litledalsvassdraget m. v. i Etne.

Vedtaket er sålydende:

«1. Den tillatelse som ved Kgl. res. 20 april 1923 ble gitt Haugesund kommune til å foreta en regulering av Litledalsvassdraget m. v. i Etne, fornyes i henhold til vassdragsreguleringslovens § 16, pkt. 6 på uforandrede vilkår, dog således at de i vilkårene fastsatte frister regnes med utgangspunkt i den opprinnelige tillatelsesdatum, 20 april 1923.

2. Det ved Kgl. res. 9 oktober 1931 fastsatte manøvreringsreglement blir gjeldende for den regulering som gjennomføres i henhold til den fornyede reguleringstillatelse, dog således at nedre reguleringsgrense for Løkjelsvatn endres til 606 m.o.h. og reguleringshøyden til 19,7 m.»

Det departementsforedrag som ligger til grunn for vedtaket er trykt i «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942, side 169 flg.

Fra advokat Harald Lothe, Haugesund, har departementet mottatt en søknad, dat. 18 september 1945, om stadfesting av vedtaket.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har på foranledning avgitt følgende uttalelse dat. 7 juni 1946:

«Arbeidsdepartementet har 1 oktober 1945 oversendt til uttalelse følgende søknad — dattert 18 september s. å. — fra h.r. advokat Harald Lothe:

«Ved Kgl. res. av 20 april 1923, fornyet ved «Ministerpresidentens» beslutning av 17 desember 1942, har Haugesund Elektrisitetsverk fått tillatelse til å bygge en tappetunnel fra Løkjelsvatn til Olahola i Etne, samt til i forbindelse dermed å senke nedre reguleringsgrense for Løkjelsvatn til 606 m.o.h. således at reguleringshøyden blir 19,7 m. Den 21 april

1943 har departementet samtykket i at øvre og nedre reguleringsgrense for Løkjelsvatn blir kote 625,143 og kote 605,443.

De nødvendige ekspropriasjoner ble gjennomført ved overekspropriasjonsskjønn av 6—11 september 1943.

I henhold til Prov. anordning av 17 august 1945 § 4 tillater jeg meg herved på vegne av Haugesund Elektrisitetsverk å søke om stadfestelse på denne konsesjon. Jeg viser til de opplysninger og de dokumenter som ble innsendt i forbindelse med konsesjonssøknaden av 8 august 1942.»

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 11 og 13 oktober 1945. Den er videre sammen med vedk. utklipp (s. 169—171) av «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 forelagt distriktet.

E t n e E l v e e i e r f o r e n i n g og **S u n n h o r d l a n d F i s k e r i s t y r e** vedstår i følge formannens brev av 27 desember 1945 sine tidligere uttalelser, inntatt i ovennevnte utklipp.

E t n e h e r r e d s s t y r e har i møte 17 januar d. å. gjort følgende vedtak:

«Etne kommune står med vedtaket av 3 november 1942 — og vil presisere at den kravde kraftmengde er bygd på friviljug avtale mellom Etne kommune og Haugesund Elektrisitetsverk. Det er denne underhands avtale som ein no ynskjer stadfest.»

H o r d a l a n d f y l k e s e l e k t r i s i t e t s k o n t o r og **f y l k e s m a n n e n** i **B e r g e n** og **H o r d a l a n d** anbefaler begge konsesjonen stadfestet under henvisning til sine ekspedisjoner angående den opprinnelige søknad.

Tillatelsen av 17 desember 1942 er en fornyelse av Haugesund kommunes opprinnelige reguleringskonsesjon av 20 april 1923. — Søknaden om fornyelse ble behandlet på foreskrevet måte og der ble ikke øvd press i noen retning, jfr. uttalelse herfra av 2 desember 1942.

En fornyelse må ansees kurant og Hovedstyret anbefaler derfor tillatelsen stadfestet på uforandrede betingelser.

Som forrige gang finner man ikke tilstrekkelig grunn til å fravike lovens ordinære krav om kraftavgivelse — inntatt i konsesjonsbetingelsenes post 23 — men man foreslår at det henstilles til søkeren å stille seg så imøtekommende som mulig hva kraft til Etne kommune angår.

Angående den i nevnte brev av 2 desember 1942 omhandlede søknad vedrørende fordelingsbassenget ved Olahola henvises til annet brev av i dag.

Sakene dokumenter følger.

Behandlet i møte den 31 mai 1946.»

D e p a r t e m e n t e t vil etter det foreliggende rå til at det blir meddelt stadfesting overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4.

Handelsdepartementet

tilråder

Vedtak av 17 desember 1942 om fornyelse av den ved Kgl. res. av 20 april 1923 meddelte konsesjon for Haugesund kommune på regulering av Litledalsvassdraget m. v. og om fastsettelse av manøvreringsreglement for den regulering som gjennomføres i henhold til den fornyede tillatelse stadfestes overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4.

20. A/S Follum Fabrikker.

(Stadfestelse av tillatelse til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i A/S Aadalens Træsliberi.)

Kgl. resol. av 28 juni 1946.

Fra A/S Follum Fabrikker har departementet mottatt en søknad av 8 februar 1946 om stadfestelse (i h.t. § 4 i restitusjonsanordningen av 17 august 1945) av tillatelse av 31 januar 1942 for A/S Follum Fabrikker til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i Aadalens Træsliberi.

Den pågjeldende tillatelse av 31 januar 1942 er sålydende:

«Det tillates Follum Træsliberi i samnhøve med den alminnelige konsesjonslov av 14 desember 1917 § 36 å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i A/S Aadalens Træsliberi på følgende betingelser:

1. Follum Træsliberi må ikke fra de A/S Aadalens Træsliberi eller A/S Heen Træsliberi tilhørende vassfall i Begna uten departementets samtykke levere kraft til andre i konkurranse med kommunale elektrisitetsverker i Norderhov eller Hønefoss.
2. Utbyggingen av de A/S Aadalens Træsliberi og A/S Heen Træsliberi tilhørende vassfall i Begna må påbegynnes innen en frist av 2 år og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.»

Søknaden om stadfestelse har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skriv av 3 juni 1946 har gitt følgende uttalelse:

«Med påtegning fra Arbeidsdepartementet av 12 februar 1946 mottok man til uttalelse følgende søknad fra A/S Follum Fabrikker datert 8 s. m.:

«Under henvisning til provisorisk anordning av 17 august 1945 søker vi herved det ærede Departement om stadfesting av konsesjon gitt oss på ervervelse av mere enn 35 pst. av aksjene i Aadalens Træsliberi på de i nevnte konsesjon stilte og av oss aksepterte betingelser. Vi henviser til vedlagte avskrift av Arbeidsdepartementets skrivelse av 31 januar 1942, jnr. 147, 458, — 42 H og vårt Styres godkjenning av vilkårene, datert 22 januar 1942.

Vi tør gå ut fra at stadfestelse av konsesjonen i dette tilfelle vil fremtre som en helt kurant sak og at nye formelle henvendelser til herredsstvret m. v. forhåpentlig er overflødige. Vi nøyer oss derfor foreløpig med å henvise til de dokumenter som ligger i departementet i tilknytning til konsesjonsandragets opprinnelige behandling. Skulle det ærede Departement ønske noen supplerende fremstilling eller ytterligere dokumentering fra vår side, tør vi be om å bli underrettet herom så snart som mulig.

Vi skal dog tillate oss å bemerke følgende:

Vi fikk i sin tid konsesjonen etter en særdeles grundig forberedelse og hvor de kompetente myndigheter helt sto på vår side. Det var kun Hønefoss og Norderhov kraftverk som søkte å legge oss vanskeligheter i veien, idet man mente at det interkommunale kraftverk burde stå som krafteieren og deretter leie ut kraften til oss. Denne protest ble etter inngående drøftelser forkastet, idet man fant at det riktige i det foreliggende tilfelle ville være at Follum fikk adgang til å erverve og utbygge kraften selv.

Dernest fremhever vi at hele refinansieringen av vårt selskap var basert på at kraftordningen gikk i lås. Denne refinansiering var en sak av største betydning ikke bare for Follum men også for Creditbanken og for hele distriktets produksjonsliv. Refinansieringen gikk også i orden etter at ovennevnte konsesjon var brakt i lås. Vi vedlegger for ordens skyld 1 eksp. av vår aksjeinnbydelse av 18 februar 1942.

Av det vi her har anført vil det forhåpentlig fremgå at den opprinnelige meddelte konsesjon har dannet grunnlaget for det første for en hel refinansiell oppbygning som er avsluttet, og som nå virker helt tilfredsstillende, og for det annet for hele den utbygning av vassfallet som nå i det vesentlige er avsluttet og som i høy grad er i bedriftens interesse uten å volde skade til noen kant.

Vi håper således at saken må være helt kurant, idet der jo ikke nå kan bli spørsmål om å rive istykker alt det som er bygd opp. Det har selvfølgelig ved konsesjonens behandling aldri spilt inn noen slags politiske hensyn men kun rent saklige grunner av den største betydning for den bedrift hvis beskjeftigelse og finansielle stilling har så overmåte stor betydning for de 2 kommuner den berører.»

Hønefoss bystyre har i møte den 14 mars 1946 vedtatt:

«Hønefoss bystyre har intet å bemerke til at søknad fra A/S Follum Fabrikker om stadfesting av konsesjon gitt 31 januar 1942 på erverv av mer enn 35 pst. av aksjene i Aadalens Træsliberi imøtekommes.»

Vedtaket ble fattet med 25 mot 3 stemmer.

Norderhov herredsstyre har i møte den 4 april 1946 enstemmig vedtatt følgende:

«Søknad fra A/S Follum Fabrikker om stadfesting av konsesjon gitt 31 januar 1942 på erverv av mer enn 35 pst. av aksjene i Aadalens Træsliberi anbefales.»

Elektrisitetstilsynet i Buskerud fylke har ifølge påtegning av 23 april 1946 intet å bemerke.

Fylkesmannen i Buskerud har heller intet å bemerke, påtegning av 24 april 1946.

Hovedstyret skal bemerke:

En har tidligere behandlet saken i skrivelse til Arbeidsdepartementet av 13 august 1941 hvortil det henvises.

Hovedstyret finner ingen grunn til at stadfesting nektes og anbefaler sådan meddelt.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 31 mai 1946.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den tillatelse som ble meddelt A/S Follum Fabrikker 31 januar 1942 til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i A/S Aadalens Træsliberi, blir stadfestet på uforandrede vilkår.

Handelsdepartementet

tilråd:

Tillatelse av 31 januar 1942 for A/S Follum Fabrikker til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i A/S Aadalens Træsliberi stadfestes overensstemmende med restitusjonsanordningen av 17 august 1945 § 4.

21. Nora Fabrikker A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 1200 kW spillkraft fra Oslo Lysverker.)

Kgl. resol. av 28 juni 1946.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 4 juni 1946 har departementet mottatt en søknad datert 24 januar 1946 fra Nora Fabrikker A/S om tillatelse til å leie inntil 1200 kW spillkraft fra Oslo Lysverker til dampfremstilling.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Fra Nora Fabrikker A/S, Maridalsveien 3, Oslo, har Hovedstyret mottatt et brev av 24 januar 1946 som lyder så:

«Vi har mottatt generaldirektørens skrivelse av 10 d. m. vedrørende vår kontrakt med Oslo Lysverker om levering av elektrisk energi til vår elektrokjele.

I henhold til nevnte skrivelse tillater vi oss herved å søke det ærede hovedstyre om godkjenning for vår kontrakt med Oslo Lysverker om levering av den fornødne strøm, og vedlegger i den anledning:

- 1) Avskrift av leiekontrakt med Oslo Lysverker.
- 2) Et eksemplar av vårt selskaps vedtekter.
- 3) Erklæring fra vårt selskaps styre i henhold til ervervslovens § 24.»

Generaldirektøren for Oslo Lysverker foreslår i brev av 13 mars 1946 til Oslo formannskap at søknaden anbefales innvilget på de i kontrakt mellom konsesjons søkeren og Oslo EV. av 7 mars 1944 fastsatte vilkår. Han forutsetter at det for denne spillkraftlevering ikke pålegges avgifter eller settes andre vilkår som forrykker grunnlaget for den inngåtte overenskomst.

Oslo formannskap har i møte den 28 mars 1946 tiltrått lysverkenes innstilling.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus meddeler i brev av 12 april 1946 til Hovedstyret at han ikke har noe å bemerke.

Hovedstyret skal bemerke:

Kraftleiekontrakten gjelder levering av inntil 1200 kW elektrisk spillkraft, og fabrikken opplyser at kraften skal brukes til fremstilling av damp i en elektrokjele i fabrikkbygningen i Maridalsveien 3. Fabrikken opplyser videre at anlegget, på grunn av de vanskeligheter som var forbundet med å skaffe det nødvendige materiell i krigsårene, nettopp nå er ferdigmontert. Kraftleiekontrakten skal tre i kraft så snart Lysverkene på vårparten kan levere spillkraft og er for begge parter bindende til våren 1951. Deretter kan den oppsies med 1 års varsel.

Da det her dreier seg om levering av elektrisk energi til erstatning for kull, vil Hovedstyret anbefale tillatelsen meddelt på vanlig måte, uten bestemmelser om avgift til kommuner eller staten, således at betingelsene i sin helhet blir som angitt i vedlagte bilag.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 1 juni 1946.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge den mellom Oslo Lysverker og Nora Fabrikker A/S inngåtte kontrakt av 7 mars 1944 om leie av inntil 1200 kW spillkraft står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 juli 1951.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest

norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

De eventuelle utgifter med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av de i foranstående post 2 og 9 fastsatte betingelser medfører i gjentakelsestilfelle konsesjonens tap hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den søkte kraftleietillatelse blir meddelt på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

Handelsdepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV Nora Fabrikker A/S å leie inntil 1 200 kW spillkraft fra Oslo Lysverker på de betingelser som er tatt inn i Handelsdepartementets tilråding av 28 juni 1946.

22. Egersund komm. EV.

(Stadfesting av tillatelse til å regulere Nodlandsvatn m. fl. vatn i Grødemsvassdraget, Rogaland fylke, samt om tillatelse til ytterligere regulering av de samme vatn.)

Kgl. resol. av 5 juli 1946.

Ved Administrasjonsrådets vedtak av 19 juli 1940 fikk Egersund komm. EV tillatelse i henhold til vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917 til å regulere Nodlandsvatn m. fl. vatn i Grødemsvassdraget, Rogaland fylke.

Herom henvises til «meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1940 side 53 fig.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 13 juni 1946 har departementet mottatt en søknad fra Egersund komm. EV av 26 oktober 1945 om stadfestelse av ovennevnte tillatelse og en søknad av 2 oktober 1944 om tillatelse til ytterligere regulering av Grødemsvassdraget.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Fylkesmannen i Rogaland har 10 mars 1945 oversendt søknad — datert 2 oktober 1944 — med bilag fra Egersund komm. elektrisitetsverk om tillatelse til ytterligere å regulere Nodlandsvatn, Hyttevatn, Liavatn og Kydlandsvatn i Grødemvassdraget. Uttalelser fra de interesserte herreder — Helleland og Eigersund — fylkets elektrisitetsforsynings kontor og fylket fulgte med.

I søknaden anføres at Egersund komm. elektrisitetsverk ved kgl. resolusjon av 6 januar 1939 fikk tillatelse i medhold av vassdragsloven av 1887 § 25 til å regulere Smievatn (6,5 m oppdemning) i Grødemvassdraget. Manøvreringsreglementet for denne regulering ble fastsatt ved kgl. resolusjon av 10 februar 1939. Samme år ble ekspropriasjonsskjønn avholdt, utbyggingen fullført og verket satt i drift.

Da behovet for elektrisk kraft øket søkte elektrisitetsverket 10 februar 1940 om tillatelse

Hyttevatn	3 m til kote	138,0,	—»—	5 m
Nodlandsvatn	3 » —	138,0,	—»—	6 »
Liavatn	3 » —	120,5,	—»—	6 »
Kydlandsvatn	3 » —	114,0,	—»—	6,5 »

Økingen av det samlede magasin angis til 16,15 mill. m³ — fra 14,7 til 30,85 mill. m³ — og økingen av vassføringen til 1,0 m³/sek., fra 1,95 til 2,95 m³/sek.

Foruten den utbygde 63 m høye Grødemfoss eier Egersund kommune de ikke utbygde fall mellom Nodlandsvatn og Liavatn, mellom dette og Kydlandsvatn og mellom dette og Smievatn på henholdsvis 17,5, 6,5 og 37 m.

Ansøkeren har i mai 1944 på grunnlag av prisene da beregnet omkostningene ved opp-

Hyttevatn	.....	ca. 5	dekar	dyrket	mark,	ca. 15	dekar	utmark
Nodlandsvatn	..	» 9,5	»	»	»	» 58	»	»
Liavatn	.....	» 18,5	»	»	»	» 90	»	»
Kydlandsvatn	..	» 0	»	»	»	» 47	»	»
Tilsammen	.....	ca. 33	dekar	dyrket	mark,	ca. 210	dekar	utmark

Videre angis en torvskur å bli skadet eller ødelagt. Dessuten blir veien over elva ved utløpet av Nodlandsvatn neddemmet, likeså enkelte deler av veien langs Kydlandsvatn og Liavatn samt en klopp ved utløpet av Hyttevatn. Hertil kommer skade på båtstøer og gjerder samt øket ulempe på isveier.

Ansøkeren opplyser at der ved ekspropriasjonsskjønnet angående Smievatn ikke ble tilkjent grunneierne noen erstatning vedrørende fisket. Og ved overskjønnet vedrørende den forrige regulering av Nodlandsvatn m. fl. ble der vedkommende fisket bare tilkjent en erstatning på tilsammen kr. 500 for noen åle-

telse til å regulere Nodlandsvatn, Hyttevatn, Liavatn og Kydlandsvatn i samme vassdrag ved henholdsvis 3,0, 2,0, 3,0 og 3,5 m senking. Tillatelse i medhold av reguleringsloven av 1917 ble gitt 19 juli 1940, samtidig ble manøvreringsreglementet fastsatt. Underskjønn ble avholdt 14 oktober 1940 og overskjønn den 10 juli 1941.

Det fremholdes at samtlige maskiner i verkets kraftstasjoner nå er overbelastet, at det er avgjort at A/S Egersund Fayancefabrikk kommer til å anskaffe en elektrisk tunnelovn, som med tilhørende maskiner vil trenge ca. 700 kW og at Helleland kommune har interesse av kraftoverføring så snart forholdene tillater det. — Da således den foretatte utbygging av Grødemvassdraget er for liten til å dekke det stadig økende behov, ønsker elektrisitetsverket å utvide reguleringen av de vatn som omfattes av tillatelsen av 1940 ved oppdemning i følgende utstrekning:

demningen inkl. reguleringsdammer og vei-omlegging til:

For Nodlandsvatn og Hyttevatn	...	kr. 155 000
» Liavatn	.....	» 102 000
» Kydlandsvatn	.....	» 68 000

Tilsammen kr. 325 000

Ansøkeren regner med at reguleringen vil berøre 11 eiendommer i Helleland herred og 8 i Eigersund herred, samtlige er nærmere angitt. Den grunn som demmes ned er oppgitt således:

Hyttevatn	.....	ca. 5	dekar	dyrket	mark,	ca. 15	dekar	utmark
Nodlandsvatn	..	» 9,5	»	»	»	» 58	»	»
Liavatn	.....	» 18,5	»	»	»	» 90	»	»
Kydlandsvatn	..	» 0	»	»	»	» 47	»	»

kjerr. Ansøkeren mener derfor at den påtenkte regulering ikke vil forvolde noen større skade på utøvelsen av fisket, fiskebestanden eller fiskens ernæring i vassdraget.

Reguleringen vil også berøre noen gruber som A/S Tyssefaldene eier ved Kydlandsvatn.

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement går ut på at dammene når vannstanden er nådd øvre reguleringsgrense skal åpnes så meget at denne grense ikke overskrides og at tapningen av driftsvann skal foregå etter nærmere ordre av reguleringsanleggenes eier.

Under henvisning til foranstående og til de bilag som fulgte med søknaden andrar Egersund

komm. elektrisitetsverk om tillatelse til ytterligere å regulere foran nevnte vatn overensstemmende med den fremlagte plan (bilag 10 til søknaden), således at enhver grunneier eller rettighetshaver mot erstatning plikter å avstå den for anleggene nødvendige grunn og tåle de eiendomsbyrder og finne seg i den skade eller innskrenkning som reguleringen måtte medføre for eiendom eller eiendomsherligheter. — Videre søker elektrisitetsverket om at tillatelsen må bli gitt på ubegrenset tid og i medhold av reguleringslovens § 11 pkt. 7 om å bli fritatt for å erlegge reguleringsavgifter.

Søknaden med bilag har vært til uttalelse i distriktet både før og etter frigjøringen og den er kunngjort i Offentlige Kunngjøringer den 27 og 31 mars 1945.

Helleland formannskap behandlet saken i møte den 8 november 1945 og fattet følgende beslutning:

«Helleland heradstyre har i møte den 14 november 1944 på søknad fra Egersund Kommunale Elektrisitetsverk om ytterligere regulering av Nodlandsvatn, Hyttevatn og Liavatn i Helleland bl. a. gjort såvore vedtak:

Helleland må få den strauk det til enhver tid trenger fra Egersund Kommunale Elektrisitetsverk til samme pris som Eigersund herad.

Formannskapet i Helleland er samd i dette. Men er av den oppfatning at garden Ekelid i Helleland blir ødelagt som gårsbruk ved den ytterligere regulering av Grødemvassdraget og gjør derfor krav på at Egersund Kommunale Elektrisitetsverk erstatter etter skjønn Rogaland fylke og Helleland kommune de hadde utlegg til veggen fra Gløstød til Ekelid.

Man går for øvrig ut fra at det i konsesjonen blir inntatt vanlige vilkår og at reguleringen blir pålagt kommunal konsesjonsavgift av minst kr. 1 pr. innvunnen hestekraft.

I spørsmålet om at Ekelid blir nedlagt som gardsbruk som følge av reguleringen forbeholder Helleland kommune seg rett til å komme tilbake til kven av kommunene skal ha første rett til å kjøpe resten av garden som ikke blir sett under vatn.»

Ordføreren opplyser at saken har vært oversett og at den ikke er forelagt herredsstyret da han fant at det ikke var tid til det.

Eigersund herredsstyre har i møte den 15 desember 1945 tiltrådt herredstingets vedtak av 11 november 1944, dog med en nærmere angitt endring av dettes siste punkt. Rettet lyder vedtaket slik:

«Ein viser til vedlagte skrivelse fra oppsitterne på Kydland, Koldal og Hegdal med krav om å få framført elektrisk strøm til disse eiendommer.

Eiendommene blir samtlige berørt av reguleringen og herredstinget finner at de, når de må avstå sine vassrettigheter, har et rimelig krav på å få tilført elektrisk strøm til priser som ikke overstiger Egersund elektrisitetsverks tariff.

Da der ved Nodlandsvatn ligger 3 gårder hvis vassrettigheter blir berørt av reguleringen, mener en at også disse bør få tilført elektrisk strøm på samme vilkår.

Eigersund herred kjøper nå sin elektriske energi for herredets elektrisitetsforsyning fra Egersund elektrisitetsverk i henhold til kontrakt av 1937. Etter denne er herredet sikret inntil 500 kW til nærmere fastsatt pris og med en kontraktstid for selveren inntil 1957.

Da Egersund ved sine utbygninger i Øgreidfossen og Grødemvassdraget har beslaglagt de beste kraftkilder innen herredet, mener herredstinget at denne kontrakts varighet for selgerens vedkommende bør forlenges med 15 år med samme kraftpris og med adgang for herredet til å utta inntil 800 kW.

For øvrig går en ut fra at der i konsesjonen blir inntatt vanlig vilkår og at reguleringen bl. a. blir pålagt kommunal konsesjonsavgift som foreslås satt til kr. 1 pr. innvunnen hestekraft.

De ved oppdemningen skadede veier blir å ombygge etter fylkesveistyrets nærmere bestemmelse.»

Herredsstyret tiltrer dessuten en uttalelse — datert 14 desember 1945 — fra herredets elektrisitetsverk angående spenningen av den strøm som leveres.

Rogaland fylkes elektrisitetskontor anfører under 18 mars d. å. at Helleland kommune kommer til å gå i gang med bygging av elektrisk fordelingsanlegg så snart statsbidraget er i orden og at bindende avtale om strømleiekontrakt mellom Helleland og Egersund Elektrisitetsverk derfor bør treffes i tilknytning til konsesjonen. Likeledes bør avtalen med Eigersund herred utvides til å omfatte størst mulig kraftkvantum.

For øvrig henviser kontoret til sin uttalelse av 9 mars 1945. I denne anføres at så vel Egersund by som omliggende distrikter lider av kraftmangel, at der i rimelig nærhet ikke finnes kraftkilder som passer for dette område og at det derfor vil være av den største betydning for elektrisitetsforsyningen at omhandlede tillatelse blir gitt.

Videre at Helleland — som ennå ikke er elektrifisert — underhandler med ansøkeren om levering av 300 kW à kr. 60 og at dette skulle være tilfredsstillende for denne kommune i en rekke år framover.

Hva Eigersund herred angår anser kontoret det sannsynlig at det sivile forbruk i herredet, som har ca. 3 000 innbyggere, innen en overskuelig framtid vil komme opp i 800 kW. Det synes at det er rimelig at ansøkeren tilpliktes å levere elektrisk energi til de eiendommer som ligger rundt reguleringsmagasinene, da det vil bli altfor kostbart å forsyne dem fra herredets elektrisitetsverk.

Søknaden anbefales innvilget under henvisning hertil.

Overingeniøren for Vegkontoret i Rogaland opplyser i påtegning av 27 mars d. å. at det bare er private veier (gårdsveier) som vil bli direkte berørt av reguleringen. Nemlig:

1. En liten klopp ved utløpet av Hyttevatn må ombygges.
2. Gårdsveien fra Nodland til Vind-Birkeland må omlegges på et parti ved utløpet av Nodlandsvatn.
3. Gårdsveien fra Hegdal forbi Lien til Helleren må omlegges på en strekning langs Liavatn.
4. Gårdsveien fra Hegdal til Kydland må omlegges på en strekning langs Kydlandsvatn.

Han er enig med Eigersund herredsstyre i at ombyggingen utføres etter fylkesveistyrets nærmere bestemmelse. Da det er mulig at de nevnte veier i fremtiden kan bli ombygget til bygdeveier bør ombyggingen nå utføres med henblikk herpå. Han henviser i den anledning til reguleringslovens § 12 pkt. 13.

Hva veien til gården Ekelid i Helleland angår opplyser han at veien — som er 1 600 m lang — praktisk talt er ferdigbygget. Overslaget er på kr. 12 500 og til da var medgått ca. kr. 11 700. Veien ligger i sin helhet ovenfor kote 240 og går ikke ned til tunet på Ekelid som ligger på kote ca. 170 (øvre reguleringsgrense i Nodlandsvatn på kote 138). Hvis Ekelid nedlegges som gårdsbruk vil nytten av veien falle nesten helt bort.

Fylkesmannen i Rogaland tiltrer uttalelsene fra fylkets elektrisitetskontor og vegkontor, jfr. hans ekspedisjon av 27 mars d. å.

Eigersund komm. elektrisitetsverk — som er gjort bekjent med uttalelsene fra distriktet — opplyser i brev av 17 april d. å. at det har kjøpt gården Ekelid i Helleland, at gården Lia ved Liavatn for ca. 10 år siden ble kjøpt av Eigersund kommune og at den del av gården som ikke vil bli berørt av reguleringen i disse dager er solgt til den forhenværende eier til en meget lav pris.

Verket er villig til å levere elektrisk strøm til oppsitterne langs vassdraget etter samme tariff som regnes i byen. Eventuelle høy- og lavspenningslinjer må i så fall bekostes av oppsitterne eller Eigersund herred.

Det erklærer seg videre villig til å levere inn til 800 kW til Eigersund herred og således at den energi som overstiger de i den nå gjeldende kontrakt fastsatte 500 kW betales med den nåværende pris kr. 85 pr. kW.

Inspektøren for ferskvannsfisket henviser i brev av 8 april d. å. til

skrivelse av 27 mai 1940 vedrørende den forrige regulering av omhandlede vatn og hvori han slutter seg til herredsstyrenes uttalelser og anbefaler søknaden.

Han henstiller at det blant skjønsmennene, eventuelt overskjønsmennene, oppnevnes minst en fiskerikyndig mann.

Fra Eigersund komm. elektrisitetsverk er videre innkommet følgende brev, datert 26 oktober 1945:

«Ved administrasjonsrådets beslutning av 19 juli 1940 fikk Eigersund kommunale elektrisitetsverk konsesjon til å regulere Nodlandsvatn, Hyttevatn, Liavatn og Kydlandsvatn i Grødemsvassdraget, Rogaland fylke.

Under henvisning til § 4 i provisorisk anordning av 17 august 1945 tillater man seg å andra om at ovennevnte konsesjon må bli stadfestet. Man tillater seg å henvise til de i det forrige konsesjonsandragende gitte opplysninger og de med andragendet innsendte bilag.»

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 9 og 13 november 1945.

Tillatelsen av 19 juli 1940 ble gitt etter søknad av 10 februar s. å. og reguleringen er delvis gjennomført og tatt i bruk. Det som gjenstår er det meningen å utføre i forbindelse med den eventuelle utvidelse av reguleringen.

Søknaden av 10 februar 1940 ble forberedt på vanlig måte, behandlet og anbefalt i hovedstyremøte den 11 juni s. å., jfr. hovedstyrets brev til Arbeidsdepartementet av 19 s. m. Der foreligger ingen innsigelse mot reguleringen og man ville ha kommet til samme resultat nå. Tillatelsen anbefales derfor stadfestet.

Som forholdene ligger an har man ikke funnet det påkrevd å innhente nye uttalelser fra distriktet, jfr. restitusjonsanordningens § 4, 3. avsnitt.

Ved den omsøkte ytterligere regulering regner ansøkeren å oppnå en regulert vassføring av 2,95 m³/sek. eller en øking av 1,0 m³/sek., tilsvarende en kraftinnvinning i Grødemfossen (63 m) av 840 nat.-HK. og i de ikke utbygde fall (tilsammen 61 m) av ca. 800 nat.-HK. Etter det hydrografiske materiale som foreligger her synes den regulerte vassføring å være noe høyt ansatt. Kraftinnvinningen vil altså ikke bli så stor som ansøkeren regner med, den har etter forholdene stor verdi, og for det bestående kraftverk er det selvsagt av betydning å få nyttiggjort seg den vesentligste del av vassdragets avløp.

Skaden og ulempen består etter det som foreligger i neddemning av i alt 33 dekar dyrket mark og 210 dekar utmark, herunder også en

torvmyr. Videre neddemmes gårdsveier langs vatna stykkevis og noen gruber som ikke har vært drevet på mange år. Hertil kommer skade på båtstøer og gjerder, øket ulempe for trafikken på isen og mulig skade på fisket. En av hovedstyrets ingeniører, som har sett på forholdene på stedet, føyer til at der i den neddemmede utmark er noe løvskog ved Kydlandsvatn og Hyttevatn og litt barskog ved Nodlandsvatn. Videre at man ikke kan se bort fra at oppdemningen av sistnevnte vatn kan medføre mindre utrasninger av dyrket mark på gården Eigelien (Ekelid) i Helleland. Likeledes vil gården Imiseids adkomststi til dens løvskog ved Nodlandsvatn bli neddemmet.

Hovedstyret antar at betingelsene for at tillatelse kan meddeles er til stede, jfr. reguleringslovens § 8 og anbefaler sådan gitt.

Elektrisitetsverket søker nå som forrige gang om å bli fritatt for å erlegge reguleringsavgifter. Dette ble ikke imøtekommet sist da de omhandlede vatn lå utenfor ansøkerkommunen og avgiften ble satt til kr. 0,10 til staten og kr. 0,25 til kommuner pr. nat.-HK., innvunnet ved reguleringen. En kan heller ikke nå anbefale fritagelse. Da reguleringen sist bare omfattet senking ble avgiften til kommuner satt til kr. 0,25 pr. nat.-HK. mot vanlig kr. 0,50. Denne gang omfatter reguleringen bare oppdemning. Det er da rimelig å bruke den vanlige sats kr. 0,50 pr. nat.-HK. for oppdemningen. Avgiften til staten foreslåes derimot satt til kr. 0,10 som for senkingen.

Overensstemmende med uttalelsene fra distriktet foreslår man at ansøkeren pålegges plikt til å utføre ombyggingen av de veier som berøres av oppdemningen etter fylkesveistyrets nærmere bestemmelse.

For øvrig foreslåes samme betingelser som for tillatelsen av 19 juli 1940.

Altså konsesjon på ubegrenset tid, jfr. post 1, og kraftavståelse til stat og kommuner etter de ordinære satser henholdsvis inntil 5 og 10 pst.,

med adgang for de kommuner som berøres av reguleringen til under visse omstendigheter å kreve mer kraft etter 30 år. Etter det som foreligger angående eventuell kraftavgivelse har hovedstyret ikke funnet grunn til å fra-vike de nevnte satser.

De endringer som må foretas i betingelsene av 1940 blir da:

Post 2, 3. avsnitt får følgende ordlyd:

«Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. nat.-HK.»

Og post 11 får som 1. avsnitt innskutt:

«Konsesjonæren er forpliktet til å utføre ombyggingen av de veier som berøres av reguleringen etter fylkesveistyrets nærmere bestemmelse.»

Dessuten innskytes «videre» etter «er» i postens nåværende 1. linje.

Manøvreringsreglementet bør omfatte både senking og oppdemning. De i det nå gjeldende reglement pkt. 1 fastsatte øvre reguleringsgrenser og reguleringshøyder blir da å rette og punktet gis en tilføyelse om at vannstanden ikke må overstige disse grenser uten at manøvrerbare flomløp og tappeløp er helt åpnet. Utkast til nytt reglement vedlegges.

Egersund komm. Elektrisitetsverk ble i brev av 3 ds. underrettet om at hovedstyret vil anbefale reguleringstillatelse på samme betingelser som fastsatt i tillatelsen av 19 juli 1940 med ovennevnte endring og tilføyelser. Samtidig medsendtes utkastet til manøvreringsreglement.

Elektrisitetsverket har godtatt dette, jfr. dets vedliggende brev av 7 ds. med bilag. Det har som det sees ikke fremkommet med noen bemerkninger til betingelsene.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 31 mai 1946.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement er sålydende:

«1.

Reguleringsgrensene er:

	Øvre kote	Nedre kote	Senkning m.	Oppd. m.	Reg.høyde m.
Nodlandsvatn	138,0	132,0	3,0	3,0	6,0
Hyttevatn	138,0	133,0	2,0	3,0	5,0
Liavatn	120,5	114,5	3,0	3,0	6,0
Kydlandsvatn	114,0	107,5	3,5	3,0	6,5

Vannstanden i vatna må ikke overstige øvre reguleringsgrense uten at flomløp og tappeløp er helt åpnet.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at den tidligere flomvassføring såvidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter. — For øvrig foregår vannslipningen etter Egersund komm. elektrisitetsverks behov.

3.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende samt at dammene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse avgjøres med bindende virkning av vedkommende departement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Søknaden av 2 oktober 1944 med bilag legges ved.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at reguleringsstillatelsen av 19 juli 1940 blir stadfestet. En har etter omstendighetene ikke funnet det påkrevd å forelegge saken påny for kommunestyret og øvrige interesserte, jfr. restitusjonsanordningens § 4, 3. ledd.

Det var allerede før 9 april 1940 avgitt uttalelser i saken fra Helleland og Eigersund herredsstyret.

Den ytterligere regulering som det er søkt om vil etter det opplyste medføre en kraftøking på 840 nat.-HK. i Grødemfossen og ca. 800 nat.-HK. i de ikke utbygde fall i vassdraget.

Skaden og ulempene antas vesentlig å ville bestå i neddemning av i alt 33 dekar dyrket mark og 210 dekar utmark, bl. a. en torvmyr. Videre neddemmes gårdsveier langs vatnene stykkevis, og noen gruber som for øvrig ikke har vært drevet på mange år. Hertil kommer skade på båtstøer og gjerder, økt ulempe for trafikken på isen og mulig skade på fisket. Det

er også mulighet for mindre utrasninger av dyrket mark på gården Ekelid i Helleland.

Omkostningene ved oppdemningen, reguleringsdammer og veiomlegging medregnet, er i mai 1944 anslått til kr. 325 000.

Departementet antar at det etter reguleringslovens § 8 er adgang til å gi den søkte tillatelse og vil rå til at konsesjon blir meddelt.

Konsesjonsbetingelsene anbefales fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag, med den forandring at avgiften til kommuner foreslås satt til kr. 0,75 årlig pr. innvunnen nat.-HK. En har da tatt hensyn til at det ved den i 1940 tillatte senking av vedkommende vatn bare er betinget kr. 0,25 årlig pr. nat.-HK. til kommuner. Avgiften til staten foreslås som ved tillatelsen i 1940 satt til kr. 0,10 pr. nat.-HK. Det er foreslått betinget plikt for konsesjonæren til å utføre ombygning av de veier som berøres av reguleringen overensstemmende med fylkesveistyrets bestemmelse. For øvrig foreslås samme vilkår som for tillatelsen av 19 juli 1940. Denne konsesjon er gitt på ubegrenset tid, jfr. post 1, og det er betinget kraftavståelse med 5 pst. til staten og 10 pst. til kommuner med adgang for de kommuner som berøres av reguleringen til å kreve mer kraft etter 30 år, se post 16. Departementet er enig med hovedstyret i at kraftavståelsen nå bør betinges på samme måte. For øvrig er betingelsene de vanlige.

Utkastet til konsesjonsbetingelser blir i sin helhet sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Den kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflytter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. nat.HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,75 pr. nat.HK.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av

denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hvis der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 16, skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, men bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har fast bopel her i riket i det siste år.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte

prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekke-

lig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å utføre ombyggingen av de veger som berøres av reguleringen etter fylkesvegstyrets nærmere bestemmelse.

Konsesjonæren er videre forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

14.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt dammene manøvreres i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

15.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesse berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelser i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 prosent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den

gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

17.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelse av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

18.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

En vil videre rå til at det blir fastsatt manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre. Reglementet omfatter som det vil sees både senking (konsesjonen av 19 juli 1940) og den nå søkte oppdemning.

De innkomne søknader er kunngjort på behørig måte.

Handelsdepartementet

tilråder:

1. Tillatelse av 19 juli 1940 for Egersund kommunale Elektrisitetsverk til å regulere Nodlandsvatn m. fl. vatn i Grødemsvassdraget, Rogaland fylke, stadfestes overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4.
2. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917 Egersund kommunale Elektrisitetsverk å foreta en ytterligere regulering av Nodlandsvatn m. fl. vatn i det vesentlige overensstemmende med søknad av 2 oktober 1944 og dermed framlagt plan.

Tillatelsen meddeles på de betingelser som er tatt inn i Handelsdepartementets tilråding av 5 juli 1946.

3. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen av Nodlandsvatn m. fl. vatn overensstemmende med det utkast som er tatt inn i Handelsdepartementets ovennevnte tilråding som gjeldende inntil videre.

23. A/S Risør Trømassefabrikker.

(Tillatelse til å leie inntil 5 700 kW fra Aust-Agder Kraftverk.)

Regjeringens resol. av 19 juli 1946.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 3 juni 1946 har departementet mottatt en søknad datert 11 januar 1946 fra A/S Risør Trømassefabrikker om fornyelse av selskapets konsesjon av 30 juni 1939 på leie av inntil 5 700 kW fra Aust-Agder Kraftverk.

Konsesjonen løp ut 31 desember 1945.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av 11 januar 1946 til Hovedstyret har A/S Risør Trømassefabrikker søkt om fornyelse av selskapets konsesjon av 30 juni 1939 på leie av inntil 5 700 kW fra Aust-Agder Kraftverk.

Søknaden er sålydende:

«Vi har med takk mottatt Deres brev av 9 ds. og tillater oss herved å søke om konsesjon på overføring av 5 700 kW fra Aust-Agder Kraftverk for 6 år, eller for den periode som De måtte bestemme.

Vi er oppmerksom på at vi ikke har søkt for konsesjonen var utløpet, og vil gjerne få lov å takke Dem for Deres henvendelse i den anledning.»

I tilslutning hertil meddeler A/S Risør Trømassefabrikker i vedlagte brev av 5 april 1946 til Hovedstyret at selskapet etter refinansieringen i 1939 nå er helt norsk, med bare norske aksjonærer og norsk styre. Enn videre opplyser selskapet at produksjonen ble gjenopptatt i oktober 1945 med $\frac{1}{3}$ drift som i 1946 regnes øket til $\frac{2}{3}$ av full drift. For den videre drift inntil april 1947 har selskapet forhandlet med kraftleverandøren om en ordning.

Selskapet antar at kraftforbruket vil bli minst som før krigen hvis det får full tømmerdekning, hvilket antas å skje sommeren 1948.

Det søkes om at konsesjonen må bli gitt for 10 år.

I et senere brev av 10 mai 1946 til Hovedstyret har selskapet søkt om at det inntil videre må bli gitt dispensasjon fra konsesjonsbetingelsene om norsk styre for et utenlandsk medlem av dette, Mr. Stanley Bell, direktør i Bowaters Paper Mills Ltd. som representant for britiske

kreditorer. Ifølge selskapet skal styret for øvrig bestå av minst to norske statsborgere.

Risør bystyre har i møte den 28 februar 1946 enstemmig anbefalt at søknaden innvilges.

Fylkesmannen i Aust-Agder har i påtegning hertil av 5 mars 1946 meddelt at han anbefaler søknaden innvilget.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 30 juni 1939 fikk A/S Risør Træmassefabrikker konsesjon på leie av 5 700 kW fra Aust-Agder kraftverk inntil 1 januar 1946.

Hovedstyret vil rå til at fabrikken får ny konsesjon på sin kraftleie inntil 1 januar 1956 på i det vesentlige samme betingelser som tidligere, heri innbefattet betingelser om en avgift til staten av kr. 1 pr. kW beregnet av den kraft hvorav der betales leie, således at betingelsene i sin helhet blir som angitt i vedlagte bilag.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke til at det i tilfelle gis dispensasjon fra konsesjonsbetingelsene om norsk styre slik at Mr. Stanley Bell, direktør for Bowaters Paper Mills Ltd., inntil videre kan være medlem som representant for britiske kreditorer.

Behandlet i hovedstyremøte den 1 juni 1946. Dokumentene vedlegges.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge A/S Risør Træmassefabrikker måtte leie inntil 5 700 kW fra Aust-Agder Kraftverk, dog ikke lenger enn til 1 januar 1956.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes

som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor mann dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttalet av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der betales leie erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser av avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Handelsdepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

De eventuelle utgifter med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av de i foranstående post 2 og 10 fastsatte betingelser medfører i gjentakelsestilfelle konsesjonens tap hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Departementet skal bemerke at A/S Risør Træmassefabrikker i 1939 ble refinansiert ved hjelp av det store engelske papirindustrielle konsern Bowater Lloyds, som overtok dets tidligere britiske kreditorers fordringer. Samtidig ble aksjene i Risør Træmassefabrikker, som inntil da hadde vært deponert i London som pant for selskapets gjeld, frigitt og tilbakeført til Norge.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at A/S Risør Træmassefabrikker blir meddelt tillatelse til å leie inntil 5 700 kW fra Aust-Agder Kraftverk på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

En rår også med Hovedstyret til at det blir gitt dispensasjon fra betingelsen om norsk styre, slik at Mr. Stanley Bell, London, inntil videre kan være medlem som representant for britiske kreditorer.

Handelsdepartementet

tilrår:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV A/S Risør Træmassefabrikker å leie inntil 5 700 kW fra Aust-Agder Kraftverk på de betingelser som er tatt inn i Handelsdepartementets tilråding av 19 juli 1946.
2. Det meddeles dispensasjon fra konsesjonsbetingelsenes post 2, slik at Mr. Stanley Bell, London, inntil videre kan være medlem av styret.

24. A/S Sagnfossen Kraftanlegg.

(Stadfestelse av tillatelse til å erverve vann- og grunnrettigheter i Sagnfossen i Trysilelva.)

Regjeringens resol. av 19 juli 1946.

A/S Sagnfossen Kraftanlegg fikk 17 september 1942 tillatelse til å erverve vann- og grunnrettigheter i Sagnfossen i Trysilelva. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XXIX side 122 flg., hvorav avtrykk vedlegges.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 3 juni 1946 på foranledning avgitt ut-

talelse angående en søknad fra konsesjonæren av 12 februar 1946 om stadfesting av tillatelsen.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Ved beslutning av 17 september 1942 fikk A/S Sagnfossen Kraftanlegg tillatelse til å erverve visse nærmere angitte eiendommer og rettigheter i henhold til skjøter fra Egil M. Nyhuus og hustru og Trysil kommune. Man henviser til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1942 s. 122—126.

Hovedstyret behandlet saken i møte 19 desember 1940 og avga sin instilling i brev til Arbeidsdepartementet av 21 februar 1941. Det anbefalte tillatelse og foreslo vilkår, som ble tilknyttet den tillatelse som senere ble gitt.

I brev til Arbeidsdepartementet av 12 februar 1946 — mottatt her med departementets påtegning av 21 s. m. — har A/S Sagnfossen Kraftanlegg bedt om stadfesting av ervervs-tillatelsen «i tilfelle det er nødvendig».

Saken er herfra forelagt distriktet.

Trysil herredsstyre har i møte 1 april 1946 enstemmig anbefalt konsesjonen opprettholdt og fylkesmannen har i påtegning av 27 s.m. sluttet seg hertil.

Det er på det rene at omhandlede ervervs-konsesjon trenger stadfesting etter restitusjonsanordningen av 17 august 1945, se dennes § 4.

Man anbefaler at stadfesting blir gitt og at vilkårene opprettholdes uforandret.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 31 mai 1946.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den omhandlede konsesjon blir stadfestet ovenstemmende med restitusjonsanordningens § 4.

Handeisdepartementet

tilråder

Tillatelse av 17 september 1942 for A/S Sagnfossen Kraftanlegg til å erverve vann- og grunnrettigheter i Sagnfossen i Trysilelva stadfestes overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4.

25. Nordhordland kommunale kraftlag.

(Stadfesting av tillatelse til å regulere Øvre Botnevatn i Botneelva i Hosanger herred og Ljosavatn i Hosanger og Bruvik herreder samt til å overføre Ljosavatn til Øvre Botnevatn.)

Regjeringens resol. av 19 juli 1946.

Nordhordlands komm. kraftlag fikk 10 september 1942 tillatelse til å regulere Øvre Botnevatn i Botnevassdraget og til å regulere og overføre Ljosavatn til førstnevnte vatn på nærmere angitte vilkår.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 side 106 flg.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende brev av 1 juli 1946 angående spørsmålet om stadfestelse av tillatelsen:

«Nordhordlands komm. kraftlag fikk den 10 september 1942 tillatelse til å regulere Øvre Botnevatn i Botnevassdraget og å regulere og overføre Ljosavatn til førstnevnte vatn, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 s. 106—112.

Kraftlaget har under 25 oktober 1945 søkt om at reguleringstillatelsen må bli stadfestet. — I brev av 30 mars d.å., hvori det minner om saken, opplyser det at utgiftene ved de arbeider som hittil er utført er dekket av driftsmidler og terminene på de maskinbestillinger som er gjort, delvis er dekket av driftsmidler og delvis av statsstøtten til anlegget. Og i et purringsbrev — datert 14 mai d.å. — opplyser det at alt arbeid ved Botnevassdraget nå er innstilt og fremholder at det vil være nytteløst å få noe arbeid utført før formalitetene er i orden.

Søknaden sammen med vedkommende utklipp av «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 ble 6 november 1945 sendt fylkesmannen i Bergen og Hordaland til foreleggelse for Hosanger og Bruvik herredsstyrer. — Man har gjentagende minnet om saken og senest i brev av 9 mai d.å. hvori man fant å måtte be uttalsene avgitt innen 25 s.m.

Hosanger herredsstyre har behandlet saken i møte den 14 februar d.å. og gjort slikt vedtak:

«Hosanger kommune søker ved domstolane å få godkjent sin forkjøpsrett til Botnevassdraget og kan ikke rå til at Nordhordland komm. kraftlag får konsesjon på regulering av Øvre Botnevatn og Ljosavatn i Hosanger.»

Overingeniøren for Hordaland fylkes elektrisitets-

forsyningskontor fremholder under 20 mai d.å. at Vassdragsvesenet i forbindelse med approbasjon av 1938 av N. K. K.s rådsvedtak om kjøp av Botnevassdraget uttalte bl.a. at forutsetningen for godkjenning av vedtaket var at en med det ikke tok standpunkt til eller foregrep spørsmålet om mulig forkjøpsrett for Hosanger. Han nevner videre at Justisdepartementet i brev av 25 februar 1939 har uttalt at det er domstolene som endelig avgjør spørsmålet om forkjøpsrett og mener at avgjørelsen av den foreliggende sak bør utstå til spørsmålet om forkjøpsrett er endelig avgjort.

Han opplyser at den av Bruvik herredsstyre nedsatte nemnd i sakens anledning ennå ikke er ferdig med sin innstilling, så noen uttalelse fra herredsstyret ikke kan foreligge innen 25 mai.

Fylkesmannen i Bergen og Hordaland viser i sin påtegning av 22 mai d.å. til overingeniørens foranstående uttalelse og meddeler at uttalelsen fra Bruvik skal bli ettersendt så snart saken har vært behandlet i herredsstyret.

Han fortsetter slik:

«Saka om Hosanger herad sin forkjøpsrett til Botnevassdraget vart sendt Arbeidsdepartementet herifrå med såvore skriv dagsett 4 januar 1946:

«Går med vedlegg til det Kgl. Arbeidsdepartement, Oslo.

Eg kan ikkje sjå at det er grunnlag for å nekte Hosanger å få prøvt rettsleg spørsmålet om forkjøpsrett, men går ut frå at saka også vert lagd fram for Justisdepartementet som både før og under (som Innanriksdepartement) okkupasjonen har teke stoda.

Men det vil vera sers uheldig om denne prøving skal hindra eller seinka utbygging av vassdraget. Det stoda Hovedstyret tok i 1939 (referert framanfor på side 11) meiner eg framleies var den rette, og hadde N. K. K. godteke dette framlegg, kunde kanskje Nordhordland no hatt ei kraftforsyning som ville avhjelpe dei mest påtrengande krav. Det er sers viktig at Botnevassdraget snarast råd er vert utnytta, men det er av underordna vekt om det eine eller andre lag byggjer det ut. Men sluttresultatet burde verte at Botnevassdraget vert turvande reserve for Herlandsfoss, og Eikefet vert N. K. K.s kraftkjelde. Enno meir ynskjeleg meiner eg det ville vera om H. K. K. og N. K. K. kunne gått saman i eit lag (noko i likheit med Bergenshalvøens Komm. Kraftlag) og teke over både Herlandsfoss, Botnevassdraget og Eikefet, men en anser det f. t. å vera vonlaust arbeid.»

Eg kan visa til denne fråsegna også i saka det her gjeld om reguleringsløyve for Øvre Botnevatn og Ljosavatn m. v.

Kraftforsyningstilhøva i Nordhordlandkommunane vert ikkje løyste i og med at Botnevassdraget vert utbygd, og dei interesserte herad krev no ei løysing av elektrisitetsspørsmålet.

Ein skal difor seinare koma inn på spørsmålet om at ein snarast går i gong med utbygging også av Eikefet-Urdalsvassdraget.»

Som det fremgår av det foran påberopte avsnitt av «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 (s. 106—112) blev Nordhordland komm. kraftlags søknad av 15 januar 1942 om regulerings- og overføringstillatelse anbefalt herfra i brev til Arbeidsdepartementet av 23 juli s.å. Forberedelsen foregikk på ordinær måte og avgjørelsen ble som vanlig truffet på helt saklig grunnlag. Hosanger kommune akter etter det foreliggende å få spørsmålet om sin forkjøpsrett til Botnevassdraget prøvd ved domstolene og fylkets vedkommende mener at en eventuell stadfesting av reguleringstillatelsen bør utstå til det er gjort.

Spørsmålet om Hosanger kommunes forkjøpsrett ble behandlet i hovedstyremøte den 29 januar d.å. og uttalelse avgitt til Arbeidsdepartementet s.d. Det nevnes heri at spørsmålet var oppe allerede i 1938 og at Justisdepartementet den gang antok at Hosanger kommune ikke hadde adgang til å gjøre forkjøpsrett gjeldende under de foreliggende omstendigheter. Justisdepartementet fastholdt sitt standpunkt i brev til Arbeidsdepartementet av 25 februar 1939, men tilføyde — som av overingeniøren for Hordaland fylkes elektrisitetforsyningskontor anført — at det er domstolene som endelig avgjør spørsmålet. I hovedstyrets brev av 29 januar i år ble det pekt på at kraftlaget av hensyn til den herskende kraftmangel er gått i gang med utbyggingen og at det etter den stilling statsmyndighetene har tatt til saken ikke kan være noe å si på det samt at det antagelig vil ta lang tid å skaffe kraft fra Eikefet—Urdalsvassdraget. Hovedstyret kom til at det under disse forhold synes lite rimelig at Hosanger får adgang til å erverve Botnevassdraget.

Etter dette ser man ingen grunn til å utskyte avgjørelsen av denne sak av hensyn til spørsmålet om forkjøpsrett, heller ikke finner man å burde vente lenger på uttalelsen fra Bruvik herredsstyre. Saken har vært i distriktet ca. ½ år.

I henhold til det foran anførte foreslår hovedstyret at reguleringstillatelsen av 10 september 1942 stadfestes på uforandrede betingelser.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 28 juni 1946.»

Departementet skal bemerke at en er enig med Hovedstyret i at det ikke er grunn til å utskyte avgjørelsen av denne sak. Departementet har i en samtidig fremlagt tilråding innstillet på at Hosanger kommunes vedtak av 9 desember 1938 om å gjøre en eventuell forkjøpsrett gjeldende til Botnevassdraget nektes godkjenning i samhøve med § 8 i konsesjonsloven av 14 desember 1917.

Reguleringskonsesjonen av 10 september 1942 ble gitt på saklig grunnlag og anbefales stadfestet.

En vil dog rå til at konsesjonsbetingelsenes post 14 gis følgende tilføyelse:

«Konsesjonæren er forpliktet til etter bestemmelse av vedkommende departement og på vilkår som dette fastsetter å samarbeide med andre kraftanlegg, når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelsene herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen hensyn til anleggets økonomiske forhold.»

Handelsdepartementet

tilråder:

Tillatelsen av 10 september 1942 for Nordhordland kommunale kraftlag til å regulere Øvre Botnevatn i Botneelva i Hosanger herred og Ljosavatn i Hosanger og Bruvik herred samt til å overføre Ljosavatn til Øvre Botnevatn stadfestes overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4. Konsesjonsbetingelsenes post 14 gis slik tilføyelse som foreslått i Handelsdepartementets foredrag av 19 juli 1946.

26. Øst-Telemarkens Brukseierforening.

(Tillatelse til å gjennomføre en midlertidig utvidet regulering av Mårvassdraget og en midlertidig regulering av Gjøystvassdraget.)

Regjeringens resol. av 19 juli 1946.

Fra Øst-Telemarkens Brukseierforening har departementet mottatt følgende søknad av 13 juni 1946 om tillatelse til en midlertidig utvidet regulering av Mårvassdraget og en midlertidig regulering av Gjøystvassdraget:

«Ved beslutning av 1 juli 1943 fikk vår forening under krigen konsesjon på en utvidet regulering i Mårvassdraget og nyregulering i Gjøystvassdraget. Konsesjonen ble gitt på de betingelser og forutsetninger som var oppstillet i Arbeidsdepartementets foredrag av samme dag.

Grunnlaget for konsesjonen var en søknad fra Nordisk Lettmetall A/S av 28 juli 1941, hvilken senere ble modifisert ved vår skrivelse av 2 juni 1942, idet det var enighet om at reguleringstillatelsen burde gis til Brukseierforeningen. Alle data og opplysninger som er nødvendig for utstedelse av konsesjon for den endelige regulering finnes i disse søknadene.

Den 19 desember 1945 søkte vi under henvisning til prov. anordning av 17 august 1945 § 4 konsesjonen stadfestet med de endringer

som var nødvendige ved at Nordisk Lettmetall A/S's kontrakt med Staten om leie av Mår Kraftanlegg bortfalt.

Stadfestelsen er ennå ikke meddelt, og da saken formentlig i henhold til Vassdragsreguleringslovens § 7 må forelegges Stortinget før konsesjonen blir gitt, er det neppe sannsynlig at reguleringen kan tas i bruk i år, hvis man skal avvente den permanente reguleringstillatelse.

Ved kontrakt av 5 februar d. å. overdro Staten utbyggingen av Mår Kraftanlegg samt de nødvendige reguleringsarbeider til Norsk Hydro.

Da konsesjonen av 1 juli 1943 nå er bortfalt, må man som hjemmel for å drive arbeidene holde seg til de opprinnelige tillatelser som ble gitt av de respektive grunneiere. I medhold av disse tillatelser kan Norsk Hydro bygge selve de tekniske anlegg, men tillatelsene er ikke tilstrekkelige til å foreta oppdemning.

Etter planen skal gjennombruddet ved Graveidet skje den 15 august d. å. Dette gjennombrudd medfører den første oppdemning i Gjøystvann og Strengtjønnene, og gjennombruddet kan derfor ikke foretas med mindre man oppnår tillatelse hos grunneierne, eller vi kan få tillatelse til en midlertidig regulering i vannene i henhold til prov. anordning 31 august 1945 med samtykke til at nødvendig grunn m. v. avstås før erstatningen er fastsatt.

Selv om man skulle oppnå tillatelse hos grunneierne til gjennombruddet, vil dette kun bety at man kan demme også det nye magasin til gammel reguleringshøyde i Kalhovdfjorden kote 1 083,61. Den nye regulering i Kalhovdfjorden kote 1 086,61, og dermed i Gjøystdalsvann m. v., vil derimot ikke kunne tas i bruk. Å oppnå tillatelse hos de 20 å 30 grunneiere rundt Kalhovdfjorden til å ta denne regulering i bruk, anser vi håpløst.

Da det er absolutt nødvendig å foreta gjennombruddet ved Graveide i år for at ikke Ingeniør F. Selmer A/S's store gravemaskin skal bli liggende over ennå et år med de fordyrelser som derav følger, og det dessuten i denne elektrisitetsknapphets tid er av stor betydning for landet at alt vann som kan utnyttes virkelig blir utnyttet, har vi funnet å måtte be det ærede departement om en midlertidig reguleringstillatelse for disse magasiner i henhold til prov. anordning av 31 august 1945. Samtidig anmoder vi om samtykke til at grunn m. v. kan kreves avstått for erstatninger er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55.

Den påregnelige kraftinnvinning ved denne regulering vil foreløpig, dvs. inntil Mår Kraftanlegg settes i drift, stille seg slik:

Under forutsetning av fulle magasiner og at tapningen som hittil foretas i lavvannsperioden vil det i verkene nedenfor Tinnsjø innvinnes henved 45 mill. kWh pr. år.

Som De vil forstå fremkommer nærværende søknad kun fordi det vil bli umulig å få utnyttet reguleringen i år, hvis man skal avvente Stortingets behandling av den endelige konsesjon og derpå fremme ekspropriasjonsskjønn, eventuelt også overskjønn.

Da det neppe kan være grunn til å avholde ett særskilt skjønn for den midlertidige og ett for den endelige regulering, og dette dessuten lett vil føre til dobbelstatninger, må vi anmode om at det ikke blir krevet avholdt ekspropriasjonsskjønn for den midlertidige regulering i år.

Innen neste sommer vil formentlig den endelige konsesjon foreligge, og ekspropriasjonsskjønnet både for den midlertidige og den endelige regulering kan da holdes samtidig, idet vi under henvisning til Vassdragsreguleringslovens § 20, 1, ber departementet særlig oppnevne de samme skjønsmenn til begge reguleringskjønn.

Da gjennombruddet ved Graveidet som nevnt etter planen skal foretas ca. 15 august d. å., vil vi være takknemlig for å motta konsesjonen og samtykket innen denne tid.»

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skriv av 29 juni 1946 har gitt følgende uttalelse:

«Som nevnt i søknaden fikk Øst-Telemarkens Brukseierforening 1 juli 1943 tillatelse til å utvide reguleringen i Mårvassdraget, å regulere Gjøystvassdraget samt å føre vannet fra Mår og Gjøyst over til Vestfjorddalen og herunder foreta regulering i en del småvassdrag som passerer på veien dit. Samtidig samtykket Arbeidsdepartementet i at avståingen av grunn og rettigheter gjennomføres før erstatningen er fastsatt, jfr. Meddelte vassdragskonsesjoner for 1943 side 57—72 med uttalelser herfra av 29 september 1941 og 23 juli 1942.

Brukseierforeningens søknad av 19 desember 1945 om stadfesting av denne tillatelse er for tiden til behandling i distriktet og noen endelig avgjørelse av den kan neppe ventes i år.

Reguleringsarbeidene som forlengst er påbegynt ventes i løpet av sommeren gjennomført i en sådan utstrekning at de magasiner som kan tilveiebringes representerer henimot 45 mill. kWh pr. år i brukene nedenfor Tinnsjø.

Reguleringskjønn er ikke avholdt og for å få hjemmel til å forestå oppdemning og ta magasinene i bruk søker altså Brukseierforeningen om tillatelse i medhold av prov. anordning av 31 august 1945 om midlertidige vassdragsreguleringer til midlertidig å regulere Mår og Gjøyst. Søknaden omfatter ikke overføring.

Som forholdene ligger an må det ansees på det rene at en regulering og overføring av Mår og Gjøyst m. v. av det i tillatelsen av 1 juli 1943 angitte omfang vil bli stadfestet. Hovedstyret finner det derfor ubetenkelig å innkomme søknaden om midlertidig regulering og anbefaler tillatelse hertil gitt.

Etter nevnte prov. anordning kan tillatelsen bare gis for tidsrommet inntil lågvassperiodens slutt 1947, jfr. post 1 i vedliggende utkast til betingelser.

For øvrig foreslås de i tillatelsen av 1 juli 1943 oppstilte betingelser gjort gjeldende i den utstrekning det er mulig, dog således at post 9 (post 4 i utkastet) om verktøy og varer m. v. og post 15 (post 3 i utkastet) om godkjennelse av planer gis den vanlige form samt at ordet «overføring» utgår av betingelsene, jfr. utkastet.

Brukseierforeningen søker videre i henhold til samme prov. anordning om departementets samtykke til at grunn m. v. kan kreves avstått før erstatningen er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55. Dessuten om at det ikke blir krevet avholdt ekspropriasjonsskjønn for den midlertidige regulering i år, slik at skjønnene for den midlertidige og den endelige regulering kan holdes samtidig og endelig om oppnevning av særskilte skjønsmenn i henhold til reguleringslovens § 20, 1.

Da en tillatelse til midlertidig regulering vil være uten enhver hensikt hvis Brukseierforeningen ikke samtidig får anledning til å kreve grunn m. v. avstått før erstatningen er fastsatt, anbefaler hovedstyret at samtykke hertil gis og at man så langt det er mulig innkommer foreningen med hensyn til tidspunktet for skjønnets avholdelse.

Man nevner i denne forbindelse at spørsmålet om manøvreringsreglement for den midlertidige regulering vanskelig kan tas opp før dokumentene vedrørende den endelige regulering kommer tilbake fra distriktet.

Videre anbefaler man at skjønsmennene i henhold til reguleringslovens § 20, 1, oppnevnes av Kongen.

Kunngjøring om søknaden er 24 ds. bedt rykket inn 2 ganger i Norsk Lysingsblad.

Behandlet i møte den 28 juni 1946.»

På foranledning av departementet har bruksseierforeningen under 15 juli 1946 innsendt et forslag til manøvreringsreglement for den midlertidige regulering, som forutsetter følgende reguleringsgrenser:

	H.R.V.	L.L.V.
Øvre Mårvatn	1 121,28	1 113,28
Kalhovdfjorden med side- armer	1 086,61	1 075,50
Kilsfjorden	1 086,61	1 075,40
Gjøystdalsvatn	1 086,61	1 075,30
Øvre Strengetjønn	1 086,61	1 075,20
Nedre Strengetjønn	1 086,61	1 075,00

De foreslåtte reguleringsgrenser er de samme som er fastsatt i reguleringstillatelsen av 1 juli 1943 for de omhandlede vatn. Nedre Grottevatn og småvatnene i bivassdragene er ikke tatt med.

Departementet skal bemerke:

Spørsmålet om stadfesting etter restitusjonsanordningen på regulerings- og overføringskonsesjonen av 1 juli 1943 er ennå ikke ferdigbehandlet i distriktet. Planen omfatter i hovedtrekkene:

1. *Utvidelse av den nåværende regulering i Mårvassdragets sjøer.* Den nåværende 7 meters regulering av Mårvatn (6,5 m oppdemning og 0,5 m senking) utvides med ytterligere 1 meters senking. Den nåværende 6,79

meters regulering i Kalhovd (5,35 m oppdemning og 1,44 m senking) utvides med 3 meters ytterligere oppdemning og 1,32 meters senking. Ved disse tilleggsreguleringer økes magasinene i Mårvatn og Kalhovd til ca. 294,9 mill. m³ eller med ca. 75 mill. m³ — heri dog ikke medregnet nevnte tilleggs-senking i Kalhovd, som tar sikte på vedlikeholdsarbeider og særlig vannfattige år.

2. Nyreguleringer i Gjøystvassdraget.

Gjøystdalsvatn og Strengetjønnene demmes opp i nivå med den forutsatte høyvannstand i Kalhovd. Videre foretas forholdsvis mindre senkninger av lavvannstanden i disse vatn, slik at de samlede reguleringshøyder i hver av disse vatn blir noe over 11 meter.

Nedre Grottevatn (hvor inntaket for overføringstunnelen er projektert) demmes opp 5,5 meter. Videre er tatt med 4,5 senking av dette vatn fordi vedlikeholdsarbeidet ved dam og tunnelinntak unntaksvis vil gjøre senkingen påkrevet.

Ved de ovenfor nevnte reguleringer i Gjøystvassdraget skaffes magasiner på tilsammen 92,3 mill. m³.

De under punkt 1 og 2 nevnte reguleringer i Mår og Gjøyst muliggjør således etter ansøkerens beregninger en samlet øking av magasinene på ca. 167 mill. m³. Kraftøkningen i fallene nedenfor Tinnsjø er anslått til 8 400 n a t.-H K.

3. Overføring av vannet fra Mår og Gjøyst og en del mindre bivassdrag til Dale ved Rjukan i Vestfjorddalen.

Ifølge brukseierforeningens søknad av 13 juni d. å. er de under nr. 2 og 3 nevnte reguleringsarbeider på det nærmeste gjennomført i sådan utstrekning at de magasiner som kan tilveiebringes, representerer henimot 45 mill. kW-timer pr. år i kraftverkene nedenfor Tinnsjøen. Den under nr. 3 nevnte overføring av vannet til Dale i Vestfjorddalen (Mår kraftanlegg), som forutsetter sprengning av en 17 km lang tunnel, blir ikke ferdig før om et par år.

Stortinget har i møte 7 juni 1946 gjort vedtak i samsvar med innst. S. nr. 83, 1946 om samtykke til at Mår Kraftanlegg fullføres for statens regning etter den opprettede kontrakt med Norsk Hydro Elektrisk-Kvælstofaktieselskap.

Angående utbygningsplanen viser en til St. prp. nr. 30, 1945—46. Som det derav vil ses, forutsettes kraftanlegget å omfatte utnyttelsen av den vesentligste del av den samlede vassføring i Mår-, Gjøyst- og Husvoldelvene samt

i en del småelver som med fordel kan tas med, nemlig avløpet fra den del av disses nedbørsområder som ligger over 1 075 m. o. h.

Utnyttelsen av Mår- og Gjøystvassdragene er planlagt på den måte at vatnet fra Kalhovdfjord føres over til Gjøystdalsvatn og så føres den samlede Mår- og Gjøystvassføring ved Nedre Grottevatn (som ligger i Gjøystvassdraget), i en 17,3 km lang tunnel over til den projekterte kraftstasjon ved Dale i Månevassdraget umiddelbart nedenfor Rjukan. Øst-Telemarkens Brukseierforening fikk 1 juli 1943 konsesjon på regulering av vassdragene og overføring av den regulerte vassføring til Vestfjorddalen. Brukseierforeningen har søkt om stadfesting på denne regulerings- og overføringskonsesjon og denne søknad må forutsettes å ville bli innvilget etter at Stortinget nå har besluttet at Mår kraftanlegg skal utbygges etter de foreliggende planer.

Konsesjonsspørsmålet og konsesjonsbetingelsene må i henhold til reguleringslovens § 7 framlegges for Stortinget til avgjørelse, etter at sakens behandling i de interesserte herredsstyret m. v. er tilendebrakt. Den endelige avgjørelse vil neppe kunne foreligge i inneværende år. For å kunne få utnyttet den del av reguleringen som nå er utført, søker altså brukseierforeningen om tillatelse til midlertidig å regulere Mår og Gjøyst. Overføringen til Vestfjorddalen er derimot ikke aktuell ennå.

Under forutsetning av at nedbørsforholdene blir gunstige vil kraftinnvinningen representere som nevnt henimot 45 mill. kW-timer pr. år i brukene nedenfor Tinnsjøen, hvilket under den nåværende skrikende kraftmangel vil være av stor verdi.

Angående selve reguleringen er i «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1943, side 70, bl. a. anført:

«Reguleringen vil videre bidra til å redusere flomfaren fra det store nedbørfelt, hvilket særlig vil ha betydning i den nedre del av Skiensvassdraget og i Heddal. En viser i denne forbindelse bl. a. til kanalbestyrerens uttalelse. Skaden og ulempene ved reguleringen består for det første i neddemning av tilsammen 6,45 km² grunn ved reguleringsbassengene. Den økonomiske betydning herav antas å være ringe, idet arealene er beliggende nesten 1 100 m. o. h. og ovenfor tregrensen. Det må videre regnes med skade og ulempe for fisket. Konsesjonæren forutsettes derfor pålagt å sette ut fiskeyngel.»

En viser for øvrig til de sammesteds, side 59—60 refererte uttalelser fra distriktet, Inspektøren for Ferskvannsfiskeriene m. fl.

Skal de allerede utførte reguleringsarbeider kunne komme til nytte i den kommende låg-

vassperiode blir det ikke tid til å avvente de nye distriktsuttalelser.

En har etter omstendighetene funnet at de i anledning av den varige regulering og overføring tidligere avgitte distriktsuttalelser vil være tilstrekkelige, når det i nærværende tilfeller bare gjelder en regulering av 1 års varighet. Det vil jo bli anledning til å tilgodese distriktet ved fastsettelsen av betingelsene for den varige regulering, når de nye distriktsuttalelser er innkommet.

Den foreliggende søknad har vært kunngjort i Norsk Lysingsblad nr. 145 og 151, henholdsvis 27 juni og 4 juli 1946.

Departementet antar etter det foreliggende at betingelsene for meddelelse av den omhandlede midlertidige reguleringstillatelse er til stede og anbefaler at tillatelsen blir gitt, jfr. reguleringslovens § 8 og den i dagens statsråd sanksjonerte lov om midlertidige vassdragsreguleringer, som avløser den prov. anordning av 31 august 1945.

Departementet har foretatt en del redaksjonelle endringer i Hovedstyrets utkast til betingelser for tillatelsen og vil anbefale at følgende utkast blir vedtatt:

«1.

Tillatelsen gjelder inntil lågvassperiodens slutt 1947.

2.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til Staten kr. 0,50 pr. nat.HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som departementet bestemmer, kr. 1,— pr. nat.HK.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de overfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannfor-

bruket samt avgivelse av kraft, jfr. post 16, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50,— — femti kroner — for hver person.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, etter nærmere bestemmelse av medisinalstyrelsen, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og sykehusplass.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte det offentlige utgiftene ved forsterket politioppsyn.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til, på rimelig vilkår og uten beregning av noen fortjeneste, å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom. Vedkommende departement kan gi fornødne bestemmelser.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til, i anledning av arbeidstvistigheter, å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus, leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelsen skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til, i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren, og som forsynes med kraft fra anlegget. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for såvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til, for reguleringsanleggene å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune, overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved reguleringsanleggenes utførelse beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår hertil, overgår til et for det hele land, eller visse deler av landet, felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som departementet gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

13.

Konsesjonæren pålegges årlig å sette ut minst 50 000 stk. fiskeyngel i vatna i Mår—Gjøystys nedbørområde etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse.

14.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som utferdiges av vedkommende departement.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Forsåvidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til Staten av inntil kr. 1 000,— for hver gang, etter departementets nærmere bestemmelse.

15.

Anleggenes eier skal, etter nærmere bestemmelse av departementet, utføre hydrografiske iakttakelser som i det offentlige interesse finnes påkrevet, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst av den for hvert vassfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 2, jfr. post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningen tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker uttaket av kraften fra ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkninger av leveringen som ikke skyldes vis major, heri inkludert nødvendige reparasjoner, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris, beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet lovlig rente, dog ikke over 6 pst. av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen, beregnet på denne måte, vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi, er tatt i bruk, kan dog kraften istedenfor forlanges avgitt etter en maksimalpris, som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren, eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert femte år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietakerne, kan kommunen eller Staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som lei-

erne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraften uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt. Unnlater anleggenes eier å levere denne kraft, uten at vis major — heri inkludert nødvendige reparasjoner — streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1,— pr. dag for hver KW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal da også være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt det er nødvendig til levering av den betingede kraft.

17.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

18.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anleggene eller deres drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal det stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 50 000,— etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

19.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til anleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

20.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier, etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringer kan medføre forpliktelser.»

Utkastet inneholder de fleste vanlige reguleringsbetingelser, idet dog hjemfallsrett og innløsningsrett for staten ikke får anvendelse på midlertidige reguleringer.

Tillatelsen er foreslått å skulle gjelde inntil lågvassperiodens slutt 1947, fra hvilket tidspunkt den må antas å ville bli avløst av en varig regulering, jfr. utkastets post 1.

Konsesjonsavgiftene er satt til kr. 0,50 til staten og kr. 1 til kommuner pr. innvunnen nat.-HK., jfr. post 2.

Godtgjørelse en gang for alle til staten, jfr. reguleringslovens § 13, er ikke betinget, idet reguleringsbassengene etter det foreliggende er undergitt privat eiendomsrett i sin helhet. En viser til Høyfjellskommisjonens kjennelse av 8 juni 1934.

Fond til sikring av vedkommende fattigkommune er betinget i utkastets post 12 og plikt til å sette ut minst 50 000 stk. fiskeyngel i vatna i Mår—Gjøystys nedbørsområde er betinget i post 13.

Manøvreringsreglement for reguleringen, jfr. post 14, vil bli fastsatt så snart som mulig.

Kraftavståelse til staten og kommuner er betinget med lovens ordinære satser, henholdsvis 5 og 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften, jfr. post 16.

Den konsesjonsmessige sikkerhetsstillelse er satt til kr. 50 000, jfr. post 18.

Da en tillatelse til denne midlertidige regulering av 1 års varighet vil være uten enhver hensikt, hvis brukseierforeningen ikke samtidig får anledning til å kreve grunn m. v. avstått for erstatningene er fastsatt, vil departementet med Hovedstyret anbefale at samtykke hertil blir gitt, jfr. lov av 19 juli 1946 § 2.

Departementet forutsetter at avholdelse av ekspropriasjonsskjønn kan utstå til neste år og avholdes i forbindelse med skjønnene for den varige regulering.

Handelsdepartementet

tilråder:

I medhold av 19 juli 1946 om midlertidige vassdragsreguleringer bestemmes:

1. Det tillates Øst-Telemarkens Brukseierforening inntil lågvassperiodens slutt 1947 å gjennomføre en midlertidig ytterligere regulering i Mårvassdraget og en midlertidig regulering i Gjøystvassdraget i den utstrekning som er angitt i brukseierforeningens søknad av 13 juni 1946 og tidligere fremlagte planer. Tillatelsen meddeles på de i Handelsdepartementets foredrag av 19 juli 1946 inntatte betingelser.
2. Den for reguleringens gjennomførelse nødvendige grunn m. v. kan kreves avstått for erstatningen er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55. Tilsvarende gjelder for skade og ulempe som reguleringen kan føre med seg.
3. Ekspropriasjonsskjønn (skjønn og overskjønn) avgis av skjønnsmenn som Handelsdepartementet oppnevner.

27. Vang kommune.

(Ytterligere fristforlengelse vedkommende regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Begnavassdraget.)

Kgl. resol. av 2 august 1946.

Vang kommune fikk 8 oktober 1942 tillatelse til å foreta en regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Begnavassdraget. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 side 130 fig.

Kommunen har den 23 oktober 1945 søkt om forlengelse av den ved konsesjonen fastsatte frist for påbegynnelsen av anleggsarbeidet, som tidligere er forlenget med et år ved departementets brev av 19 oktober 1944.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har på foranledning avgitt følgende uttalelse, datert 7 juni 1946:

«Arbeidsdepartementet har 27 oktober 1945 oversendt til uttalelse følgende søknad — datert 23 s. m. — fra o.r.sakfører Edv. Bredok Erichsen for Vang kommune.

«Da fristen for påbegynnelsen av anlegget utløp i fjor ble det av kommunen innsendt søknad om å få forlenget fristen med 1 år, hvilket ble imøtekommet.

Vang kommune tillater seg herved gjennom undertegnede å søke om ytterligere 1 års utsettelse med igangsettelsen av anleggsarbeidet, idet der foreligger flere vektige grunner herfor, hvorav jeg tillater meg å anføre:

1. Forholdene på arbeidsmarkedet, likesom den ytterst knappe tilgang på de nødven-

dige materialer har ikke bedret seg vesentlig siden i fjor og gjør det ikke mulig å gjennomføre anleggsarbeidet i dag på rimelig økonomisk grunnlag.

2. Myndighetenes tillatelse er fremdeles nødvendig for å drive arbeidet og disponere nødvendig mannskap, kjøpetillatelse må erverves for byggematerialer samt drivstoffer for transport, men selv med disse tillatelser er det i dag mer enn tvilsomt om det allikevel lar seg gjøre å skaffe det nødvendige til fremme av arbeidet.
3. Forhandlinger med nabokommuner om fellesskap i utbygging er i gang liksom det pågår drøftelser med foreningen til Begnavassdragets regulering om reguleringens utførelse samt om mulig deltagelse. Av hensyn til disse forhandlinger vil det være heldig å utsette arbeidets igangsettelse.

Jeg kan for øvrig meddele at de 2 ønskede Limnografer er oppsatt.»

Vang kommune fikk 8 oktober 1942 tillatelse til å regulere Steinbusjøen og Øyangen i Ylja, jfr. annen ekspedisjon av i dag vedr. stadfesting av tillatelsen. — Denne var bl. a. gitt på betingelse av at arbeidet skulle påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. — Fristen for påbegynnelse ble 19 oktober 1944 på ansøkningsforlenget med 1 år til 8 oktober 1945. Kommunen søker nå om ytterligere ett års forlengelse av samme frist.

Som det fremgår av den nevnte stadfestingssak har de i søknaden omtalte forhandlinger med Foreningen til Begnavassdragets Regulering resultert i en overenskomst, videre fremgår at det er meningen å påbegynne arbeidet i år.

Hovedstyret har etter det som foreligger ikke noe å innvende og anbefaler at fristen for arbeidets påbegynnelse som ansøkt forlenges med ett år til 8 oktober 1946. Fullførelsesfristen blir som før 8 oktober 1949.

Man ser ingen grunn til å foreslå tillatelsen gjort avhengig av særskilte betingelser.

Den oversendte søknad vedlegges.

Behandlet i møte den 31 mai 1946.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den omhandlede frist blir forlenget med ett år.

Fristforlengelsen foreslås ikke gjort avhengig av særskilte betingelser.

Handelsdepartementet

tilråder:

Den i post 5 i betingelser for Vang kommunes konsesjon av 8 oktober 1942 på regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Begnavassdraget fastsatte frist for påbegynnelsen av anleggsarbeidene forlenges ytterligere med ett år til 8 oktober 1946.

28. Vang kommune.

(Stadfesting av tillatelse til å regulere Steinbusjøen og Øyangen i Begnavassdraget.)

Kgl. resol. av 2 august 1946.

Vang kommune fikk 8 oktober 1942 tillatelse i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917 til å foreta en regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Begnavassdraget. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 side 130 fig.

Kommunen har 18 oktober 1945 søkt om stadfesting på konsesjonen.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i brev av 7 juni 1946 har avgitt følgende uttalelse:

«Arbeidsdepartementet har 24 oktober 1945 oversendt til uttalelse følgende søknad — dattert 18 s. m. — fra o.r.sakfører Edv. Bredok Erichsen om stadfesting av Vang kommunes konsesjon på regulering av Steinbusjøen og Øyangen:

«Konsesjonen er av 8 oktober til 4 november 1942 og rammes således av restitusjonsanordningen av 17 august 1945, § 4. Skjønn i henhold til konsesjonen er holdt og avhjemlet 3 september 1943, overskjønn er avhjemlet 28 juli 1944, fravikelseskjennelse er begjært d. 13 juli 1945. Saken ligger for tiden hos sorenskriveren, idet berømmelse av rettsmøte til behandling av begjæringen ennå ikke er foretatt.

Jeg tillater meg herved på Vang kommunes vegne å søke om stadfestelse på den meddelte konsesjon.

Saken antas ikke å være av politisk natur og det synes ikke å være noen grunn til å nekte stadfestelse i dette tilfelle.

På kommunens vegne står jeg selvsagt til tjeneste med enhver opplysning som måtte ønskes.

Det bemerkes at kommunen har fått utsettelse med å påbegynne arbeidet.»

Søknaden ble kunngjort i Norsk Lysingsblad den 1 og 5 november 1945.

Under henvisning hertil opplyser Foreningen til Begnavassdragets Regulering i brev av 19 s. m. at der pågår forhandlinger mellom den og Vang kommune om nevnte regulering. Da forhandlingene kan medføre en endring av forholdene ved reguleringen ber foreningen om stadfesting ikke bli gitt før der foreligger et resultat av forhandlingene.

I brev av 15 mars d. å. meddeler den at der er sluttet en overenskomst som vil fremgå av medsendt bilag. Den anfører videre:

«Det ærede Hovedstyre vil av overenskomsten se at man er blitt enig om å stifte en forening til Yljevassdragets Regulering. Denne forening ble konstituert på møte på Fagernes den 11 mars 1946. Vedtakene på generalforsamlingen vil også fremgå av vedlagte bilag.

Vi har etter dette intet å bemerke til Vang kommunes konsesjon eller en stadfestelse av denne. Vi ber dog det ærede Hovedstyre overveie følgende sak:

De av våre medlemmer som eier vassfall som ikke tilhører staten eller kommuner får etter konsesjon av 8 oktober 1942 benytte reguleringen i 50 år fra denne datum. Konsesjonen er gitt under forhold som er typisk force-majeure-forhold. Det har vært umulig å bygge ut i denne tiden og vi vil derfor finne det rimelig at 50 års-risten regnes fra stadfestelsesdagen, som vel også reelt overfor norske myndigheter blir den egentlige konsesjonsdatum. Våre medlemmer blant treforedlingsbedriftene legger stor vekt på dette punkt og vil forlange en reduksjon i sin andel av anleggsutgiftene hvis ikke konsesjonen blir gitt på 50 år fra stadfestelsesdagen. Vi håper det juridisk sett er mulig å imøtekomme denne henvendelse, slik at ikke vanskeligheter oppstår.

Under henvisning til vår skrivelse av 23 januar 1943 til Arbeidsdepartementet, Hovedstivrets skrivelse inr. 280-1943-V av 6 mars 1943 og Arbeidsdepartementets skrivelse av 11 mars inr. 751-43-H, tør vi gå ut fra at følgende ord i post 2 i konsesjonen av 8 oktober 1942 «med fradrag for amortisasjon i 50 år» blir å lese som følger «med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år».

Manøvreringsreglementets post 2 må vel forandres. Vi henviser i denne forbindelse til post 5 i overenskomst av 30 januar 1946 mellom Vang kommunale Elektrisitetsverk og vår forening og til § 10 i vedtektene for Foreningen til Yljevassdragets Regulering av 11 mars 1946.»

Etter overenskomsten — som er approbert av Vang herredsstyre i møte den 7 mars d. å. — skal Vang kommune søke om tillatelse til å øke oppdemningen av vatna 1,3 m og senkingen 4,7 m i Øyangen og 1,0 m i Steinbusjøen. Reguleringsarbeidene — som aktes påbegynt i løpet av året — skal inntil videre fremmes på grunnlag av konsesjonen av 8 oktober 1942, men dammen ved Øyangen utføres slik at den kan påbygges. — Videre skal vannslipningen foregå overensstemmende med gjeldende reglement for manøvrering av reguleringsinnretningene og trufne overenskomster derom. Hvis Vang kommunale elektrisitetsverk i visse år ikke utnytter det magasinerte vann til sin egen produksjon, tappes det overskytende magasin etter bestemmelse av Foreningen til Begnavassdragets Regulering (overenskomstens pkt. 5 og vedtektenes § 10).

Omhandlede reguleringstillatelse av 8 oktober 1942 er gitt i medhold av reguleringsloven

av 14 desember 1917. Søknaden, som tillatelsen bygger på, ble anbefalt herfra i brev til Arbeidsdepartementet av 22 september 1942.

Som det fremgår av nevnte brev ønsket Foreningen til Begnavassdragets Regulering at tillatelsen skulle gis til den, men dette fant man som forholdene lå an ikke å kunne imøtekomme. Hovedstyret er enig heri.

Motsetningsforholdet mellom Vang kommune og reguleringsforeningen er nå ordnet ved en overenskomst mellom partene og foreningen har derfor ikke lenger noe å innvende mot tillatelsen.

Overenskomsten forutsetter som nevnt at Vang kommune skal søke om tillatelse til å utvide reguleringen i en nærmere angitt utstrekning. Det sier seg selv at man ikke kan ta noen stilling til dette spørsmål nå og at det i og med en eventuell innvilgelse av den foreliggende søknad ikke er foregrepet noe med hensyn til den bebudede søknad om utvidelse.

Foreningen til Begnavassdragets Regulering ber om at konsesjonstiden for private fall-eiere må bli satt til 50 år fra stadfestningsdagen. Såvidt man skjønner er der ikke lovlig adgang til å imøtekomme dette, konsesjonstiden må som fastsatt bli å regne fra 8 oktober 1942.

Man ser ingen grunn til å ta bestemmelsene i manøvreringsreglementet opp til revisjon nå, det vil i tilfelle bli gjort i forbindelse med behandlingen av den bebudede søknad om tilleggsregulering.

I henhold til foranstående foreslår Hovedstyret tillatelsen av 8 oktober 1942 stadfestet på uforandrede betingelser.

De av reguleringsforeningen innsendte vedtekter for den nydannede Forening til Yljevassdragets Regulering vil senere bli behandlet for seg.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 31 mai 1946.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den omhandlede regulerings-tillatelse blir stadfestet.

Det forutsettes at det ved stadfestingen ikke er foregrepet noe med hensyn til en eventuell utvidelse av reguleringen.

For så vidt angår konsesjonsbetingelsene finner departementet ikke å kunne rå til at det søkes utvirket noen forlengelse av konsesjonstiden således som antydnet av Foreningen til Begnavassdragets Regulering. Man finner heller ingen grunn til nå å tilrå noen endring i manøvreringsreglementet.

Handelsdepartementet

tilråder:

Tillatelse av 8 oktober 1942 for Vang kommune til å foreta en regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Bægnavassdraget stadfestes overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4 på uforandrede vilkår.

29. Foreningen til Bægnavassdragets regulering.

(Stadfestelse av tillatelser til regulering av Strandefjord og Øyangen i Valdres.)

Kgl. resol. av 2 august 1946.

Foreningen til Bægnavassdragets regulering fikk 22 oktober 1942 tillatelse til midlertidig tilleggsregulering av Strandefjord og Øyangen i Valdres. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XXIX side 145 flg.

Foreningen fikk videre 21 januar 1943 tillatelse til å gjennomføre en varig tilleggsregulering av Strandefjord og Øyangen av samme omfang som den i ovennevnte tillatelse hjemlede midlertidige regulering. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XXX side 7 flg.

Den 22 juni 1944 ble det videre meddelt foreningen tillatelse til en ytterligere tilleggsregulering av Øyangen, se «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XXXI side 35 flg.

I skrivelse av 7 september 1945 har foreningen søkt disse tillatelser stadfestet.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har på foranledning avgitt følgende uttalelse, datert 3 juni 1946:

«Arbeidsdepartementet har 11 september 1945 oversendt til uttalelse følgende søknad datert 7 s.m. fra Foreningen til Bægnavassdragets regulering:

«I henhold til restitusjonsanordningen av 17 august 1945 tillater vi oss å anmode om stadfesting av følgende konsesjoner tildelt vår forening under krigen:

1. Konsesjon av 9 desember 1942 til gjennomføring av en midlertidig tilleggsregulering av Strandefjord og Øyangen i Valdres, begge med $\frac{1}{2}$ m. For Øyangens del er konsesjonen utløpet pr. 1 juli 1945. For Strandefjords vedkommende er den tenkt benyttet til 1 juli 1947. Under- og overskjønn er avholdt for begge tilleggsreguleringers vedkommende. De tilkjente erstatninger er betalt.
2. Konsesjon av 22 februar 1943 til gjennomføring av samme regulering som nevnt under punkt 1, men permanent. Denne konsesjon er tatt i bruk fra 1 juli 1945 for Øyangens vedkommende og vil eventuelt for

Strandefjords vedkommende bli tatt i bruk fra 1 juli 1947. Under- og overskjønn er avholdt og alle engangserstatninger er betalt, frasett kr. 1 237,50 til noen grunneiere ved Strandefjord. For de årlige erstatningers vedkommende er lovbefalt depot foretatt. Vi tillater oss å henvise til det ærede Departements skrivelser 1395/1945 H. og 1503/1945 H. av henholdsvis 9 og 26 juli i år.

3. Konsesjon av 25 mai 1944 om oppmudring av Kongsstrømmen ved Spirilens utløp for å kunne utnytte dette magasin fullt ut også ved noe større vassføringer. Ekspropriasjonssak er innledet.
4. Konsesjon av 22 juni 1944 til gjennomføring av ytterligere $\frac{1}{2}$ m oppdemning av Øyangen til kote 672. Konsesjonen er delvis tatt i bruk fra 1 juli 1945, men vil ikke kunne utnyttes helt før Øyangdammen er påbygd og påbyggingen anerkjent av Vassdragsvesenets kontrollavdeling. Under- og overskjønn er avholdt samtidig med skjønnene som nevnt under punkt 2. Alle engangserstatninger er betalt og for de årlige erstatningers vedkommende er deponering foretatt. Konferer Deres skrivelse 1395/1945 H av 9 juli 1945.

Vi håper dette er de opplysninger det ærede Departement trenger for å gi oss den nødvendige stadfestelse.»

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad 20 og 24 september 1945.

De under 1 og 2 nevnte tillatelser er ikke som anført av søkeren gitt henholdsvis 9 desember 1942 og 22 februar 1943, men 22 oktober 1942 og 14 januar 1943. Foreningen søkte samtidig om tillatelse til midlertidig og permanent regulering og vår uttalelse til Arbeidsdepartementet av 15 september 1942 omfattet også begge. Uttalelsen er inntatt i «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 s. 145—149. Angående tillatelsen av 1943 henvises dessuten til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for det år s. 7—10.

Nr. 3, ekspropriasjonstillatelse i medhold av vassdragslovens § 62, er tidligere behandlet for seg. Hovedstyret uttalte i brev til Arbeidsdepartementet av 20 februar d.å. at man ikke så noen grunn til å ta saken opp til ny behandling i henhold til restitusjonsanordningens § 2. Departementet sluttet seg hertil i brev til reguleringsforeningen av 23 s.m.

Vår uttalelse angående nr. 4 er avgitt 1 juni 1944, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1944 s. 35—37.

Samtlige søknader ble behandlet på den i loven foreskrevne måte og uten press i noen som helst retning.

Som det fremgår av søknaden er under- og overskjønn avholdt, de tilkjente erstatninger betalt og reguleringene gjennomført og tatt i bruk, bortsett fra den siste $\frac{1}{2}$ m oppdemning av Øyangen.

I henhold hertil anbefaler man samtlige reguleringsstillatelser stadfestet.

Som forholdene ligger an har man ikke funnet det nødvendig å innhente nye uttalelser fra distriktet, jfr. restitusjonsanordningens § 4, 3 avsnitt.

Den mottatte søknad vedlegges.
Behandlet i møte 31 mai 1946.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at de nevnte konsesjoner blir stadfestet overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4. Som det fremgår er skjønn og overskjønn i henhold til tillatelsene avholdt, erstatningene betalt og reguleringene gjennomført og tatt i bruk, bortsett fra den ytterligere tilleggsregulering av Øyangen.

Etter forholdene er det ikke funnet påkrevd å forelegge stadfestingsspørsmålet for kommunestyrene og de øvrige interesserte, jfr. restitusjonsanordningens § 4, 3 ledd.

Handelsdepartementet

t i l r å d e r

Det meddeles stadfesting på følgende tillatelser, meddelt i okkupasjonstiden:

1. Tillatelse for Foreningen til Bægnavassdragets regulering av 22 oktober 1942 til å foreta en midlertidig tilleggsregulering av Strandefjord og Øyangen i Valdres.
2. Tillatelse for ovennevnte forening av 21 januar 1943 til å foreta en tilleggsregulering av Strandefjord og Øyangen.
3. Tillatelse for ovennevnte forening av 22 juni 1944 til å foreta en ytterligere tilleggsregulering av Øyangen.

30. Sande Tresliperi A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 6 000 el. HK. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap.)

Kgl. resol. av 2 august 1946.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 9 juli 1946 har departementet mottatt en søknad datert 4 april 1946 fra Sande Tresliperi A/S om tillatelse til fortsatt å leie inntil 6 000 el. HK. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av 4 april 1946 til Hovedstyret har Sande Tresliperi A/S søkt om fornyelse av selskapets konsesjon av 13 januar 1937 på leie av inntil 6 000 el. HK. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap. Spillkraftkonsesjonen utløp den 27 mars 1946. Søknaden er sålydende:

«Under henvisning til telefonsamtale i dag med Deres herr ingeniør Finne tillater vi oss herved å søke om fornyelse av ovenfor nevnte kraftleiekonsesjon.

Fornyelsen ønskes for det samme kvantum og et lignende tidsrom som sist.»

Sande herredsstyre har i møte den 18 mai enstemmig anbefalt søknaden.

Fylkesmannen i Vestfold har i påtegning hertil av 1 juni 1946 anbefalt at konsesjonen meddeles.

Hovedstyret vil rå til at den kraftleiekonsesjon det nå søkes om blir meddelt og gjøres gjeldende inntil 1 juli 1956. For øvrig anbefales tillatelsen gitt i det vesentlige på de samme betingelser som er fastsatt for den utløpne kraftleiekonsesjon av 13 januar 1937, altså uten betingelser om avgift til kommuner og staten men med de redaksjonelle endringer av betingelsene som senere praksis har medført, således at vilkårene i sin helhet blir som angitt i vedlagte bilag.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 29 juni 1946.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Sande Tresliperi A/S måtte leie inntil 6 000 el. HK. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap, dog ikke lenger enn til 1 juli 1956.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske

råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den søkte kraftleietillatelse blir meddelt på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

Handelsdepartementet

tilrår:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV Sande Tresliperi A/S å leie inntil 6 000 el. HK. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap på de betingelser som er tatt inn i Handelsdepartementets tilråding av 2 august 1946.

31. Statsregulering av Klevevatn i Flåmselva.

(Fastsettelse av reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglement.)

Kgl. resol. av 16 august 1946.

I forbindelse med jernbaneanleggenes budsjett for 1935—36 besluttet Stortinget i møte 14 juni 1935 anlegg av kraftverk for elektrisk drift av Flåmsbanen. Beslutningen gikk ut på bygging av kraftverk i Kjosafoss og statsregulering av Reinungavatn i Flåmselva. Herom henvises til St. prp. nr. 1, 1935, kap. 1201 side 39 flg. og budsjettinnst. nr. 154 for s. å.

Reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglement for reguleringen ble fastsatt ved kgl. res. av 1 august 1935, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind XXII side 30 flg.

For å skaffe Kjosafoss kraftverk et større magasin ble det den 7 oktober 1943 i medhold av Vassdragsreguleringslovens § 15 fastsatt reguleringsbestemmelser m. v. for statsregulering av Seltuftvatn i Flåmselva. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XXX side 78 flg.

Stortinget har i møte den 5 juli 1946 gjort vedtak om stadfesting av de fastsatte reguleringsbestemmelser for statsreguleringen av Seltuftvatn i Flåmselva. Herom vises til St. prp. nr. 48 for 1945—46 og innstilling S. nr. 105 for 1946.

I samme møte har Stortinget samtykket i at det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsregulering av Klevevatn i Flåmselva i samsvar med et framlagt utkast. Herom vises likeledes til St. prp. nr. 48 for 1945—46 og Innstilling S. nr. 105 for 1946.

Det av Stortinget godkjente utkast til reguleringsbestemmelser for statsregulering av Klevevatn er sålydende:

«1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder for et tidsrom av 50 år regnet fra nærværende resolusjons datum.

2.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i

vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. nat.HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lavvannføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 10, skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Reguleringsanlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De dermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

5.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidene fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

6.

Ved reguleringsanlegget skal der kunne treffes de fornødne militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at vassdragets vannfallseiere har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse, likesom vannfallseierne uten godtgjørelse må finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

7.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

8.

De vannfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker.

9.

Vassdragets vannfalls- og brukseiere skal finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

10.

De vannfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, etter departementets bestemmelse, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vannfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører vedkommende vannfallseiere eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og vannfallets eier eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av vannfallets eier forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater eieren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

11.

Vassdragets vannfalls- og brukseiere underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av vedkommende vannfallseier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

12.

Nærværende bestemmelser skal tinglese i de tinglag hvor anlegget er beliggende.

Til sikkerhet for de forpliktelser som i henhold til nærværende bestemmelser måtte påhvile eiendommer eller bruk i vassdraget blir derhos å foreta tinglese til anførsel på vedkommende eiendommers folier i panteregistret.

II.

De vannfalls- og brukseiere som benytter det ved reguleringen innvunne driftsvann, jfr. I. § 2, erlegger til statskassen en årlig godtgjø-

relse som for hvert år fastsettes av vedkommende departement og etter følgende regler:

Som grunnlag benyttes hva der er medgått til så vel grunn- og skadeserstatninger og forføyninger til avvergelse av skade som til reguleringsanlegget, alt med tillegg av rentetap under byggetiden. Det derved fremkomne beløp, som fastsettes av departementet, når anlegget er ferdig, blir å forrente og amortisere med annuiteter i så mange år som gjenstår av reguleringstiden når anlegget settes i drift. Rentefoten skal med avrundning oppad til nærmeste halve prosent være den effektive rente som staten betaler for siste statslån på det tidspunkt da staten foretar reguleringen. Hertil legges et av departementet nærmere fastsatt beløp til dekkelse av utgifter til drift og vedlikehold samt skatter.

Det samlede beløp for året deles mellom de vannfallseiere, som helt eller delvis har tatt det økte driftsvann i bruk. Delingen skjer i mangel av overenskomst ved skjønn overensstemmende med reguleringslovens § 9 punkt 4.

En vannfallseiers bestemmelse om å ta det innvunne driftsvann i bruk er bindende for den gjenstående del av reguleringstiden.

Godtgjørelsen erlegges ukrevd etterskuddsvis ved årets utgang. Etter forfall beregnes 6 pst. rente. Godtgjørelsen inndrives ved utpantning.

Den vannfallseier eller bruker som ikke erlegger skyldig reguleringsgodtgjørelse i rette tid er uberettiget til å benytte den regulerte vannføring.

Departementet kan kreve sikkerhet for godtgjørelsens erleggelse.»

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har fremsatt følgende forslag til manøvreringsreglement for statsregulering av Klevevatn:

«1.

Øvre reguleringsgrense	kote	958,00
Nedre reguleringsgrense	»	949,00
		9,00 m

Kotehøydene refererer seg til Vassdrags- og Elektrisitetsvesenets F. M. som er gitt høydene 970,19. Jfr. Foss D, tegn. 2534. Reguleringsgrensene skal angis på et fast og tydelig vannstandsmerke med tilhørende kontrollmerke.

2.

Det skal ved vannslipningen has for øye at vassdragets naturlige lavvannsføring ikke forminskes til annenmanns skade.

For øvrig foregår vannslipningen etter Kjosafoss kraftanleggs behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Det føres protokoll over manøvreringen samt avleses og noteres vannstander etter Vassdrags- og Elektrisitetsvesenets bestemmelse. På forlangende av dette observeres og noteres også regnhøyde, temperatur m. v. Avskrift av protokollen sendes Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet hvert kvartal.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de i reguleringen interesserte har fått anledning til å uttale seg.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det i henhold til § 15 punkt 1 i lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 utferdiges betingelser for reguleringen av Klevevatn i Flåmselva overensstemmende med det foran inntatte utkast, og at det i henhold til betingelsen I, post 7, jfr. reguleringslovens § 12 punkt 12, blir fastsatt manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med Hovedstyrets utkast som gjeldende inntil videre.

Handelsdepartementet

t i l r å d e r

1. For den av Stortinget under 5 juli 1946 besluttede statsregulering av Klevevatn i Flåmselva fastsettes i henhold til lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917, § 15, punkt 1, reguleringsbestemmelser overensstemmende med det utkast som er tatt inn i Handelsdepartementets tilråding av 16 august 1946.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med det forslag som er tatt inn i Handelsdepartementets ovennevnte tilråding som gjeldende inntil videre.

32. Brede Tvetter m. fl.

(Tillatelse til å innføre inntil 10 kW fra Rotneros Kraftaktiebolag, Sverige.)

Kgl. resol. av 16 august 1946.

Med brev av 9 juli 1946 fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt en søknad, datert juli 1945, fra Brede Tvetter på vegne av 19 grenseboere i Linna skolekrets i Grue Finskog om tillatelse til å innføre elektrisk energi fra Sverige.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av juli 1945 til Hovedstyret har herr Brede Tvetter på vegne av 19 grenseboere i Linna skolekrets i Grue Finskog bl. a. søkt om innførsel av elektrisk energi til lys fra Sverige.

Søknaden er sålydende:

«Undertegnede grenseboere i Linna skolekrets, Grue Finskog, tillater seg herved å søke om innførsel av elektrisk energi fra Sverige til belysning, samt tillatelse til innførsel av nødvendig materiell, og om å få benytte svensk installatør.

I den anledning skal vi få opplyse at våre hus ligger i umiddelbar nærhet av riksgrensen, og ca. 17—18 km fra nærmeste norske lysnett. Det er snakket med Grue komm. Elektrisitetsverk som ikke har noe mot anordningen.

Det svenske elektrisitetsverk, Rotneros Elektriske A/B, som eventuelt skulle foreta installasjonen, har fått statstilskudd på installasjon av lys til grensebefolkningen på svensk side.»

Grue herredsstyre har i møte den 6 oktober 1945 fattet følgende enstemmige vedtak:

«Søknaden anbefales på det beste, idet dette er den eneste måte på hvilken oppsitterne i denne avsidesliggende krets kan skaffes elektrisk energi.»

Fylkesmannen i Hedmark har i påtegning hertil av 16 november 1945 anbefalt søknaden innvilget.

I brev av 8 april 1946 til Brede Tvetter skriver Grue komm. elektrisitetsverk:

«Fra vårt nåværende nærmeste endepunkt for elektriske linjer og fram til Linna er der ca. 14 km i luftlinje.

Der er imidlertid planer oppe om å bygge linjer til Helgeberget og Vålberget, men selv om disse linjer blir bygget, vil vi allikevel få ca. 11 km for å komme fram til Linna. Denne linje vil dessuten gå gjennom god skog.

Omkostninger vil for en slik linje med transformator og nødvendige lavspenninglinjer bli ca. kr. 53 000.

For å forsyne nevnte skolekrets fra Sverige vil det kun bli å bygge ca. 2 km lavspenninglinjer.

Den samlede installasjon gjelder 19 bosteder med 72 innbyggere.»

Strømmen skal leveres fra Rotneros Kraftaktiebolags transformator, oppstillet ca. 50 m fra grensen på svensk side.

I brev (udatert) til Brede Tvetter har Rotneros Kraftaktiebolag nærmere gjort rede for på hvilke vilkår bolaget er villig til å overta strømforsyningen. Enn videre har bolaget foretatt en beregning av strømkvantumet og betalingen for dette samt latt foreta en beregning av installasjonsomkostningene.

Ifølge nevnte brev skal strømforsyningen fra svensk side skje lavspenning og bolaget påtar seg å strekke ledninger fram til hver enkelt abonnent uten noe kontant bidrag fra abonnentenes side. Dog plikter abonnentene å bidra gratis med nødvendige ledningsstolper og fri stolpegrunn samt transporter m. v. Strømforsyningen skal skje stort sett på samme vilkår og etter samme tariffer som for det tilgrensende område på svensk side.

Strømbehovet har bolaget anslått til ca. 3 100—3 900 kWh pr. år. Dette ventes dog å øke noe etterhvert i de 15 år som overenskomsten om strømforsyningen er forutsatt å skulle gjelde, men antas neppe å ville overstige 10 000 kWh. Etter dette skulle det ikke være behov for å innføre mer enn høyst 10 kW.

Summen av abonnentenes årlige avgifter for inntil 3 900 kWh har bolaget beregnet til ca. 1 230 svenske kroner.

For utførelse av husinstallasjonene har bolaget satt seg i forbindelse med et svensk installasjonsfirma som har beregnet installasjonsomkostningene for de omhandlede 19 bosteder til 4 000 svenske kroner under forutsetning av at det blir installert 113 lampepunkter.

Forutsatt at det importeres 3 900 kWh og at installasjonsarbeidene utføres fra svensk side skulle det således være behov for i alt ca. kr. 5 200 svensk valuta det første år og senere kr. 1 300—1 400 om året.

Hvis abonnentene finner det overensstemmende med sine interesser ikke å erlegge beløpene i kontanter, men i form av virke av gran og furu er bolaget villig til å gå med på en sådan ordning.

Hovedstyret skal bemerke:

Etter de opplysninger som er lagt fram kan det ikke regnes med at det vil bli mulig å få istand noen strømforsyning av Linna skolekrets fra norsk side foreløpig, og det vil under enhver omstendighet bli billigere og mer rasjonelt å forsyne kretsen med strøm til lys fra svensk side. Hovedstyret antar derfor at det bør tillates importert elektrisk energi fra Sverige til forsyning av skolekretsen.

Det skulle neppe bli bruk for å innføre mere enn 10 kW. Importtillatelsen foreslås derfor begrenset til dette kvantum. Da strømforsyningen fra svensk side er forutsatt å gjelde i 15 år fra den tid den iverksettes, foreslås tillatelsen gitt for det samme tidsrom. Andre vilkår skulle det ikke være nødvendig å oppstille.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke til at installasjonene i dette tilfelle utføres av et svensk firma, men forutsetter da at det bare benyttes materiell som er godkjent av den svenske eller norske materiellkontroll.

Behandlet i hovedstyremøte den 29 juni 1946.»

Norges Bank har under 3 august 1946 gitt tilsagn om å stille inntil sv. kr. 4 000 til disposisjon til dekning av installasjonskostninger og sv. kr. 1 400 pr. år til dekning av strømgifter. Finansdepartementet har i påtegning av 7 august 1946 sluttet seg hertil. Forsynings- og Gjenreisningsdepartementet har i påtegnings-skrivelse av 23 juli 1946 bl. a. uttalt at omkostningene bør betales i svensk valuta og ikke i form av motydelse (levering av trevirke).

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det meddeles tillatelse til å innføre inntil 10 kW. Tillatelsen anbefales meddelt for 15 år fra det tidspunkt da kraftleveringen iverksettes.

Det forutsettes at det ved installasjonene bare benyttes materiell som er godkjent av den svenske eller den norske materiellkontroll.

Handelsdepartementet

tilråder :

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 23 a Brede Tvetter m. fl. oppsittere i Lenna skolekrets, Grue Finskog, å innføre inntil 10 kW fra Rotneros Kraftaktiebolag, Sverige, overensstemmende med søknad av juli 1945.

Tillatelsen gjelder i 15 år fra det tidspunkt da kraftleveringen iverksettes.

33. A/S Tingvoll Ullvarefabrikk.

(Stadfesting av tillatelse til å foreta en midlertidig regulering av Stølsvatn i Rimstadelv.)

Kgl. resol. av 16 august 1946.

Ved «ministerpresidenten»s vedtak 8 oktober 1942 ble det meddelt A/S Tingvoll Ullvarefabrikk tillatelse til å foreta en midlertidig regulering av Stølsvatn i Rimstadelv, Tingvoll herred, Møre og Romsdal fylke. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 side 135 flg.

A/S Tingvoll Ullvarefabrikk søkte den 30 oktober 1946 om stadfestelse på ovennevnte tillatelse i henhold til restitusjonanordningens § 4.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har

i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 11 juli 1946:

«Samferdselsdepartementet har 2 mars d. å. oversendt til uttalelse følgende søknad — datert 30 oktober 1945 — fra A/S Tingvoll Ullvarefabrikk:

«Under henvisning til provisorisk anordning av 17 august 1945 søker A/S Tingvoll Ullvarefabrikk herved om stadfesting av tillatelse av 8 oktober 1942 gitt i henhold til «forordning» av 3 november 1941 § 1 til å foreta en midlertidig regulering av Stølsvatn i Rimstadelv, Tingvoll herred, Møre og Romsdal fylke, slik at en i 5 år fra ekspropriasjonsskjønnets avholdelse den 26 november 1942, altså til 26 november 1947, kan heve høyeste regulerte vannstand med 1,0 m fra kote 82 235 m.o.h. til kote 83,235 m.o.h. En viser til søknad av 6 juli 1942 og de bilag som ble innsendt sammen med denne. Ekspropriasjonsskjønn ble holdt den 26 november 1942 under ledelse av sorenskriver Vaagland og de fastsatte erstatninger til grunneierne er utbetalt.

Avskrift av skjønnsforutsetningene og skjønnsprotokollen vedlegges. Arbeide med forhøyelsen av dammen for Stølsvatn ble påbegynt umiddelbart etter at tillatelsen var gitt og var stort sett ferdig til midten av desember 1942.

Da fabrikkene la om hele elektrisitetsforsyningen for så vel eget bruk som til forsyning av bygda omkring fra likestrøm til vekselstrøm og bygget et rikelig dimensjonert høyspent og lavspent fordelingsnett, øket forbruket i bygda voldsomt og det er umulig, selv med denne forøkte reguleringshøyde i Stølsvatnet å tilfredsstille behovet om vinteren.

Senere har fabrikkene bygget høyspentlinje frem til Meisingset for forbindelse med Kristiansund Elektrisitetsverks høyspentlinje Skar — Meisingset, men da også Kristiansund er i kraftmangel hver vinter blir det kun spillkraft i sommerhalvåret en kan få utta her.

Vedlagte tegning nr. 28-26-3 viser vannstandskurven for Stølsvatnet for 1943—44 og 45 og en ser av denne at mens det i mai—juni 1944 gikk tapt i overløp over 5 mill. m³ vann var magasinet praktisk talt tomt allerede i midten av november og måtte enda innføre rasjonering av kraftleveringen til bygda for å kunne holde fabrikkens drift så noenlunde i gang.

Situasjonen er derfor den at hvis fabrikkene skulde måtte gi avkall på denne forhøyelse av reguleringen vil en måtte gå til betydelige innskrenkninger av leveransene til alminnelig borgerlig behov, ikke bare som nå i kritiske tider i vinterhalvåret, men allerede fra ettersommeren av.

Det må derfor ansees av største viktighet ikke bare for bedriften, men også for bygda omkring, at fabrikkene får fortsette med å regulere Stølsvatnet i den nåværende utstrekning inntil det blir utbygget nye kraftkilder, som kan sikre en energitilførsel så vel til fabrikkene som distriktet omkring.»

Søknaden ble kunngjort i Norsk Lysingsblad den 9 og 14 mars 1946. Den er dessuten sammen med sakens eldre dokumenter forelagt distriktet.

Tingvoll herredsstyre har i møte den 13 april d. å. gjort slikt vedtak:

«Tingvoll herredsstyre tilrår stadfestelse av den gitte konsesjon dog slik at det blir tatt forbehold om vederlagsfri rett til å utta vann til husbruk for bygdens behov fra Tinnbekken og Stølsvatnet så langt høyd-forholdene tilsier det og at ullvarefabrikken tar del i kostnaden ved den nettop forestående reguleringsplan for fabrikkens omiggende distrikt.

Likeså at det blir påagt Tingvoll Ullvarefabrikk å stille et sikringsfond overfor fattigkommunen som for bergverker bestemt.

Det tas videre forbehold om at i tilfelle reguleringsplanen for Tingvollvågen nødvendigvis gjør flytting av noe av fabrikkens høyspentledning så skal fabrikkens bære utgiftene hermed.»

A/S Tingvoll Ullvarefabrikk, som av fylkesmannen er gjort bekjent med herredsstyrets uttalelse, anfører hertil under 10 mai d. å.:

«Såvidt vi kan forstå kan det neppe gjøres nye betingelser gjeldende for stadfestelse av konsesjon på den løpende midlertidige regulering av Stølsvatn. Denne konsesjon, som ble gitt i 1492, løper jo imidlertid ut til neste år, og må det da, etter vår oppfatning, bli vår søknad om fornyelse av denne konsesjon som eventuelt må bli gjenstand for de nye betingelser som Tingvoll herredsstyre nevner i sin uttalelse. Da vi går ut fra at Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet deler vårt syn på denne sak har vi intet annet å bemerke før sakens dokumenter blir ekspedert til Hovedstyret.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har etter herredsstyrets uttalelse ikke noe å bemerke til at den gitte konsesjon stadfestes, men han antar at dette i den utstrekning der måtte gis anledning til det bør skje med de forbehold som er nevnt i herredsstyrets vedtak, jfr. hans ekspedisjon av 7 juni d. å.

A/S Tingvoll Ullvarefabrikk fikk den 14 mai 1941 tillatelse etter vassdragslovens §§ 55 og 62 til å forlenge sin turbinrørledning fra sin nåværende inntaksdam i Rimstadelv opp til sin reguleringsdam for Stølsvatn. Tillatelsen bygger på søknad av 11 januar s. å. Denne ble behandlet på den i vassdragsloven foreskrevne måte og anbefalt av hovedstyret i møte den 2 mai s. å., uttalelse til Arbeidsdepartementet ble avgitt 3 s. m.

8 oktober 1942 fikk selskapet tillatelse i medholdt av forordning av 3 november 1941 § 1 til midlertidig å regulere Stølsvatn ytterligere 1 m ved oppdemning. Og det er altså denne tillatelse som nå søkes stadfestet.

De søknader tillatelsen bygger på er behandlet på vanlig måte og avgjørelsen er truffet på helt saklig grunnlag, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 s. 135—140 med uttalelse herfra av 15 september s. å.

Tingvoll herredsstyre — med tilslutning av fylkesmannen — foreslår at stadfestingen tilknyttes forbehold om:

1. Rett til uten vederlag å utta vann til husbruk for bygdens behov.
2. At selskapet deltar i omkostningene ved en forestående reguleringsplan for distriktet omkring dets fabrikk.
3. At det stiller et sikringsfond for fattigkommunen som for bergverker bestemt.
4. Plikt for selskapet til å bære utgiftene ved flytting av dets høyspentledning, hvis reguleringen av Tingvollvågen skulde gjøre det nødvendig.

Etter reguleringslovens § 12, 18 er der adgang til i en reguleringskonsesjon å fastsette de betingelser som i anledning av reguleringsforetagendet i hvert enkelt tilfelle måtte finne påkrevd av almene hensyn eller til ivaretagelse av berettigede private interesser.

Da den midlertidige regulering etter det som foreligger ikke berører noen vann til husbruk er det tvilsomt om nevnte bestemmelse kan brukes her, det vilde iallfall etter hovedstyrets mening være lite rimelig og man kan derfor ikke anbefale at stadfestingen gjøres avhengig av det under 1 nevnte forbehold.

Punkt 2 og 4 har ikke noe med reguleringen å gjøre og antas derfor å ligge utenfor rammen av de betingelser som kan stilles.

Hva punkt 3 angår nevnes at selskapet etter konsesjonsbetingelsenes post 11 er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier. Å forplikte selskapet ytterligere i denne retning kan man derfor ikke tilråde.

Tillatelsen av 8 oktober 1942 ble gitt for 5 år, altså til 8 oktober 1947.

I henhold til restitusjonsanordningens § 4, 2. avsnitt foregår stadfesting på den måte og er undergitt samme bestemmelser som gjelder for meddelelse av ny konsesjon. Da en sådan etter provisorisk anordning av 31 august 1945 om midlertidige vassdragsreguleringer bare kan gis for tidsrommet inntil lågvassperiodens slutt 1947 er det såvidt skjønnes ikke anledning til å gi en midlertidig regulering varighet ut over dette tidspunkt.

Hovedstyret anbefaler reguleringsstillatelsen av 8 oktober 1942 stadfestet med følgende endring av betingelsenes post 1:

«Tillatelsen gis for tidsrommet inntil lågvassperiodens slutt 1947.»

For øvrig uforandrede betingelser.

Hovedstyret ser ingen grunn til at den nevnte innlønns- og ekspropriasjonstillatelse av 14 mai 1941 tas opp til ny behandling, jfr. restitusjonsanordningens § 2.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 28 juni 1946.»

Departementet vil med Hovedstyret rå til at tillatelsen stadfestes med følgende endring i betingelsenes post 1:

«Tillatelsen gis for tidsrommet inntil lågvassperiodens slutt 1947.»

Handelsdepartementet

tilråder

Tillatelse av 8 oktober 1942 for A/S Tingvoll Ullvarefabrikk til å foreta en midlertidig regulering av Stølsvatn i Rimstadelv, Tingvoll herred, Møre og Romsdal fylke, stadfestes i henhold til restitusjonsanordningens § 4 med den forandring i betingelsene som er nevnt i Handelsdepartementets foredrag av 16 august 1946.

34. Vartdal kommunale kraftverk.

(Stadfesting av tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Store Risaskarvatn i Vartdalselv, Møre og Romsdal fylke.)

Kgl. resol. av 16 august 1946.

Ved «ministerpresidenten»s vedtak 1 april 1943 ble det meddelt Vartdal kommunale kraftverk tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Store Risaskarvatn i Vartdalselv, Møre og Romsdal fylke. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1943 side 29 flg.

Vartdal kommunale kraftverk søkte den 15 desember 1945 om stadfestelse på ovennevnte tillatelse i henhold til restitusjonsanordningens § 4.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 13 juli 1946:

«Fra Vartdal komm. Kraftverk er innkommet følgende søknad, datert 15 desember 1945:

«Idet vi henviser til rundskriv av 10 oktober 1945 vedr. stadfesting av konsesjon ervervet under krigen, tillater vi oss å søke om stadfesting dersom det er nødvendig i dette tilfelle. Vartdal komm. kraftverk ervervet seg reguleringsrettigheter ved ekspropriasjon allerede i 1918—19.

Reguleringstillatelse av Store Risaskarvatn fikk kraftverket under krigen. Tillatelsen ble gitt i 1943.

Det var i kommunens interesse det ble søkt om løyve for å sikre seg vassreserve.

Da det her ikke er tyske eller NS-interesser som har spilt inn håper vi det er i orden.

Tillatelsen er tinglyst den 25 juni 1945.

Vedlagt medfølger et eksemplar av vedkommende tillatelse. Dessuten en tegning av reguleringen.»

Vartdal kommunale Kraftverk søkte 5 november 1942 om tillatelse til å senke Store Risaskarvatn i Vartdal herred 2,84 m. Vatnet var fra før demmet 0,96 m, altså en total reguleringshøyde på 3,8 m. Tillatelse i henhold til reguleringsloven ble gitt 1 april 1943. Søknaden ble behandlet på vanlig måte og uten press i noen retning, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1943 side 29—34 med uttalelse herfra av 1 mars s. å.

Etter her foreliggende opplysninger er reguleringsarbeidene påbegynt og hvis kraftverket kan skaffe nødvendig materiell og arbeidskraft er det en mulighet for å kunne nytte magasinet vinteren 1946—47.

Reguleringstillatelsen anbefales stadfestet på uforandrede betingelser.

Da magasinet ligger i ansøkerkommunen har man ikke funnet det påkrevd å forelegge saken for distriktet, jfr. restitusjonsanordningens § 4, 3. avsnitt.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad 29 desember 1945 og 5 januar 1946.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 28 juni 1946.»

Departementet har ikke funnet det påkrevet å forelegge søknaden om stadfestelse for distriktet, siden magasinet ligger i ansøkerkommunen, jfr. restitusjonsanordningens § 4, 3. avsnitt, og vil etter det foreliggende med Hovedstyret rå til at tillatelsen blir stadfestet.

Handelsdepartementet

tilrår:

Tillatelse av 1 april 1943 for Vartdal kommunale kraftverk til å foreta en ytterligere regulering av Store Risaskarvatn i Vartdalselv, Møre og Romsdal fylke, stadfestes i henhold til restitusjonsanordningens § 4 på uforandrede vilkår.

35. Selbu kommune.

(Stadfesting av tillatelse til å foreta en regulering av Østrungen i Slindelva, Selbu herred, Sør-Trøndelag fylke.)

Kgl. resol. av 16 august 1946.

Ved Arbeidsdepartementets skrivelse av 7 april 1941 ble det meddelt Selbu kommune tillatelse til å foreta en regulering av Østrungen i Slindelva, Selbu herred, Sør-Trøndelag fylke. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1941 side 15 flg.

På vegne av Selbu kommune søkte høyesterettsadvokat Klingenberg den 16 november 1945 om stadfestelse av ovennevnte tillatelse i henhold til restitusjonsanordningens § 4.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 13 juli 1946:

«Arbeidsdepartementet har 20 november 1945 oversendt til uttalelse følgende søknad — datert 16 s. m. — fra h.r.advokat Olaf Klingenberg på vegne av Selbu kommune:

«Under henvisning til mine andragender om regulering av Østrungen av 7 august og 7 november 1940 og reguleringstillatelse innvilget 7 april 1941 tillater jeg meg å anmode om å få tillatelsen stadfestet.

Ekspropriasjonsskjønn er avholdt 23 juli 1941 og overskjønn ble avholdt den 6 juli 1942.

Avskrifter av andragender og reguleringstillatelsen vedlegges.»

Selbu kommune fikk ved kgl. resolusjon av 17 september 1920 tillatelse til å regulere Slindvatna i Selbu mellom kotene 349,0 og 353,0 for sitt kraftanlegg i Slindelva. Videre fikk kommunen ved Administrasjonsrådets beslutning av 4 september 1940 tillatelse til for et tidsrom av inntil 5 år å regulere Østrungen — som også ligger innen kommunen — 4,25 m ved 2,5 m oppdemning og 1,75 m senking i forhold til uregulert lavvann på kote 431,0 og ved kgl. resolusjon av 13 juli 1945 tillatelse til å overføre vann fra Sørungen.

Den midlertidige regulering av Østrungen kom ikke til utførelse og den ble 7 april 1941 på ansøking avløst av tillatelse til varig regulering av samme omfang. Og det er altså denne tillatelse som nå søkes stadfestet.

Søknadene både angående den midlertidige og varige regulering ble forberedt på vanlig måte og behandlet i hovedstyremøter henholdsvis den 19 august 1940 og 14 februar 1941. Uttalelsene til Arbeidsdepartementet ble avgitt henholdsvis den 21 august 1940 og 14 mars 1941.

Reguleringen er gjennomført og tatt i bruk.

Annet har hovedstyret ikke å føye til de avgitte uttalelser og anbefaler tillatelsen av 7 april 1941 stadfestet.

Da magasinet ligger i ansøkerkommunen har man ikke funnet det påkrevd å forelegge saken for distriktet, jfr. restitusjonsanordningens § 4, 3. avsnitt.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 28 og 30 november 1945.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 28 juni 1946.»

Departementet vil etter det foreliggende med Hovedstyret rå til at tillatelsen blir stadfestet.

Handelsdepartementet

tilrår:

Tillatelse av 7 april 1941 for Selbu kommune til å foreta en regulering av Østrungen i Slindelva, Selbu herred, Sør-Trøndelag fylke, stadfestes i henhold til restitusjonsanordningens § 4 på uforandrede vilkår.

36. A/S Brødbølfoss Elektrisitetsverk.

(Stadfestelse av tillatelse til erverv av bruksrett til Brødbølfoss kraftstasjon med vassfall og reguleringsanlegg.)

Kgl. resol. av 16 august 1946.

Ved Administrasjonsrådets avgjørelse 1 juli 1940 ble det meddelt A/S Brødbølfoss Elektrisitetsverk tillatelse til å erverve bruksrett til Brødbølfoss kraftstasjon med vassfall og reguleringsanlegg. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1940 side 37 flg.

A/S Brødbølfoss Elektrisitetsverk søkte den 5 februar 1946 om stadfestelse på ovennevnte tillatelse i henhold til restitusjonsanordningens § 4.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 13 juli 1946:

«A/S Brødbølfoss Elektrisitetsverk søkte 21 januar d. å. om stadfesting av sin konsesjon av 1 juli 1940 vedrørende ovenstående. Og 16 februar d. å. oversendte Arbeidsdepartementet en til det innkommet søknad — datert 5 s. m. — fra elektrisitetsverket om det samme.

Søknaden sammen med avtrykk av konsesjonen og vedkommende utklipp av «Meddelte

Vassdragskonsesjoner» for 1940 side 37—45 har vært til uttalelse i distriktet med følgende resultat:

Kongsvinger, Vinger, Eidskog og Brandval formannskaper, som behandlet saken i møter henholdsvis 26 februar, 12 mars, 25 mars og 13 april d. å., har ikke hatt noe å bemerke til den.

Fylkesmannen i Hedmark slutter seg til formannskapenes anbefaling i sin ekspedisjon av 27 april d. å.

Omhandlede erverv av bruksrett til Brødbølfoss m. v. ble behandlet og anbefalt i hovedstyremøte den 18 september 1939. Uttalelser er avgitt til Arbeidsdepartementet den 20 s. m., 29 januar og 21 mai 1940, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1940 side 37—45.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke og anbefaler tillatelsen stadfestet på uforandrede betingelser.

Sakens dokumenter følger.
Behandlet i møte den 28 juni 1946.»

Departementet vil etter det foreliggende med Hovedstyret rå til at tillatelsen blir stadfestet.

Handelsdepartementet

tilrår:

Tillatelse av 1 juli 1940 for A/S Brødbølfoss Elektrisitetsverk til å erverve bruksrett til Brødbølfoss kraftstasjon med vassfall og reguleringsanlegg stadfestes i henhold til restitusjonsanordningens § 4 på uforandrede vilkår.

37. A/S Ryfylke Kraftanlegg.

(Stadfesting av tillatelse til å foreta ytterligere regulering av Liarvatn i Jørpelsåen.)

Kgl. resol. av 16 august 1946.

Ved «ministerpresidenten»s vedtak av 21 mai 1942 ble det meddelt A/S Ryfylke Kraftanlegg tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Liarvatn i Jørpelsåen. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 side 46 fig.

A/S Ryfylke Kraftanlegg søkte den 4 januar 1946 om stadfestelse på ovennevnte tillatelse i henhold til restitusjonsanordningens § 4.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 13 juli 1946:

«A/S Ryfylke Kraftanlegg har 4 januar d. å. sendt inn følgende 2 søknader datert s. d.:

«I overensstemmelse med provisorisk anordning av 17 august 1945 § 4, søkes herved om stadfesting av følgende konsesjon:

«Ytterligere regulering av Liarvatn»
meddelt 21 mai 1942.

I overensstemmelse med prov. anordning av 17 august 1945 § 4 søkes herved om stadfesting av følgende konsesjon:

«Regulering av Langevatn og Varustjern i Jørpelsåen», meddelt 5 juni 1941.»

A/S Ryfylke Kraftanlegg fikk ved kgl. resolusjon av 26 april 1935 tillatelse etter den gamle vassdragslovs § 25 til å senke det ca. 1 km² store Liarvatn i Jørpelsåen 2 m, ved Arbeidsdepartementets bestemmelse av 5 juni 1941 tillatelse etter den nye vassdragslovs § 62 til å regulere Langevatn (0,563 km²) 3 m og Varustjern (0,119 km²) 3 m og 21 mai 1942 tillatelse etter reguleringsloven til å regulere Liarvatn ytterligere 2 m ved oppdemning. De to siste tillatelser er det altså selskapet nå søker om å få stadfestet.

Tillatelsen av 5 juni 1941 bygger på søknad av 24 august 1937.

Denne er forberedt på ordinær måte, behandlet og anbefalt av hovedstyret i møter den 4 mai 1938 og 2 mai 1941. Reguleringen antas nå på det nærmeste å være gjennomført.

Hovedstyret ser ingen grunn til å ta tillatelsen opp til ny behandling, jfr. restitusjonsanordningens § 2.

Tillatelsen av 21 mai 1942 bygger på søknad av 8 august 1941. Denne er også forberedt på ordinær måte, men har altså ikke tidligere vært behandlet av hovedstyret, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 side 46—52 med uttalelse herfra av 29 april s. å.

Reguleringen er gjennomført og tatt i bruk.

Hovedstyret anbefaler tillatelsen stadfestet på uforandrede betingelser.

Man har ikke funnet det påkrevd å forelegge saken for distriktet på ny, jfr. nevnte anordnings § 4, 3. avsnitt.

Søknaden vedrørende denne siste tillatelse er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 19 og 26 januar 1946.

Sakens dokumenter følger.
Behandlet i møte den 28 juni 1946.»

Departementet har ikke funnet det påkrevet å forelegge søknaden om stadfestelse for distriktet, jfr. restitusjonsanordningens § 4, 3. avsnitt, og vil etter det foreliggende med Hovedstyret rå til at tillatelsen blir stadfestet.

Handelsdepartementet

tilrår:

Tillatelse av 21 mai 1942 for A/S Ryfylke Kraftanlegg til å foreta en ytterligere regulering av Liarvatn i Jørpelandsåen, Rogaland fylke, stadfestes i henhold til restitusjonsanordningens § 4 på uforandrede vilkår.

38. Granvin kommune.

(Stadfesting av tillatelse til å regulere Krokavatn i Folkedalselva i Hordaland fylke.)

Kgl. resol. av 13 september 1946.

Granvin kommune fikk den 2 juli 1942 tillatelse til å regulere Krokavatn i Folkedalselva i Hordaland fylke på nærmere angitte vilkår. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942, side 64 flg.

Granvin Elektrisitetsverk søkte den 29 desember 1945 om stadfestelse på ovennevnte tillatelse i henhold til restitusjonsanordningens § 4.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 2 september 1946:

«Fra Granvin Elektrisitetsverk er innkommet følgende 2 søknader datert 29 desember 1945:

«Granvin kommune fekk løyve til å regulere Krokavatnet i Folkedalselva i Hordaland fylke ved «Ministerpresidentens» beslutning den 2 juli 1942.

Me søker hermed um å få stadfesta dette løyve.

Og i brev frå Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet den 7 juni 1944 Dykkar ref. 796/44 V fekk me løyve til å utsetja påbyrjing og fullføring av reguleringsdammen i Krokavatnet til henholdsvis 2 juli 1946 og 2 juli 1951.

Me søker hermed um å få stadfesta ogso dette løyve.»

«I skriv fra Dykk den 7 juni 1944 Dykkar 796/44 V fekk me løyve til å setja ut med påbyrjing av reguleringi av Krokavatnet til 2 juli 1946. Det er endå ikkje turvande for oss å byrja regulering og me søker hermed på ny um utsetjing med påbyrjing av arbeidet.»

Søknaden om stadfesting av regulerings-tillatelsen er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 19 og 26 januar d. å. Videre er begge søknader forelagt distriktet.

Styret i Voss komm. Elektrisitetsverk har i møte den 9 mai d. å. gjort slikt vedtak:

«Styret har ikkje noko å merka til at søknaden vert imøtekomen.»

Voss herredsstyre har i mødet den 17 juni d. å. sluttet seg til elektrisitetsverkets uttalelse.

Hordaland fylkes elektrisitetsforsyningskontor anbefaler under 29 juni d. å. søknaden innvilget. Fylkesmannen i Bergen og Hordaland slutter seg hertil, jfr. hans ekspedisjon av 3 juli d. å.

Regulerings-tillatelsen av 2 juli 1942 er gitt i medhold av reguleringsloven av 14 desember 1917. Søknaden herom ble forberedt på den i loven foreskrevne måte og behandlingen her foregikk på helt saklig grunnlag, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 s. 64—73 med uttalelse herfra av 21 mai s. å.

Hovedstyret har ikke noe å føye til og anbefaler regulerings-tillatelsen stadfestet på uforandrede betingelser.

Noen stadfestelse av fristforlengelsen av 6 juni 1944 antas ikke å være påkrevd.

Ved denne ble fristene for påbegynnelse og fullførelse av reguleringsarbeidet satt til henholdsvis 2 juli 1946 og 2 juli 1951. Granvin Elektrisitetsverk søker nå om ytterligere utsettelse med å påbegynne arbeidet, men uten å nevne noen bestemt tid.

Hovedstyret anbefaler at påbegynnelsesfristen forlenges med 1 år til 2 juli 1947. Fullføresfristen blir som før 2 juli 1951.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 24 august 1946.»

Departementet vil etter det foreliggende med Hovedstyret rå til at tillatelsen blir stadfestet.

Hvis stadfestelse blir meddelt, vil departementet i henhold til den ved kgl. resol. av 28 juni 1946 gitt bemyndigelse forlenge påbegynnelsesfristen til 2 juli 1947.

Handelsdepartementet

tilråder

Tillatelse av 2 juli 1942 for Granvin kommune til å regulere Krokavatn i Folkedalselva i Hordaland fylke stadfestes i henhold til restitusjonsanordningens § 4 på uforandrede vilkår.

39. Falconbridge Nickel Mines Limited.

(Tillatelse til å eie 4 498 aksjer i Falconbridge Nikkelverk A/S.)

Kgl. resol. av 27 september 1946.

Ved kgl. resol. 15 juni 1934 ble det meddelt Falconbridge Nickel Mines Ltd., Toronto, Canada, tillatelse til å erverve 1998 aksjer i Falconbridge Nikkelverk A/S på nærmere angitte vilkår.

Ved kgl. resol. 12 februar 1937 fikk det kanadiske selskapet på samme betingelser tillatelse til å erverve ytterligere 1 500 aksjer, hvormed det norske selskapets kapital ble utvidet.

Tillatelsene løp ut samtidig med Falconbridge Nikkelverk A/S's kraftleiekonsesjoner 1 juli 1944.

Ved kgl. resol. av 11 april 1946 har sistnevnte selskap fått konsesjon på leie av inntil 9 600 kW fra Kristiansands Elektrisitetsverk, tidsbegrenset til 1 juli 1960.

Fra h.r.advokat Georg Lous har departementet mottatt to søknader av 12 og 27 mars 1946 på vegne av det kanadiske selskapet om tillatelse til å eie 3 498 aksjer i Falconbridge Nikkelverk A/S.

Søknadene har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i brev av 13 juli 1946 har avgitt følgende uttalelse:

«Med departementets påtegning av 1 april 1946 mottok man til uttalelse følgende andragende fra advokat G. Lous av 12 nestfør:

«Jeg henviser til min melding av i dag i henhold til lov om erverv av vassfall m. v. av 14 desember 1917, samt til Departementets skrivebrev av 20 februar 1937 (jnr. 1183/1934 H) hvorav gjenpart er tilstilt meg.

I henhold til denne skrivelse fikk Falconbridge Nickel Mines Ltd., Toronto, adgang til å erverve 1 998 aksjer i Falconbridge Nikkelverk A/S. Tillatelsen ble gitt for samme tidsrom som Falconbridge Nikkelverk A/S's kraftleiekonsesjoner, nemlig til 1 juli 1944.

Ved Trafikkdepartementets skrivelse av 1 mars 1944 ble Falconbridge Nikkelverk A/S gitt tillatelse til å leie inntil 13 000 HK. fra Kristiansands Elektrisitetsverk inntil 1 juli 1946.

Den tidligere kraftleieavtale gjaldt 10 000 HK., men dette kvantum var langt større enn Nikkelverket under krigen kunde nyttiggjøre seg.

Etter krigen er dette forhold endret og overensstemmende hermed har jeg på vegne av Falconbridge Nikkelverk A/S i brev av 7 januar d. å. innsendt ny søknad om kraftleiekonsesjon for 9 600 kW elektrisk kraft.

Der søkes om en konsesjon på 15 år regnet fra 1 juli 1945 og i tilslutning hermed tillater jeg meg samtidig å søke om tillatelse for Falconbridge Mines Ltd., Toronto, til å eie de ovenfor nevnte 1 998 aksjer i Falconbridge Nik-

kelverk A/S. Søknaden gjelder for det samme tidsrom, altså inntil 1 juli 1960.»

Med departementets påtegning av s. d. mottok man videre nedenstående andragende fra den samme av 27 mars 1946:

«Jeg tillater meg å henvise til mitt brev av 12 ds. med søknad for Falconbridge Nickel Mines Ltd. om adgang til å inneha 1 998 aksjer i Falconbridge Nikkelverk A/S.

Jeg henviser videre til senere telefonsamtale med det ærede Departement og tillater meg herved å utvide søknaden til også å gjelde de opprinnelige 1 500 aksjer i Falconbridge Nikkelverk A/S som Falconbridge Nickel Mines Ltd. er innehaver av.»

Man har etter omstendighetene ikke funnet det nødvendig å forelegge andragendet for vedkommende kommunestyre.

Hovedstyret skal bemerke:

Falconbridge Nikkelverk A/S har ved kgl. resol. av 12 juli 1929 fått tillatelse i medhold av kap III i ervervsloven å erverve Raffineringsverket A/S's eiendommer i Kristiansand by og Oddernes herred med påstående bygninger og anlegg. Selskapet har nå ved kgl. resol. av 11 april 1946 fått tillatelse til å leie 9 600 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk. Tillatelsen gjelder for den tid Falconbridge Nikkelverk A/S måtte leie inntil 9 600 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn til 1 juli 1960.

Falconbridge Nickel Mines Ltd. fikk ved kgl. resol. av 15 juni 1934 tillatelse til på visse betingelser å erverve 1 998 av i alt 2 000 aksjer a kr. 1 000 i Falconbridge Nikkelverk A/S og ved kgl. resol. av 12 februar 1937 tillatelse på samme betingelser til å erverve ytterligere 1 500 aksjer hvormed selskapets kapital aktedes utvidet.

Der foreligger formentlig ikke noe som taler i mot at selskapet får tillatelse til fortsatt å eie tilsammen 3 498 aksjer og tillatelsen anbefales gitt på de samme betingelser som for de i 1934 og 1937 nevnte tillatelser med den forandring at tillatelsen utløper senest 1 juli 1960. Betingelsene blir da sålydende:

1. Tillatelsen utløper samtidig med Falconbridge Nikkelverk A/S's kraftleiekonsesjoner, altså senest 1 juli 1960.
2. Retstvister som måtte oppstå mellom Falconbridge Nickel Mines Ltd., Toronto, på den ene side og staten eller norske rettssubjekter på den annen side angående konsesjonen og selskapets virksomhet i Norge skal avgjøres ved norske domstoler og etter norsk rett.

Selskapet skal til enhver tid ha en fullmektig bosatt her i riket som i alle anliggender vedrørende konsesjonen og selska-

pets virksomhet i Norge er bemyndiget til å representere og forplikte selskapet. Såfremt selskapet ikke måtte oppnevne noen representant oppnevnes denne med bindende virkning for selskapet av fylkesmannen i Vest-Agder.

Saken dokumenter følger.
Behandlet i møte den 28 juni 1946.»

Søknaden har videre vært forelagt I n - d u s t r i d i r e k t o r a t e t, som i brev av 29 august d. å. har anbefalt tillatelsen gitt på de av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet foreslåtte vilkår.

D e p a r t e m e n t e t skal bemerke at Falconbridge Nikkelverk A/S har en aksjekapital på kr. 4 500 000 fordelt på 4 500 aksjer. Selskapets aksjekapital ble senest forhøyet i november 1938 fra kr. 3 500 000 til kr. 4 500 000 med 1 000 aksjer som alle ble ervervet av Falconbridge Nickel Mines Ltd.

H.r.advokat Lous gjør i brev av 7 september d. å. oppmerksom på at det skyldes en forglemmelse at selskapet ikke har søkt om tillatelse til å eie også de siste 1 000 aksjer og utvider søknaden til å gjelde 4 498 aksjer.

Departementet har ikke noe å bemerke til søknaden og vil rå til at tillatelsen blir gitt på de av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet foreslåtte betingelser.

Handelsdepartementet

t i l r å r :

Det tillates i medhold av § 36, jfr. § 37 i den alminnelige konsesjonslov av 14 desember 1917 Falconbridge Nickel Mines Limited, Toronto, Canada, å eie 4 498 aksjer a kr. 1 000 i Falconbridge Nikkelverk A/S på de i Handelsdepartementets foredrag av 27 september 1946 inntatte betingelser.

40. Foreningen til Bægnavassdragets Regulering.

(Fornyelse av tillatelse til å regulere Øyangen i Valdres m. v.)

Kgl. resol. av 24 oktober 1946.

Foreningen til Bægnavassdragets regulering fikk under 22 oktober 1942 tillatelse i samhøve med midlertidig forordning 3 november 1941 om tillegg til lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 til å gjennomføre en midlertidig ytterligere regulering ved 0,5 m oppdemning av Strandefjord og Øyangen i Valdres.

En viser herom til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XXIX side 145 fig.

Foreningen fikk videre 21 januar 1943 tillatelse til å gjennomføre en varig tilleggsregulering av Strandefjord og Øyangen av samme omfang som den i ovennevnte tillatelse hjemlede midlertidige regulering. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XXX side 7 fig.

Begge de nevnte tillatelser er stadfestet ved kgl. resolusjon av 2 august 1946.

Høyesterettsadvokat H. Mauritz har i skrivelse til departementet av 21 oktober 1946 søkt om å få tillatelsen av 21 januar 1943 fornyet i samhøve med § 16, punkt 6 i lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 for å få høve til å kreve avståelse av rett til å nytte en transportvei som foreningen glemte å ta med ved regulerings skjønnet i 1944.

Advokatens skrivelse er sålydende:

«Ved «ministerpresidenten»s beslutning av 21 januar 1943 ble det gitt tillatelse for Foreningen til Bægnavassdragets regulering til å gjennomføre en ytterligere 0,5 m regulering (oppdemning) av Øyangen i Valdres. Et avtrykk av tillatelsen vedlegges.

Denne tillatelse (konsesjon) er stadfestet. Ekspropriasjonstakster ble avholdt i 1944. Samme år ble tilleggsoppdemningen på 0,5 m iverksatt ved hjelp av et provisorisk damanlegg, anbrakt på den gamle reguleringsdams krone. Foreningen står nå i begrep med å oppføre den permanente forhøyelse av Øyangsdammen, i hensikt ved denne forhøyelse å oppnå de ytterligere 0,5 m.

Ianledning av denne påbygging av dammen som nå forestår, og som derved får sin endelige skikkelse, er det nødvendig å framkiøre bygningsmaterieell fra riksveien i Østre Slidre bort til damstedet (Øyangens utløp). Det dreier seg om en transportmengde på ca. 600 tonn, dels bestående av stønesand som Foreningen har kjøpt fra et sandtak i Skedsmo, dels jernkonstruksjoner, dels trematerialer til forskalling etc.

Jernbanevognene med sand er allerede underveis til Fagernes jernbanestasjon, der vognene straks må avlastes.

Den vei som vil være den mest hensiktsmessige å benytte, går fra riksveien bort til Øyangens utløp, i det vesentlige som vist på vedlagte kart, hvor veien er avmerket med rød strek.

Det bemerkes at for oppdemningen av Øyangen er ekspropriasjonstakster avholdt i 1944. Erstatningene er betalt, og forhøyelsen 0,5 m er som antydnet forlenget tatt i bruk ved hjelp av den provisoriske dam.

Under ekspropriasjonstakstene ble det dessverre ikke eksproprietert rett til å benytte den ovenfor omhandlede transportvei — visstnok en gammel gårdsvei — fra riksveien til Øyangoset.

Det har ikke lyktes å få en ordning med vedkommende grunneiere på denne strekning om rett til veiens benyttelse mot betaling.

Foreningen ser seg derfor henvist til å avholde ekspropriasjonsskjønn for å kunne komme fram.

Da den i reguleringslovens § 16 nr. 6 nevnte frist for påstevning av ekspropriasjonsskjønn

er utløpet, tillater jeg meg herved på Foreningens vegne under henvisning til ovenstående å søke om at konsesjonen blir fornyet, og at det dessuten av det ærede departement må bli bestemt at avståing av rett til å bruke vedkommende vei kan gjennomføres, før erstatningen er fastsatt, og uten frist, etter skjønnslovens § 55.

Foreningens vedkommende ber meg meddele at man vil være særdeles takknemlig i fall denne søknad kunne avgjøres i nærmeste dager, så at transporten kan komme i gang. Foreningen har ingen lagringsplass for sandmengdene når disse kommer til Fagernes, og heller ikke annet steds før Øyangen, hvor Foreningen er grunneier.

Som departementet vil forstå, står man nokså opprødd i dette øyeblikk med transporten, og entreprenøren, som har påtatt seg arbeidet før vinteren setter inn, kan ikke komme i gang uten materialer.»

Departementet skal bemerke:

Ifølge § 16, punkt 6 i lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 kan en regulering ikke fremmes uten ny konsesjon, når ekspropriasjonsskjønn ikke er påstevnet innen 1 år fra resolusjonens datum.

I nærværende tilfelle er ekspropriasjonstakster avholdt i 1944, men det ble forsømt å kreve avstått rett til å benytte den eksisterende vei fra riksveien bort til reguleringsbassengets utløp, hvor damanlegget skal oppføres.

Etter det foreliggende vil departementet anbefale at reguleringskonsesjonen blir fornyet, slik at ekspropriasjonsskjønn kan bli holdt til ervervelse av den nødvendige bruksrett til den omhandlede vei i samsvar med lovens § 16 pkt. 1.

Foreningen har enn videre i ovennevnte brev av 21 oktober 1946 søkt om samtykke til at avståingen blir gjennomført før erstatningen er fastsatt.

Sådant samtykke kan Kongen gi i medhold av midlertidig lov av 19 juli 1946 om tillegg til lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917. Samtykke kan bare gis når det i vedkommende basseng allerede er iverksatt midlertidig regulering og det gjelder gjennomføring av en varig regulering til avløsning av den midlertidige regulering.

Departementet antar at berettigede hensyn til vedkommende grunneieres interesser i nærværende tilfelle ikke stiller seg hindrende i veien for en innvilgelse av det ansøkte samtykke til å kreve avståelse før skjønn er holdt. Departementet vil derfor anbefale at samtykke blir gitt.

Departementet vil i tilfelle kreve at det for erstatningens betaling blir stillet sikkerhet for et beløp stort kr. 2000, og fastsette en frist innen hvilken skjønn må begjæres.

Handelsdepartementet

tilråder:

1. Den tillatelse som ble meddelt Foreningen til Bægnavassdragets regulering 21 januar 1943 til å gjennomføre en ytterligere varig regulering av Øyangen i Øystre Slidre ved 0,5 m øking av demmehøyden og som ble stadfestet ved kgl. resolusjon av 2 august 1946, fornyes i henhold til vassdragsreguleringslovens § 16, punkt 6.
2. Avståing av grunn og rettigheter som er nødvendig for gjennomføring av det under nr. 1 omhandlede reguleringsanlegg, kan kreves gjennomført før erstatningen er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55, jfr. midlertidig lov av 19 juli 1946 om tillegg til lov om vassdragsreguleringer.

41. Statsregulering av Pålbufjord.

(Fastsetting av reguleringsbestemmelser.)

Kgl. resol. av 31 oktober 1946.

I møte 14 oktober 1946 har Stortinget samtykket i at det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsregulering av Pålbufjord i Numedalslågen med 12,5 meter oppdemning i samsvar med det av Handelsdepartementet fremlagte utkast.

En viser herom til St. prp. nr. 86, 1945—46 og innst. S. nr. 155, 1946.

Det fremkâr herav at Stortinget har gitt sin tilslutning til følgende i den nevnte kongelige proposisjon inntatte utkast til reguleringsbestemmelser:

I.

1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder for tiden inntil 3 oktober 1994.

2.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eier av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1 pr. naturhestekraft.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets vassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet ved den gjennomførte 18 meters regulering ved Tunhøvd, den utførte regulering av Rødungen og senkning av Pålbufjord. Ved beregningen av økingen forutsettes det at ma-

gasinene utnytted på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

3.

For den i punkt 2 omhandlede øking av vannkraften skal vassfallseierne erlegge en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 1 for hver ved reguleringen innvunnen naturhestekraft. Godtgjørelsen forfaller etter hvert som reguleringen tas i bruk av vedkommende vassfall.

4.

De fornødne nærmere bestemmelser med hensyn til beregningen av avgiftene etter punkt 2 og godtgjørelsen etter punkt 3, erleggelsen herav og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 9, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Ved damanlegget skal det kunne treffes de fornødne militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at vassdragets vassfallseiere har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse, liksom vassfallseierne uten godtgjørelse må finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

6.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

7.

Vassdragets vassfalls- og brukseiere tilpliktes på forlangende av vedkommende departement å utføre de hydrografiske iakttagelser ved sine vassfall som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og å stille det herved innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde skal betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke.

8.

Vassdragets vassfalls- og brukseiere skal finne seg i enhver ytterligere regulering i vassdraget som ikke forringer den tillatte regulerings effekt og vederlagsfritt avgi fornødent driftsvann til mulige senere kanallegg for statens regning.

9.

Av den for hvert vassfall eller bruk innvunne økte kraft (beregnet som angitt i punkt 2) skal etter hvert som utbygging skjer, på forlangende avgis inntil 10 % til de kommuner, hvor kraftanleggene er beliggende, eller andre interesserte kommuner etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Anlegget har rett til å fordre et varsel av minst 2 år for hver gang kraften uttas. Kraften skal leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene, med et tillegg av 20 %. Størrelsen av produksjonsomkostningene, hvori medregnes 6 % forrentning av anleggskapitalen, fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og vassfallseieren eller i mangel herav ved lovlig skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av eieren forlanges revidert hvert 5te år. Kraften avgis i den form, hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas i kraftstasjonen eller fra fjernledning.

Det forbeholdes likeledes staten rett til på samme vilkår å utta inntil 5 % av den økte kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

10.

Det skal treffes sådanne anordninger ved anlegget og i tilfelle i vassdraget nedenfor dette samt avgis vann i sådan utstrekning, at den alminnelige ferdsel og fløtning besværes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger det i henhold hertil blir å treffe, avgjøres i tvisttilfelle ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtningen som ikke på denne måte avhjelper, blir å erstatte de fløtningsberettigede overensstemmende med reguleringslovens § 16.

11.

Innen oppdemningen tas i bruk skal det fond på kr. 20 000 som tidligere er opprettet til fremme av fisket i vassdraget — se post I, 11 i reguleringsbestemmelsene av 11 september 1925 — økes til kr. 45 000. Herav skal kr. 5 000 fortrinsvis brukes til fremme av fisket i Pålbufjord og kr. 20 000 til fremme av laksefisket i Numedalslågen.

12.

Reguleringsanlegget er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

13.

Vassdragets vassfalls- og brukseiere underkastes de bestemmelser som til kontroll med foranstående bestemmelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av vedkommende vassfallseier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

14.

Nærværende bestemmelser blir å tinglyse innen de tinglag hvor reguleringsanlegget er beliggende.

Til sikkerhet for de forpliktelser som i henhold til nærværende bestemmelser måtte påhvile eiendommer eller bruk i vassdraget blir derhos å foreta tinglysning til anførsel på vedkommende eiendommers folier i panteregisteret.

II.

De vassfalls- og brukseiere som benytter det ved reguleringen innvunne driftsvann, jfr. I, §§ 2 og 3, erlegger til statskassen en årlig godtgjørelse som for hvert år fastsettes av vedkommende departement og etter følgende regler:

Som grunnlag benyttes den samlede anleggskapital omfattende undersøkelser og planlegging, utførelse av reguleringsanlegget — herunder også gjenstående senkningsarbeider, grunn- og skadeserstatninger inkl. skjønnsutgifter, forføyninger til avverging av skader og ulemper og foranstaltninger for fløtningen, alt med tillegg av rentetap i byggetiden. Skulle det etter at anlegget er satt i drift påløpe engangsutgifter t. eks. til foranstaltninger for fløtningen eller til dekning av skader og ulemper, blir de å legge til kapitalen.

Av den til enhver tid bokførte kapital inkl. byggerenter beregnes renter etter den sats som Finansdepartementet bestemmer for hvert år. Som utgifter kommer dessuten avsetning til fornyelse eller amortering etter de til enhver tid gjeldende regler, videre utgifter til administrasjon, drift og vedlikehold, årlige ulemper og skadeserstatninger, forsikring eller avsetning til sikringsfond, skatter m. v.

Det samlede beløp for året deles mellom de vassfallseiere som helt eller delvis har tatt det økte driftsvann i bruk. Delingen skjer i mangel av overenskomst ved skjønn overensstemmende med reguleringslovens § 9, punkt 4.

En vassfallseiers bestemmelse om å ta det innvunne driftsvann i bruk er bindende for den gjenstående del av reguleringstiden.

Godtgjørelsen erlegges ukrevd etterskuddsvis hvert års 1 mai, dog først 30 dager etter mottatt oppgave. Etter forfall beregnes 6 % rente. Godtgjørelsen inndrives ved utpantning.

Den vassfallseier eller bruker som ikke erlegger skyldig reguleringsgodtgjørelse i rette tid er uberettiget til å benytte den regulerte vassføring.

Departementet kan kreve sikkerhet for godtgjørelsens erleggelse.

III.

Departementet kan under særlige omstendigheter, uten hinder av bestemmelsene i avsnitt II, gi en vassfalls- eller brukseier tillatelse til for et nærmere bestemt tidsrom å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en godtgjørelse som i mangel av overenskomst fastsettes ved skjønn.

Departementet bestemmer i så fall i hvilken utstrekning reguleringsbestemmelsene for øvrig skal få anvendelse for vedkommende vassfalls- eller brukseier.

Med henvisning hertil vil departementet rå til at det blir fastsatt reguleringsbestemmelser for reguleringen i samsvar med det omhandlede utkast.

Reguleringsbestemmelsene foreslås gjort gjeldende til 3 oktober 1994, som for senkningen bestemt, jfr. utkastets post I, 1.

Avgiftene foreslås fastsatt med kr. 0,50 til staten og kr. 1 til kommuner pr. år pr. nat.-HK., jfr. utkastets post I, 2.

Godtgjørelse til staten en gang for alle foreslås satt til kr. 1 pr. innvunnen nat.-HK., jfr. reguleringsloven av 14 desember 1917 § 13 og utkastets post I, 3.

Kraftavståelse er foreslått med lovens ordinære satser, inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten, jfr. utkastets post I, 9.

Det tidligere opprettede fiskerifond på kr. 20 000 foreslås økt med kr. 25 000, hvorav kr. 5 000 fortrinnsvis skal brukes til fremme av fisket i Pålbufjord og kr. 20 000 til fremme av laksefisket i Numedalslågen, jfr. utkastets post I, 11.

I analogi med hva der vanligvis betinges i reguleringskonsesjoner til kommunale elektrisitetsverker, har departementet i utkastets post I, 12, oppstillet plikt for reguleringsanlegget til å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier. Bestemmelsen forutsettes håndhevet i samsvar med praksis ved kommunale reguleringsanlegg.

Nore herredsstyre har henstilt at den kraftledning som i anleggstiden er bygd fra Nore til Tunhovdgrenna ved Pålbu må bli holdt ved like i fremtiden. En går ut fra at dette vil bli tilfelle.

Handelsdepartementet

tilråder:

Det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsregulering av Pålbufjord i Numedalslågen ved 12,5 meter oppdemning overensstemmende med det i Handelsdepartementets foredrag av 31 oktober 1946 inntatte utkast.

42. Mathiesen — Eidsvold Værk.

(Tillatelse til å leie inntil 2 200 kW fra A/S Bøhnsdalen Mills Ltd.)

Kgl. resol. av 8 november 1946.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende brev av 30 oktober angående søknad fra Mathiesen—Eidsvold Værk om konsesjon på kraftleie fra A/S Bøhnsdalen Mills. Ltd:

«I brev av 10 august 1946 til departementet har firmaet Mathiesen—Eidsvold Værk søkt om konsesjon på leie av kraft fra A/S Bøhnsdalen Mills Ltd.

Søknaden er sålydende:

«Under henvisning til mitt brev av 16 juli 1946 samt departementets svarbrev av 1 august 1946 tillater jeg meg herved å søke det ærede departement om konsesjon på overføring av kraft fra A/S Bøhnsdalen Mills Ltd. Foranledningen til konsesjonssøknaden er at jeg av organisatoriske grunner ønsker en så omfattende sammenslutning av Mathiesen—Eidsvold Værk og datterselskapet A/S Bøhnsdalen Mills. Ltd. som mulig. Av hensyn til bestemmelsene i ervervslovens kap. I, er det forutsetningen at A/S Bøhnsdalen Mills. Ltd. fortsetter som et vannfall-eiende selskap, mens derimot selskapets øvrige aktiva overføres til Mathiesen—Eidsvold Værk. For fortsatt å kunne nyttiggjøre kraften fra Bøhnsdalens vannfall i cellulose- og papirfabrikken, blir det da nødvendig for Mathiesen—Eidsvold Værk å få konsesjon etter ervervslovens kap. IV når Mathiesen—Eidsvold Værk blir eier av industrianleggene.

Når det gjelder den faktiske side av saken, viser jeg til godseier Mathiesens P. M. av 8 juni 1946 som det ærede departement tidligere har fått oversendt fra h.r.advokat Heyerdahl. Jeg tillater meg å forutsette at sakens forskjellige faktiske forhold skulle være tilstrekkelig belyst i dette P. M. Her skal jeg kun innskrenke meg til å presisere sakens rent formelle natur, idet A/S Bøhnsdalen Mills. Ltd. har vært Mathiesen—Eidsvold Værks datterselskap helt siden 1910, og at det bare skyldes mer eller mindre tilfeldige forhold at man i dette tilfelle formelt sett står overfor 2 selvstendige bedrifter istedenfor 1.

Forsåvidt angår konsesjonsbetingelsene tillater jeg meg å fremholde følgende:

1. Konsesjonen ønskes selvsagt gitt for så langt tidsrom som mulig.

2. Det er forutsetningen at kraften skal benyttes til den treforedlingsindustri som tilhører bedriften.
3. På grunn av sakens formelle natur burde det vel i dette tilfelle ikke bli spørsmål om illeggelse av noen årlig avgift til det offentlige.
4. Av samme grunn tør jeg anmode om at konsesjonen ikke blir koblet sammen med noen tvangsleveranse av kraft. Hertil kommer at cellulose- og papirfabrikkenes kraftbehov er langt større enn den kraftmengde som vannfallet kan produsere. Jeg tillater meg i denne forbindelse også å vise til vedlagte protokoll av 9 august fra et møte som ble holdt i sakens anledning i Eidsvoll kommune. Sett fra bedriftens side er en tvangslevering av kraft så betenkelig at sammenslutningsplanen høyst sannsynlig må oppgis hvis departementet finner å måtte fastsette en slik leveringsplikt. Når det i ervervsloven står at såfremt en kraftleie omfatter mer enn 500 HK, skal det i konsesjonen bestemmes «at koncessionæren er forpliktet til å avgi 10 pst. av den leiede kraft» tillater jeg meg å forutsette at det med uttrykket «inntil 10 pst.» er ment fra 0 pst. til 10 pst. Etter dette skulle da departementet ha adgang til å sin helhet å frafalle kravet om tvangslevering av kraft.»

I brev av 12 oktober 1946 til Hovedstyret har firmaet Mathiesen—Eidsvold Værk gitt følgende supplerende opplysninger:

«Firma Mathiesen—Eidsvold Værk søker om tillatelse til å leie den energi, inntil 3 000 nat-HK. eller 2 200 kW, som produseres ved A/S Bøhnsdalen Mills. Ltd., hvis eiendommer og vannfall ligger i Eidsvoll herred, Akershus.

Mathiesen—Eidsvold Værk er et personlig eiet firma, hvis eneinnhaver er norsk statsborger. Leieforholdet vil bli varig men vil jeg nu få søke om en leietid av 40 år, idet jeg går ut fra at tillatelsen kan forlenges senere.

Kontorsjefen i Eidsvoll kommune meddelte telefonisk igår at herredsstyrets vedtak av 27 august 1946 er slik å forstå, at den ikke vil betinge seg avståelse av noen del av kraften. Dette har jeg anmodet om å få skriftlig bekreftet.

Eventuell avgift til det offentlige bes frafalt, idet jeg vil få opplyse om at en større del av kraften — den del som ikke til en hver tid er nødvendig til motordrift — vil bli brukt til dampproduksjon.»

Eidsvoll herredsstyre har i møte den 27 august 1946 fattet følgende vedtak:

«Kommunen har ingenting å innvende mot at Mathiesen—Eidsvold Værk gis konsesjon på leie av kraft fra A/S Bøhnsdalen Mills. Ltd. på vanlige vilkår etter konsesjonslovens kap. IV når kraften anvendes som nevnt i søkerens skriv.

Med hensyn til spørsmål om årlig avgift til kommunen etter lovens § 23 nr. 4 mener kommunen at en passende sådan bør fastsettes. Den bør formentlig ikke overstige kr. 3,00 pr. hestekraft. Plikt til å avgi inntil 10 pst. av kraften til kommunen etter lovens § 23 nr. 5, anbefales ikke pålagt søkeren.»

Overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Akershus fylke har i påtegning av 16 september 1946 til fylkesmannen meddelt at han ikke har noe å bemerke til søknaden, under forutsetning av at kraften benyttes som hittil og kun innenfor bedriftens eget område. Han finner derfor å kunne tilrå at konsesjonen blir anbefalt innvilget på de vilkår som er nevnt i Eidsvoll herredsstyres før nevnte vedtak av 27 august 1946.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i påtegning av 18 september 1946 til Hovedstyret meddelt at han anbefaler søknaden innvilget.

Hovedstyret skal bemerke:

Som det vil sees av det foran siterte brev er Mathiesen—Eidsvold Værk et personlig firma, hvis eneinnhaver er norsk statsborger. Firmaet disponerer aksjemajoriteten i A/S Bøhnsdalen Mills. Ltd. som har egen kraftstasjon i Andelven i Eidsvoll herred. Kraften fra anlegget utnyttes i selskapets papir- og cellulosefabrikk på stedet. Den tremasse som fabrikkens foredler leveres fra tresliperier i Andelven som fra før av er knyttet til Eidsvold Værk. Cellulose- og papirfabrikken skal nå overtas av Mathiesen—Eidsvold Værk, mens Bøhnsdalen Mills. Ltd. fortsatt skal drive sin kraftstasjon og levere hele sin energiproduksjon til Eidsvold Værk. Sistnevnte firma søker om konsesjon på denne kraftleie.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke til at søknaden innvilges og vil foreslå at konsesjonen meddeles.

Da det her faktisk dreier seg om levering av elektrisk energi til egen bedrift og da dessuten endel av energien skal brukes til dampfremstilling vil Hovedstyret foreslå at det ikke oppstilles noe vilkår om avgift til staten eller kommuner.

Tillatelsen foreslås for øvrig gitt på vanlige vilkår, således at betingelsene i sin helhet blir som de i bilaget anførte.

Behandlet i hovedstyremøte den 28 oktober 1946.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Mathiesen—Eidsvold Værk måtte leie den energi som produseres av A/S Bøhnsdalen Mills. Ltd. i dets kraftanlegg i Andelven i Eidsvoll herred, dog ikke lenger enn inntil 1 januar 1987.

2. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten sam-

tykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1,00 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

3. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

4. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person

5. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tirsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departe-

mentet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kr. av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kr. av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

7. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økete utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i post 8 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Departementet skal bemerke: Som det vil sees, akter Mathiesen—Eidsvold Værk, som i realiteten eier A/S Bøhnsdalen Mills. Ltd., å overta sistnevnte selskaps aktiva i den utstrekning sådan overdragelse ikke nødvendigvis ervervskonsesjon. A/S Bøhnsdalen Mills. Ltd. vil da beholde sine vannrettigheter og sin kraftstasjon, og Mathiesen—Eidsvold Værk vil leie den produserte kraft.

Departementet har etter omstendighetene funnet å kunne rå til at det fastsettes en så lang konsesjonstid for kraftleien som 40 år, og til at det ikke betinges avgift til staten eller til kommuner. I samsvar med den ufra-velige bestemmelse i § 23, punkt 5 i konsesjonsloven er det i vilkårenes post 7 tatt inn betingelse om plikt til å avgi inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer. Vilrårene er forøvrig de vanlige. Man vil rå til at den søkte tillatelse meddeles på de av hovedstyret foreslåtte vilkår.

Handelsdepartementet

tilrår:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV Mathiesen—Eidsvold Værk å leie inntil 2 200 kW fra A/S Bøhnsdalen Mills. Ltd. på de i Handelsdepartementets tilråding av 8 november 1946 inntatte betingelser.

43. Glommens og Laagens Brukseierforening.

(Stadfesting av tillatelse til å gjennomføre en midlertidig regulering av Vinteren i Opland fylke.)

Kgl. resol. av 15 november 1946.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende

brev av 30 oktober 1946 angående spørsmålet om stadfesting av tillatelse av 16 juli 1942 for Glommens og Laagens Brukseierforening til å gjennomføre en midlertidig regulering av Vinsteren i Opland fylke:

«Ved bestemmelse av 16 juli 1942 fikk Glommens og Laagens Brukseierforening tillatelse til midlertidig regulering av Vinsteren med 2,0 m reguleringshøyde. Reguleringsperioden var 5 år fra konsesjonens datum, det var bl. a. betinget avgift til stat og kommuner med henholdsvis kr. 0,50 og kr. 1,50 pr. nat-HK., et fiskefond på kr. 5 000 og sikkerhetsstillelse med kr. 20 000. Man henviser ellers til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1942 side 93—100.

Med påtegning av 21 desember 1945 har Arbeidsdepartementet sendt Hovedstyret til uttalelse en søknad av 14 s. m. fra Brukseierforeningen om stadfestelse av tillatelsen av 16 juli 1942 etter restitusjonsanordningen av 17 august 1945.

Brukseierforeningen opplyser at reguleringen på grunn av forholdene ikke er gjennomført fullt ut etter planen, det disponible magasin har de siste år vært 41 mill. m³ mot 54 mill. m³ etter planen. Det er imidlertid lagt ned betydelige beløp av Hamar, Vang og Furnes komm. Kraftselskap som alene nyttiggjør reguleringen i Kamfoss. Spesielle bestemmelser i tappereglementet for Bygdin medfører at det er behov for en regulering spesielt for nevnte kraftverk.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad nr. 9 og 11 for 1946 og forelagt distriktet til uttalelse.

Ø. S l i d r e herredsstyres vedtak av 28 februar 1946 er sålydende:

«Konsesjon på mellombels regulering av Vinsteren er gjeve 16 juli 1942 og gjeld for 5 år. Da denne tid snart er omme finn heradstyret — etter tilhøve slik som det er — å kunne rå til at konsesjonen blir stadfesta.»

V a n g h e r r e d s s t y r e har 20 mai 1946 sluttet seg hertil.

Også N o r d - F r o n og S ø r - F r o n herredsstyret rår til at konsesjonen blir stadfestet.

F y l k e s m a n n e n i O p l a n d slutter seg i brev av 2 september 1946 til herredsstyrene.

Det foreligger nå også søknad om tillatelse til varig regulering av Vinsteren. Dette spørsmål vil senere bli behandlet som særskilt sak.

Hovedstyret vil etter det som foreligger anbefale at tillatelsen av 16 juli 1942 til midler-

tidig regulering stadfestes og på uforandrede vilkår.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 28 oktober 1946.»

Man legger ved et avtrykk av «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942, hvor den omhandlede tillatelse er inntatt på side 93 flg.

D e p a r t e m e n t e t vil med hovedstyret rå til at tillatelsen blir stadfestet på uforandrede vilkår i det dog bestemmelsen i vilkårenes post 18 annet avsnitt strykes.

Handelsdepartementet

t i l r å r :

Tillatelse av 16 juli 1942 for Glommens og Laagens Brukseierforening til å gjennomføre en midlertidig regulering av Vinsteren i Opland fylke stadfestes overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4 på uforandrede vilkår, dog slik at bestemmelsen i vilkårenes post 18 annet avsnitt strykes.

44. Fridtjof Lindteigen og O. L. Auerdal.

(Stadfesting av tillatelse til å erverve eiendomsrett til Pikerfoss, gnr. 141 bnr. 20 i Øvre Sandsvær m. fl. eiendommer.)

Kgl. resol. av 15 november 1946.

Med brev fra H o v e d s t y r e t f o r V a s s d r a g s - o g E l e k t r i s i t e t s v e s e n e t av 18 september 1941 mottok departementet en søknad, datert 4 februar 1941, fra sagbruksbestyrer O. L. Auerdal og sagbrukseier Fr. Lindteigen, Kongsberg, om tillatelse til erverv av Piker—Langeidfoss m. v. i Numedalslågen.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Departementet har 13 februar d. å. sendt hovedstyret til uttalelse søknad fra sagbruksbestyrer O. L. Auerdahl og sagbrukseier Fr. Lindteigen om tillatelse til å erverve en del nærmere angitte eiendommer som ligger dels i Øvre Sandsvær, dels i Flesberg og dels i Kongsberg.

Eiendommene ligger samlet på østsiden av Lågen ved Piker- og Langeidfoss og omfatter samme side av disse fosser, dessuten medfølger rett til grunn og rettigheter for utbygging av fossene på den på vestsiden liggende eiendom gnr. 141 bnr. 5 Eikedok i Øvre Sandsvær.

Ansøkerne har ingen sikker oppgave over fossenes fallhøyde, men antar at Pikerfoss er ca. 3,5 m og Langeidfoss ca. 6,5 m høy. Så-

vidt de har forstått kan fossene bygges ut under ett.

Fossene ligger 4—5 km ovenfor Kongsberg og selgeren Bergens Privatbank har tidligere forgjeves forsøkt å selge dem, først til Vestfold fylke, senere til Drammen og Kongsberg. Kongsberg vilde kjøpe, men kommunens beslutning om kjøp ble ikke godkjent av vedkommende departement.

Ansøkerne — som begge er norske statsborgere — har kjøpt eiendommene fordi de har fått kjøpesummen så langt ned som kr. 25 000 og fordi de kan bruke dem. — Den ene av ansøkerne har sitt sagbruk på leid grunn som støter opp til eiendommene og det er av stor betydning for ham å få disposisjonsrett over de tomtearealer som ligger ved fossene og få rett til å nyttiggjøre den skog som vokser der. Terrenget egner seg til anlegg av sagbruk, ikke minst fordi Pikerfoss stasjon på Numedalsbanen ligger i søndre kant av de ervervede eiendommer. Disse angis å ha et samlet areal på 200—250 dekar, herav er 15—20 dekar ryddet og dyrket (Pikerplassen) resten er skog, vesentlig furu.

Ansøkerne har ikke noen bruk for fossene og kan selge dem når som helst hvis de får konsesjon. De mener at det helst måtte bli staten som skulde kjøpe dem.

H. r. a d v o k a t H. M a u r i t z som 10 februar d. å. har sendt inn søknaden, opplyser at Bergens Privatbank i løpet av de siste 3 år har forsøkt å avhende disse eiendommer, som den har sittet med siden 1932, da banken måtte overta den. Det er ikke bankens oppgave å sitte som eier av faste eiendommer, og den må etter sine bestemmelser se å skille seg av med slike panter så snart som mulig. Bankens styre ber derfor om at statsmyndighetene godkjenner salget.

Søknaden har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

K o n g s b e r g S k o g u t v a l g ser under 8 mars d. å. ingen grunn for at søknaden ikke innvilges og o r d f ø r e r e n har i møte av byrådet 25 mars d. å. besluttet at Kongsberg kommune ikke har noe i mot at tillatelse gis. — Innenriksdepartementet har nektet å godkjenne bystyrets vedtak om å kjøpe de samme eiendommer, kommunen har derfor ikke anledning til å gjøre forkjøpsrett gjeldende.

Ø v r e S a n d s v æ r kommune har etter vedtak i møte 19 april d. å. heller ikke noe å innvende mot at tillatelse gis.

F l e s b e r g h e r r e d s t i n g er i møte 30 juni d. å. enig i Flesberg Skogutvalgs

Vassdragskonsesjoner — 7

tilråding om at konsesjon gis på omhandlede eiendommer unntagen Hovengstranda, gnr. 133 bnr. 35 i Svene sokn, som i sin tid er solgt fra eiendommen Hovengen. Dennes nåværende eier har meldt seg som kjøper av Hovengstranda.

E l e k t r i s i t e t s f o r s y n i n g e n i B u s k e r u d og F y l k e s m a n n e n i B u s k e r u d henviser til foranstående uttalelser og har for øvrig ikke noe å bemerke.

H o v e d s t y r e t skal bemerke følgende:

Til omhandlede eiendommer ligger også vassfall og det blir denne side av saken som blir å behandle her.

Etter det som foreligger antas Piker-Langeidfoss å kunne utbygges under ett. Fossenes samlede fallhøyde dreier seg om 10 m og kraftytelsen ved nåværende regulerte vassføring om 4 800 nat-HK. De kan altså ikke erverves uten etter konsesjon i medhold av ervervslovens § 1, 1. Etter dens § 3 kan dog norsk statsborger som erverver eiendom, på hvis grunn der finnes konsesjonspliktig vassfall, få konsesjon på vassfallet uten at grunnreglene i lovens § 2 kommer til anvendelse, når ervervet ikke skjer for å utnytte eller selge vannkraften.

Da disse forutsetninger antas å være tilstede her har hovedstyret for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot at den omsøkte konsesjon gis og uten betingelser forsåvidt vassfallene angår.

Etter nevnte § 3 skal for utbygging av vassfallet ut over det som skjer til eget behov — se samme paragrafs 3. avsnitt — de nærmere betingelser fastsettes etter grunnreglene i den til enhver tid om erverv av vassfall gjeldende lov.»

L a n d b r u k s d e p a r t e m e n t e t avga på foranledning følgende uttalelse, datert 12 januar 1942:

«Hoslagt sendes tilbake de dokumenter, som fulgte med skrivelsen fra det ærede departement til Sentralkontoret for Skogbruk og Virkehusholdning her i departementet, datert 20 desember 1941.

Videre legges ved gjennomslag av skrivelse fra Sentralkontoret til konsesjonssøkerne av 23 desember 1941, og skrivelse fra Sentralkontoret av 5 januar 1942.

Det går fram av saka, at ervervelsen foruten vannfallene også omfatter 200 til 250 dekar skoggrunn og en plass (Pikerplassen) med 15 til 20 dekar dyrket mark.

Av konsesjonssøkerne eier Lindteigen tidligere et gårdsbruk med ca. 30 dekar jord og 500 til 600 dekar skog, vesentlig i Kongsberg by, samt 200 til 300 dekar skog på vestsiden av Lågen.

Dette departement finner det rettest, at Arbeidsdepartementet treffer avgjørelse i saka, og at der i en eventuell konsesjon i medhold av Vannfallslovgivningen blir gjort tilføyelse om konsesjon også etter jord- og skogkonsesjonslovene.»

Ved Arbeidsdepartementets brev av 9 februar 1942 ble det deretter gitt følgende ervervstillatelse:

«Det tillates i samsvar med lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 3 samt lov nr. 5 av 18 september 1909 § 7 og lov nr. 3 av 10 desember 1920 § 7 Fridtjof Lindteigen, Kongsberg, og O. L. Auerdahl, Kongsberg, å erverve eiendomsrett til følgende eiendommer:

1. Pikerfoss, gnr. 141 bnr. 20 i Øvre Sandsvær.
2. Pikerfoss, gnr. 141 bnr. 21 i Øvre Sandsvær.
3. Langeidfoss, gnr. 141 bnr. 22 i Øvre Sandsvær.
4. Langeidfoss, gnr. 133 bnr. 32 i Flesberg.
5. Masovnfoss, gnr. 133 bnr. 33 i Flesberg.
6. Pikerfoss grunn-nr. 932 e i Kongsberg.
7. Øy i Lågen, hovednr. 1269 eiendomsnr. 3 i Kongsberg.
8. Grunnstykke mellom Lågen og den gamle Numedalsvei på Lågens østside, hovednr. 1273, eiendomsnr. 2 i Kongsberg.
9. Håvengstranden, gnr. 133 bnr. 35 i Svene sogn, Flesberg herred.
10. Pikerplass, hovednr. 1271, eiendomsnr. 2 i Kongsberg.
11. Stormoen, gnr. 133 bnr. 29 i Svene sogn, Flesberg herred

Spørsmålet om nødvendigheten av konsesjon på erverv av grunn og rettigheter som måtte kreves avstått fra gnr. 141 bnr. 5 i Øvre Sandsvær blir å ta opp for så vidt den rett, som opplyses å være hjemlet i skifteskjøte, tinglyst 31 oktober 1933, blir benyttet.»

I brev av 2 september 1946 har hovedstyret anbefalt tillatelsen stadfestet.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Departementet har 26 januar d. å. oversendt til uttalelse følgende søknad av 10 s. m. fra O. L. Auerdahl og Fr. Lindteigen:

«I henhold til rundskriv av 10 oktober 1945 fra Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, hvori fremkommer at konsesjon som er gitt under okkupasjonstiden må stadfestes.

I den anledning søker vi herved det ærede Arbeidsdepartement om å få stadfestet den av Dem gitt konsesjon av 9 februar 1942.

Vår konsesjonssøknad av 4 februar 1941 følger vedlagt.»

Ansøkerne har innsendt bevitnelse fra politimesteren i Kongsberg om at de ikke har vært medlemmer og ikke søkt om eller samtykket i å bli medlem av N. S. eller organisasjon knyttet til den. Videre er det såvidt politiet bekjent ikke vært noe å utsette på deres nasjonale holdning i okkupasjonstiden.

Saken har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Øvre Sandsvær og Flesberg herredsstyrer har behandlet saken i møter henholdsvis den 25 februar og 1 april d. å. og der er fra deres side ikke noe å innvende mot at konsesjonen stadfestes.

Kongsberg bystyre har i møte 28 juni d. å. ikke noe å merke til at konsesjonen stadfestes. Ved bystyrets behandling av saken forelå lignende uttalelse fra Kongsberg Elektrisitetsverks styre.

Elektrisitetsforsyningen og fylkesmannen i Buskerud har heller ikke noe å bemerke i sakens anledning.

Omhandlede tillatelse ble gitt i medhold av ervervsloven av 14 desember 1917 § 3, lov nr. 5 av 18 september 1909 § 7 og lov nr. 3 av 10 desember 1920 § 7, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 side 10. Det var tillatelsen etter ervervsloven som ble behandlet her og det foregikk på den i loven foreskrevne måte og som vanlig på saklig grunnlag, jfr. vedliggende avskrift av hovedstyrets brev til Arbeidsdepartementet av 18 september 1941.

Hovedstyret har ikke noe å tilføye og anbefaler konsesjon stadfestet.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 24 august 1946.»

Saken har vært forelagt for Landbruksdepartementet, som i brev av 30 oktober 1946 har anført følgende:

«Går med samtlige bilag tilbake til Det Kongelige Handelsdepartement, (Vassdragsavdeling) idet meddeles at dette Departement for sitt vedkommende intet har å innvende mot at den gitte konsesjon stadfestes, jfr. brev herfra av 12 januar 1942, siste avsnitt.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at tillatelsen stadfestes etter restitusjonsanordningens § 4.

Handelsdepartementet

tilrår:

Det meddeles stadfesting etter restitusjonsanordningens § 4 på tillatelse av 9 februar 1942 for Fridtjof Lindteigen, Kongsberg, og O. L. Auerdahl, Kongsberg, til å erverve eiendomsrett til Pikerfoss, gnr. 141, bnr. 20 i Øvre Sandsvær m. fl. eiendommer i Øvre Sandsvær og Flesberg herreder og i Kongsberg by.

45. Røros EV.

(Tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved Aursund-reguleringen.)

Kgl. resol. av 22 november 1946.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 11 november 1946 har departemen-

tet mottatt en søknad, datert 6 november 1946, fra Røros EV om tillatelse til å bruke driftsvann som er innvunnet ved Aursundreguleringen.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I vedlagte brev av 6 november 1946 søker Røros Elektrisitetsverk om tillatelse i henhold til reguleringslovens § 9, 7 til å bruke driftsvann fra Aursundreguleringen.

Det er spørsmål om å få inntil 10 m³/sek i Kuråsfossen nå på førjulsvinteren, da det etter manøvreringsreglementet skal slippes uregulert avløp fra Aursunden.

Glommens og Laagens Brukseierforening sees i brev av 6 november 1946 til Røros Elektrisitetsverk å ha erklært ikke å ville motsette seg at tappingen fra Aursunden økes til maksimum 10 m³/sek under visse forutsetninger.

Hovedstyret skal bemerke:

Etter endringen i 1931 inneholder § 7 i manøvreringsreglementet for Aursunden bestemmelse om at det fra det tidspunkt isleggingen i Østerdalen begynner slippes uregulert avløp til isleggingen i det vesentlige har stabilisert seg. Dette medfører at vassføringen ved Kuråsfoss på førjulsvinteren kan gå adskillig under 10 m³/sek. ofte ned til 5—6 m³/sek. Det har i de senere år av hensyn til Røros Elektrisitetsverk tildels vært sluppet noe mer enn uregulert avløp fra Aursunden i isleggingsperioden, opptil 10 m³/sek. Ved det reguleringskjønn som i år har pågått i Stor-Elvdal og Åmot og som ennå ikke er avhjemlet er det en skjønnsforutsetning at det på førjulsvinteren kan tappes inntil 10 m³/sek.

Det er vel et spørsmål om ikke Røros Elektrisitetsverk varig bør være deltaker i Aursundreguleringen etter en eller annen særordning og at reguleringslovens § 9, 7 derfor ikke egentlig passer i et tilfelle som dette.

Etter den stilling Brukseierforeningen har tatt skulde det på den annen side heller ikke være noe betenkelig å anvende lovbestemmelsen for innværende lågvassperiode.

Hovedstyret vil derfor anbefale at Røros Elektrisitetsverk gis tillatelse etter reguleringslovens § 9, 7 til for lågvassperioden 1946—47 å bruke driftsvann som er innvunnet ved Aursundreguleringen mot en godtgjørelse til Brukseierforeningen som i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

Det har ikke vært anledning til å forelegge saken i møte av hovedstyret.»

Sakens dokumenter vedlegges.

I søknaden er bl. a. anført at elektrisitetsverkets yteevne og kraftbehov i enkelte måneder er større enn det som svarer til det uregulerte avløp fra Aursunden. På grunn av igangsatte industrielle nybygg og elektrisitets-

verkets egne byggarbeider ved det besluttede nye kraftanlegg, Kuråsfossen II er elektrisitetsverket for tiden i en særlig vanskelig situasjon.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det i medhold av vassdragsreguleringslovens § 9 pkt. 7 tillates Røros EV for lågvassperioden 1946—47 å benytte driftsvann som er innvunnet ved Aursundreguleringen overensstemmende med hovedstyrets forslag.

Godtgjørelsen til reguleringsanleggets eier for bruken av reguleringsvannet blir etter loven å fastsette av departementet.

Handelsdepartementet

t i l r å r :

Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917 § 9 pkt. 7 Røros Elektrisitetsverk i lågvassperioden 1946—47 å benytte driftsvann som er innvunnet ved Aursundreguleringen.

46. Tollstasjonsbestyrer Mathisen m. fl.

(Tillatelse til å innføre inntil 2 kW fra Sverige.)

Kgl. resol. av 29 november 1946.

Ved kgl. resol. 18 mars 1932 ble det meddelt tollstasjonsbestyrer M. Mathisen m. fl., Linna, Åsnes, tillatelse til å innføre 2 kW fra Sverige.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 30 oktober 1946 har man mottatt en søknad om forlengelse av tillatelsen som utløp 1 juli 1942.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av 27 april 1946 til Hovedstyret har landhandler Anstein Posaas på vegne av lysabonnter på Åsnes, Finnskog søkt om at konsesjon av 18 mars 1932 på innførsel av inntil 2 kW fra Sverige til disse abonnter må bli forlenget i ca. 10 år.

Søknaden er sålydende:

«Vi henviser til vår søknad av 7 desember 1931 om tillatelse til å overføre ca. 2 kW, 220 V elektrisk energi fra Sverige, som ble gitt i brev fra Arbeidsdepartementet av 31 mars 1932, jnr. 548-1932-H, inntil 1 juli 1942. Det søkes om å få denne tillatelse forlenget i ca. 10 år fra dato, idet det fremdeles ikke er noen mulighet for kraftlevering fra Åsnes komm. Elektrisitetsverk.

For øvrig vises til brev av 9 april 1932, jnr. El 688-T 32, fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet til Elektrisitetsilsynet 2. distrikt om de særbestemmelser som gjelder for vårt anlegg. Dette omfatter fremdeles 5

installasjoner, 80 lampepunkter og ca. 200 m 220 V linje. Der er ikke foretatt noen forandringer ved anlegget siden dette ble tatt i bruk.

Den samlede årlige strømavgift til det svenske elektrisitetsverk Sunne Elektriska Aktiebolag Rottneros er ca. kr. 1 300 (norske kr.).»

Åsnes herredsstyre har i møte den 29 juni 1946 enstemmig uttalt at det ikke har noe å innvende mot at konsesjonen forlenges.

Fylkesmannen i Hedmark har i påtegning hertil av 16 juli 1946 meddelt at han tilrår søknaden innvilget.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resol. av 18 mars 1932 ble det meddelt tollstasjonsbestyrer M. Mathisen, tolloppsynsmann Peter Linna, poståpner Ole T. Linna og landhandler Anstein Posaas, Åsnes, tillatelse til å innføre 2 kW fra Sverige. Tillatelsen utløp den 1 juli 1942.

Hovedstyret vil rå til at søknaden innvilges slik at konsesjonen forlenges inntil 1 januar 1957 på uforandrede vilkår. Hvis dette skjer vil Hovedstyret gi den nødvendige tillatelse til at lysabonntenes anlegg, som er tilknyttet svensk elektrisitetsverk, med 380 V driftsspenning, fortsatt betraktes som sterkstrømsanlegg med lav spenning.

Behandlet i hovedstyremøte den 28 oktober 1946.»

Departementet har på foranledning mottatt følgende uttalelse av 22 november 1946 fra Finansdepartementet:

«Under henvisning til det kgl. Departements brev av 13 ds. (Jnr. 2564/46 HV) meddeles at Finansdepartementet ikke vil ha noe å innvende mot at tollstasjonsbestyrer M. Mathisen m. fl. Linna, Åsnes, fortsatt disponerer motverdien av ca. 1 300 norske kroner pr. år til innførsel av 2 kW strøm fra Sverige. Betaling av strømavgiften etter en eventuell ny tillatelse blir å foreta på samme måte som hittil.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det tillates ansøkerne å innføre inntil 2 kW fra Sverige inntil 1 januar 1957.

Handelsdepartementet

t i l r å d e r :

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 23 a tollstasjonsbestyrer M. Mathisen, tolloppsynsmann Peter Linna, poståpner Ole T. Linna og landhandler Årstein Posaas, Åsnes, fortsatt å innføre inntil 2 kW fra Sverige overensstemmende med søknad av 27 april 1946.

Tillatelsen gjelder til 1 januar 1957.

47. Tafjord Kraftselskap.

(Stadfesting av tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Heimste Veltdalsvatn i Tafjordvassdraget.)

Kgl. resol. av 29 november 1946.

Ved «ministerpresidenten»s vedtak 9 juli 1942 fikk Tafjord Kraftselskap tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Heimste Veltdalsvatn i Tafjordvassdraget ved 4,5 m oppdemning. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942, side 88 flg.

Tafjord Kraftselskap søkte den 15 juli 1946 om stadfestelse av ovennevnte tillatelse i henhold til restitusjonsanordningens § 4.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse, datert 30 oktober 1946:

«Fra Tafjord Kraftselskap er innkommet følgende søknad datert 15 juli d. å.

«Tafjord Kraftselskap søker herved om stadfestelse på den pr. 9 juli 1942 gitte tillatelse for Tafjord Kraftselskap til å foreta en ytterligere regulering av Heimste Veltdalsvatn i Tafjordvassdraget.

Vi vedlegger i den anledning gjenpart av vårt brev av 16 og 23 januar 1942 til Arbeidsdepartementet samt tegning R¹ 195, alt i to eksemplarer.

Dambygningen er blitt forsinket på grunn av mangel på arbeidskraft, men forutsettes gjort ferdig i løpet av denne sommer.»

Reguleringstillatelsen av 9 juli 1942 er gitt i medhold av reguleringsloven av 14 desember 1917. Søknaden herom ble forberedt på ordiner måte og behandlingen her foregikk på helt saklig grunnlag, jfr. uttalelse herfra av 31 mars 1942. Foruten de i denne angitte tillatelser har Kraftselskapet ved kgl. resol. av 8 februar 1946 også fått tillatelse til å regulere Heimste- og Framste Kaldhusetervatn.

Hovedstyret finner ingen grunn til å se anderledes på saken og anbefaler tillatelsen stadfestet på uforandrede vilkår.

En har ikke funnet det påkrevd å forelegge saken for distriktet, jfr. restitusjonsanordningens § 4, 3. avsnitt.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 9 og 12 august d. å.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 28 oktober 1946.»

Departementet anser det på det rene at skaden og ulempene ved den omhandlede regulering vil være av mindre betydning sammenliknet med fordelene, omkostningene ved gjennomføringen av foretakendet også tatt i betraktning. En anser det ikke påkrevd å forelegge saken på nytt for distriktet.

Departementet vil etter det foreliggende med hovedstyret rå til at tillatelsen blir stadfestet på uforandrede betingelser.

Handelsdepartementet

t i l r å d e r :

Tillatelse av 9 juli 1942 for Tafjord Kraftselskap til å foreta en ytterligere regulering av Heimste Veldalsvatn i Tafjordvassdraget, stadfestes i henhold til restitusjonsanordningens § 4 på uforandrede vilkår.

48. Komiteen for elektrisitetsforsyningen til Brandval—Finnskog.

(Tillatelse til å innføre inntil 25 kW fra Sverige.)

Kgl. resol. av 29 november 1946.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 5 juni 1946 har departementet mottatt en søknad, datert 22 oktober 1945, fra godseier Severin Løvenskiold på vegne av komiteen for elektrisitetsforsyningen til Brandval—Finnskog om tillatelse til å innføre elektrisk energi fra Sverige til forsyning av Øieren krets på Brandval—Finnskog.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av 22 oktober 1945 til Hovedstyret har godseier Severin Løvenskiold på vegne av komiteen for elektrisitetsforsyningen til Brandval—Finnskog søkt om tillatelse til å innføre elektrisk energi fra Sverige til forsyning av Øieren krets på Brandval—Finnskog.

Søknaden er sålydende:

«På vegne av en av kommunen oppnevnt komite for å ordne elektrisitetsforsyningen til Brandval Finnskog, tillater jeg meg herved å ansøke om tillatelse til å importere elektrisk energi fra Sverige til Øieren krets på Brandval Finnskog. Der er innhentet forhåndsabonnement fra 25 husholdninger som har tegnet abonnement på i alt 49 kW Høyspentlinjen tenkes lagt fra et punkt ca. 1 km nord for riksros nr. 82 i rett linje til Øiermoen. Det svenske selskap (Rottneros Bruk, Sunne) har allerede strukket linjen til dette punkt. A/S Brødbølfoss som er eneleverandør av elektrisitet her i kommunen har erklært at de intet har imot den svenske leveranse.

Det vil falle uforholdsmessig dyrt å strekke høyspentlinjen fra nærmeste norske ledningsnett. Avstanden er ca. 25 km mens der fra det svenske ledningsnett kun er 4,5 km.

Finansieringen tenkes ordnet med bidrag fra kommune og stat — kommunen har allerede bevilget et beløp til dette øiemed. Det resterende tenkes skaffet ad privat vei. Der kan påregnes gratis grunn til ledningsgaten, samt gratis stolper. Arbeidet med rydding av ledningsgaten tenkes igangsatt allerede i høst.»

I brev av 28 februar 1946 til Hovedstyret har komiteen for elektrisitetsforsyningen gitt følgende nærmere opplysninger:

«Det svenske firma (Rottneros Bruk) tilbyr å legge høyspenninglinjen frem til riksgrensen uten noen omkostninger for oss, dernest å beta'e ca. 10 pst. av anleggskostningene på norsk side. De vil stille alt nødvendig materiell til disposisjon. Det samlede omkostningsoverslag ifølge Rottneros's tilbud oppgår til kr. 28 288,00, som tenkes dekket på følgende måte:

Staten	kr. 10 000,00
Brandval kommune	« 10 000,00
Rottneros Bruk	« 2 800,00
Abonentene	« 5 488,00

kr. 28 288,00

Av dette beløp må kr. 21 742,00 erlegges i svensk valuta. Dette tenkes ordnet ved at de abonnenter som har anledning til det leverer celluloseetømmer til Rottneros Bruk. Dette firma har selv foreslått nevnte ordning. Det vil medgå ca. 700 kbm tømmer til dette formål. Jeg vil samtidig få opplyse at skogeierne her på stedet årlig leverer i gjennomsnitt ca. 4 000 kbm til Rottneros og andre svenske bruk. Den kontrakt som har vært diskutert med Rottneros skulde omfatte et foreløbig kvantum på 100 kW for en periode av 50 år. Grunnnavstaelser er ordnet og bidrag fra abonnentene på det nærmeste klarlagt. Rydding av linjegaten pågår.

Hvis det skulde legges linje fra nærmeste norske transformator vilde dette bli et meget vidtløftig foretagende. A/S Brødbølfoss har gitt et omkostningsoverslag for en linje Hofoss—Lunderseter—Gressberget på kr. 104 416,00. I tillegg til denne måtte man legge en høyspenninglinje Lunderseter—Øiermoen (12 km). Etter opplysninger fra Brødbølfoss vil denne linje koste ca. kr. 36 000,00. Hertil kommer lavspentlinjene og transformatoren, kr. 23 800,00 til sammen ca. kr. 59 800,00 foruten vår andel i linjen Hofoss—Lunderseter. Sammenlignet med det svenske tilbud på tilsammenlagt kr. 28 288,00, hvorav bare kr. 21 742,00 i svensk valuta, blir det jo helt meningsløst å legge linjen fra norsk verk.»

Med hensyn til utgiftene til kjøp av kraft som altså må dekkes i svensk valuta har gods-eier Løvenskiold i brev av 12 mars 1946 bemerket:

«I følge de tariffer som foreligger har vi beregnet den årlige omkostning til ca. kr. 7 000,00. Dette tenkes dekket på samme måte som anlegget ved tømmerleveranser så lenge vi har de vanskelige valutaforhold. Med de nuværende tømmerpriser vil det medgå ca. 200 kbm pr. år til dekning av denne post.»

A/S Brødbølfoss EV har i brev av 19 november 1945 til Brandval kommune meddelt:

«Krafttilførsel til Øieren krets fra norske kraftkilder vil falle uforholdsmessig dyr på grunn av den store avstand fra projekteerte ledningsnett for Brandval Finnskog, ca. 12 km fra Lunder krets til Øieren krets. På denne strekning er det ingen transformator og linjen går gjennom skog. Vedlikehold og anlegg vil falle uforholdsmessig dyr og vil ikke være regningssvarende med det abonnement som Øieren krets kan gi.»

Elektrisitettsverket vil av den grunn ikke sette seg imot herr Løvenskiolds søknad om kraft fra Sverige.»

Brandval herredsstyre har i møte den 22 desember 1945 anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Hedmark har i påtegning hertil av 23 januar 1946 likeledes anbefalt søknaden innvilget.

Hovedstyret skal bemerke:

Etter de opplysninger som er lagt fram skulle det i og for seg være langt mer rasjonelt å forsyne Øieren krets fra Sverige enn ved tilknytning til Brandval EV. Det kan heller ikke regnes med at det vil bli mulig å få istand noen forsyning fra norsk side foreløpig.

Forsåvidt har Hovedstyret ikke noe å bemerke til at det tillates importert elektrisk energi fra Sverige til forsyning av Øieren krets. Forutsetningen måtte vel være at importen innskrenkes til det som er uomgjengelig nødvendig for lys og drivkraft og da synes 100 kW å være for meget i betraktning av at kretsen bare har ca. 200 innbyggere som det er spørsmål om å forsyne.

Kvantumet måtte i et hvert fall foreløpig kunne innskrenkes til ca. 25 kW slik at det beløp som trengs av svenske kroner ikke overstiger 3500 kr. pr. år. Dette har de interesserte gått med på ifølge brev av 1 april 1946 fra S. Løvenskiold. Forøvrig skulle det ikke være nødvendig å stille vilkår av noen art for importtillatelsen.

Det foreliggende svenske tilbud om bygging av anlegget synes å være meget fordelaktig for Øieren krets, og det er ikke godt å vite om en kan få bygget anlegget like billig senere.

Behandlet i hovedstyremøte den 1 juni 1946.»

Som det fremgår av hovedstyrets brev er strømvavgift m. v. tenkt dekket ved tømmerleveranser. Man har i den anledning forelagt saken for Forsynings- og Gjenreisningsdepartementet.

Det hitsettes følgende uttalelse fra Norges Bank, Oslo, av 11 juli 1946:

«Fra Forsyningsdepartementet, Direktoratet for eksport- og importregulering, har vi fått oversendt brev fra Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen med Deres påtegning av 12 f. m. (Jnr. 1429/46 HV.) i forbindelse med spørsmålet om overføring av elektrisk kraft fra Sverige til Brandval Finnskog mot betaling i tømmereksport til det svenske selskap Rottneros Bruk.

Vi bemerker at anleggsomkostningene som må betales i svenske kroner, vil beløpe seg til sv. kr. 21 742,00 og den årlige strømvavgift inntil sv. kr. 3 500,00, og bemerker at Forsyningsdepartementet for sitt vedkommende er villig til å gi nødvendig eksportlisens for tømmer til dekning av anleggsomkostningene og den årlige strømvavgift. — Fra det valutamessige

synspunkt har Norges Bank ikke noe å innvende mot nevnte ordning, idet vi forutsetter at strømforbruket begrenses til det strengt nødvendige.

Det innsendte brev returneres vedlagt.

Gjenpart av denne skrivelse er sendt Forsyningsdepartementet.»

Etter å ha anmodet søkeren om å dokumentere de svenske myndigheters tillatelse til overføring av elektrisk kraft fra Sverige mot betaling i tømmer, har man mottatt følgende brev fra søkeren, datert 18 november 1946:

«I anledning Deres skrivelse av 30 f. m. skal jeg få opplyse at dokumentene vedrørende ovennevnte sak har passert gjennom de forskjellige myndigheter i Stockholm som har med disse saker å gjøre, hvilket resulterte i at Handelskommisjonen utferdiget de nødvendige eksportlisenser den 7 oktober d. å., med påtegning om at dette var en kompensasjonsforretning og motverdien skulde leveres i tømmer. Disse papirer ble oversendt Vittjärn tollstasjon over hvilken varene skulde eksporteres. Samtidig fikk jeg de norske importlisenser, samt eksportlisens for tømmer utferdiget av Eksport- og Importlisenskontoret i Forsyningsdepartementet. Det vesentlige av materiellet er allerede fraktet over, strekning av linjene er ferdig og installasjonsarbeidet i full gang.»

Departementet finner etter det foreliggende å kunne rå til at det blir gitt tillatelse til innførsel av inntil 25 kW fra Sverige. En antar med Hovedstyret at det ikke er grunn til å gjøre tillatelsen avhengig av betingelser.

Handelsdepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 23 a komiteen for elektrisitetsforsyningen i Brandval Finnskog å innføre inntil 25 kW fra Sverige overensstemmende med søknad av 22 oktober 1945.

49. A/S Arne Fabrikker.

(Tillatelse til å leie inntil 2400 kW fra A/S Trengereid Fabrik.)

Kgl. resol. av 29 november 1946.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 11 november 1946 har departementet mottatt en søknad, datert 20 november 1945 fra A/S Arne Fabrikker om tillatelse til å leie inntil 2700 kVA fra A/S Trengereid Fabrik hovedsaklig til dampfremstilling.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av 20 november 1945 til Arbeidsdepartementet har A/S Arne Fabrikker søkt om konsesjon på leie av inntil 2700 kVA fra A/S Trengereid Fabrik.

Søknaden er sålydende:

«Vi andrar herved om konsesjon på kraftleie på inntil 2700 kVA fra A/S Trengereid Fabrik, Trengereid st., jfr. ervervsloven av 14 desember 1917.

Kraften skal overføres på den kraftlinje hvorom der er søkt konsesjon under 12 april d. å., og vi vil andra om at konsesjonstiden for kraftleien settes til samme antall år som for kraftlinjen, nemlig 80 år.

Kraften skal utelukkende anvendes til dampfremstilling og som reservekraft i tilfelle driftsuhell ved våre fabrikker.»

Haus heradsstyre har i møte den 16 februar 1946 vedtatt å tilrå at konsesjonen blir gitt på følgende vilkår:

- «1. Konsesjonen omfattar leige av inntil 2700 kVA elektrisk energi frå A/S Trengereid Fabrik, å overføre fra Trengereid til Ytre Arna.
2. Energien må berre nyttast innan A/S Arne Fabrikkers industrielle verksemd i Ytre Arna. Der må ikkje leverast energi til ålment borgarleg behov utan etter avtale med Haus Elektrisitetsforsyning.
3. Haus Elektrisitetsforsyning held seg unnan rett til, so langt som og på det viset Elektrisitetsforsyningi måtte ynskja det, å levera A/S Arne Fabrikkers behov av primakraft utover det fabrikkens sitt kraftanlegg i Ytre Arna kan levera.
4. Konsesjonstidi vert sett til 20 år.»

I herredsstyremøte den 3 juli 1946 ble saken behandlet på nytt og vedtaket med hensyn til konsesjonstiden endret fra 20 til 80 år.

Fylkesmannen i Bergen og Hordaland fylker har i påtegning av 20 juli 1946 til Hovedstyret meddelt at han rår til at konsesjonen blir gitt på vilkår i samsvar med ervervsloven av 14 desember 1917.

Haus herredsstyres vedtak er forelagt for A/S Arne Fabrikker som i brev av 9 oktober 1946 til Hovedstyret har uttalt:

«Man er villig til å godta en konsesjonstid på 50 år, men til gjengjeld er det en betingelse at kraften kan nyttes helt ut innenfor fabrikkområdet til eget bruk og på den måte som Arne Fabrikker finner hensiktsmessig for seg. For øvrig i henhold til punkt 2.

Punkt 3 bortfaller idet man ikke kan binde seg til forlods leie av kraft fra Haus Elektrisitetsforsyning innenfor fabrikkområdet, og man skal i den forbindelse få nevne at Haus Elektrisitetsforsyning har og vil få fremtidig all energileveranse til samtlige fabrikkens mange beboelseshus i Ytre Arna, ca. 300 leiligheter.»

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Ifølge overenskomst av 1 oktober 1945 mellom A/S Arne Fabrikker og A/S Trengereid Fabrik leier Arne Fabrikker all den strøm Trengereid Fabrik kan levere inntil maksimalt 2400 kW. Kraften skal benyttes til dampfremstilling og som reservekraft i tilfelle driftsuhell ved Arne Fabrikker. For kraft som benyttes til dampfremstilling skal avregningen av kraftleie skje på kullbasis.

Overenskomsten er bindende for begge parter så lenge konsesjonen på kraftleie og kraftledningen varer.

Som det vil sees har selskapet søkt om at konsesjonen må bli gitt for et tidsrom av 80 år. I henhold til ervervslovens § 23 punkt 1 må imidlertid konsesjon på kraftleie ikke overstige et tidsrom av 50 år eller med Stortingets samtykke 60 år. Selskapet er nå villig til å akseptere en konsesjonstid på 50 år, men forbeholder seg å kunne benytte kraften innenfor fabrikkområdet til eget bruk og på den måte som fabrikkens finner hensiktsmessig for seg, dog således at det i henhold til punkt 2 i de av Haus kommune foreslåtte vilkår ikke leveres energi til ålment borgerlig behov uten etter avtale med Haus Elektrisitetsforsyning.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke til at konsesjonen meddeles inntil 1 juli 1996 og vil råde til at tillatelsen gis i det vesentlige i samsvar med punkt 1 og punkt 2 i de vilkår som er foreslått av Haus kommune.

Med hensyn til punkt 3 i disse vilkår angående fortrinnsrett for Haus Elektrisitetsforsyning til prima kraftlevering til fabrikkens utover hva fabrikkens eget anlegg kan levere, så har Hovedstyret ikke funnet at det foreligger rimelig grunn til å medta en bestemmelse herom, når — som i dette tilfelle — den leiede kraft bare blir å benytte til fabrikkens drift og innenfor eget område. Det er for øvrig også det mest rasjonelle at fabrikkens har adgang til å benytte den kraft det disponerer over så fritt som mulig til eget bruk.

Hovedstyret vil foreslå at det betinges en avgift til staten av 1 kr. pr. kW pr. år av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, dog således at selskapet fritas for å erlegge avgift av den kraft som benyttes til erstatning for kull til fremstilling av damp.

Etter det som er sagt foran vil Hovedstyret foreslå at tillatelsen blir gitt på for øvrig vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir som angitt i vedlagte forslag.

Behandlet i hovedstyremøte den 28 oktober 1946.

Dokumentene vedlegges.

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Arne Fabrikker måtte leie inntil 2400 kW fra A/S Trengereid Fabrik, dog ikke lenger enn til 1 juli 1996.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi skal uten departementets samtykke bare kunne benyttes til industriell virksomhet innen Arne Fabrikkers eget område.

Handler selskapet mot denne bestemmelse skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 prosent over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 prosent av prisen på den utenlandske vare (eksklusiv toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kr. av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kr. av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå 10 prosent av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økete utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes — utenom benyttet kraft til dampfremstilling — erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,00 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfall, svares deretter 6 pst. årlig rente. De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av departementet.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Departementet finner med Hovedstyret ikke grunn til å ta med blant konsesjonsvilkårene en fortrinnsrett for Haus Elektrisitetsforsyning til levering av primakraft til fabrikken utover hva fabrikkens eget kraftanlegg kan levere, og vil etter det foreliggende rå til at den søkte kraftleietillatelse blir meddelt på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

Handelsdepartementet

t i l r å d e r :

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, A/S Arne Fabrikker å leie inntil 2 400 kW fra A/S Trengereid Fabrik på de betingelser som er tatt inn i Handelsdepartementets tilråding av 29 november 1946.

50. The Northern Pan-America Line A/S.

(Tillatelse til å eie 4 318 ordinære og 1 736 preferanseaksjer i A/S Kunstsilkefabrikken.)

Kgl. resol. av 6 desember 1946.

Ved kgl. resol. av 2 april 1937 og brev fra Arbeidsdepartementet av 18 juni 1941 fikk Kunstsilkefabrikken A/S tillatelse til å leie kraft fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab. Tillatelsene gjelder til 1 januar 1948.

Vassdragskonsesjoner — 8

Fra skipsreder Øivind Lorentzen har departementet mottatt en søknad av 24 april 1946 på vegne av The Northern Pan-America Line A/S om tillatelse til å eie 6 054 aksjer i Kunstsilkefabrikken A/S.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i brev av 30 oktober 1946 har avgitt følgende uttalelse:

«Med departementets påtegning av 4 mai 1946 mottok man til uttalelse følgende søknad fra skipsreder Øivind Lorentzen av 24 nestfør:

«Under henvisning til det ærede departement brev av 6 april i år søker jeg herved på vegne av The Northern Pan-America Line A/S om tillatelse for dette selskap til å erverve aksjer i Kunstsilkefabrikken A/S.

The Northern Pan-America Line er for tiden eier av 4 318 ordinære og 1 736 preferanseaksjer i Kunstsilkefabrikken. The Northern Pan-America Line har en aksjekapital på kr. 1 000 000 fordelt på 100 aksjer a kr. 1 000. Herav eier skipsreder Øivind Lorentzen 98 aksjer, dr. ing. Hans Ludvig Lorentzen 1 aksje og herr Per A. Lorentzen 1 aksje. Selskapets enestyre er skipsreder Øivind Lorentzen. Der vedlegges den forlangte erklæring fra styret om at der ikke foreligger noen avtale siktede til å dekke over det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Utenom de ovenfor nevnte aksjer i Kunstsilkefabrikken som tilhører The Northern Pan-America Line, eier skipsreder Øivind Lorentzen 5 preferanseaksjer og 7 ordinære aksjer. Skipsreder Per A. Lorentzen eier 2 preferanseaksjer og 5 ordinære aksjer og dr. ing. Hans Ludvig Lorentzen eier 1 ordinær og 1 preferanseaksje.»

Søknaden har vært til uttalelse i distriktet.

Notodden bystyre har i møte den 9 august 1946 anbefalt at The Northern Pan-America Line A/S gis den søkte tillatelse.

Fylkesmannen i Telemark har i følge påtegning av 20 august 1946 ikke noe å merke til at søknaden imøtekommes.

Kunstsilkefabrikken A/S har en aksjekapital på kr. 1 000 000, fordelt på aksjer a kr. 100. Selskapet fikk ved kgl. resol. av 2 april 1937 tillatelse til å leie fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab inntil 400 kW prima kraft til lys og motordrift samt inntil 1 500 kW spillkraft i sommerhalvåret og inntil 2 500 kW spillkraft i vinterhalvåret til dampproduksjon.

I følge brev fra Arbeidsdepartementet av 18 juni 1941 fikk selskapet tillatelse til å leie ytterligere 100 kW prima kraft, 900 kW spillkraft i sommerhalvåret og 350 kW spillkraft i vinterhalvåret fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab.

- Den er ikke innkommet noen søknad om stadfestelse av sistnevnte tillatelse. Kunstsilkefabrikken A/S er i likhet med andre konsesjonshavere tilstilt en rundskrivelse angående nødvendigheten av å søke stadfestelse.

- Hovedstyret vil anbefale den søkte tillatelse meddelt og anta ikke at der er grunn til å oppstille særskilte betingelser.

Sakens dokumenter samt en del fra departementet underhånden utleverte eldre dokumenter vedlegges.

Behandlet i møte 28. oktober 1946.

- Departementet skal bemerke at Kunstsilkefabrikken A/S har en samlet aksjekapital på kr. 1 350 000 fordelt på 13 500 aksjer à kr. 100. Av aksjekapitalen er kr. 350 000 preferanseaksjekapital.

Utdrag av årsberetning for 1945 for Kunstsilkefabrikken A/S. Fabrikken er etablert i 1917 og har en aksjekapital på kr. 1 350 000 fordelt på 13 500 aksjer à kr. 100. Av aksjekapitalen er kr. 350 000 preferanseaksjekapital. Fabrikken har en produksjonskapasitet på 100 millioner liter silke årlig. Den har en egen kraftverk som leverer strøm til fabrikken og til omkringliggende bebyggelse. Fabrikken har også en egen skole og en egen barnehage. Den har også en egen kantine og en egen bibliotek. Den har også en egen idrottsbane og en egen tennisbane. Den har også en egen golfbane og en egen jaktviltmark. Den har også en egen fiskeri og en egen skog. Den har også en egen vannverk og en egen kloakkverk. Den har også en egen elektrisitetsverk og en egen televerk. Den har også en egen postkontor og en egen telestasjon. Den har også en egen telebyrå og en egen teleagentur. Den har også en egen telebureau og en egen telebyrå. Den har også en egen teleagentur og en egen telebureau.

Søknaden har vært tilrettelagt i distrikket. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet.

Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet.

Kunstsilkefabrikken A/S har en aksjekapital på kr. 1 350 000 fordelt på 13 500 aksjer à kr. 100. Av aksjekapitalen er kr. 350 000 preferanseaksjekapital. Fabrikken har en produksjonskapasitet på 100 millioner liter silke årlig. Den har en egen kraftverk som leverer strøm til fabrikken og til omkringliggende bebyggelse. Fabrikken har også en egen skole og en egen barnehage. Den har også en egen kantine og en egen bibliotek. Den har også en egen idrottsbane og en egen tennisbane. Den har også en egen golfbane og en egen jaktviltmark. Den har også en egen fiskeri og en egen skog. Den har også en egen vannverk og en egen kloakkverk. Den har også en egen elektrisitetsverk og en egen televerk. Den har også en egen postkontor og en egen telestasjon. Den har også en egen telebyrå og en egen teleagentur. Den har også en egen telebureau og en egen telebyrå. Den har også en egen teleagentur og en egen telebureau.

I følge brev fra Arbeidsdepartementet av 17. juni 1941 fikk selskapet tillatelse til å leie 200 kW spilmotorkraft, 300 kW spilmotorkraft og 300 kW spilmotorkraft i sommerhalvåret og 200 kW spilmotorkraft i vinterhalvåret til dampproduksjon. I følge brev fra Arbeidsdepartementet av 17. juni 1941 fikk selskapet tillatelse til å leie 200 kW spilmotorkraft, 300 kW spilmotorkraft og 300 kW spilmotorkraft i sommerhalvåret og 200 kW spilmotorkraft i vinterhalvåret til dampproduksjon.

Etter ervervslovens § 36 vil det trenge tillatelse av Kongen til å eie mer enn 35 pst. av selskapets aksjer.

En vil med Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet vå til at den søkte tillatelse blir gitt uten at det oppstilles særskilte betingelser.

Sakens dokumenter samt en del fra departementet underhånden utleverte eldre dokumenter vedlegges.

Behandlet i møte 28. oktober 1946.

Departementet skal bemerke at Kunstsilkefabrikken A/S har en samlet aksjekapital på kr. 1 350 000 fordelt på 13 500 aksjer à kr. 100. Av aksjekapitalen er kr. 350 000 preferanseaksjekapital.

Utdrag av årsberetning for 1945 for Kunstsilkefabrikken A/S. Fabrikken er etablert i 1917 og har en aksjekapital på kr. 1 350 000 fordelt på 13 500 aksjer à kr. 100. Av aksjekapitalen er kr. 350 000 preferanseaksjekapital. Fabrikken har en produksjonskapasitet på 100 millioner liter silke årlig. Den har en egen kraftverk som leverer strøm til fabrikken og til omkringliggende bebyggelse. Fabrikken har også en egen skole og en egen barnehage. Den har også en egen kantine og en egen bibliotek. Den har også en egen idrottsbane og en egen tennisbane. Den har også en egen golfbane og en egen jaktviltmark. Den har også en egen fiskeri og en egen skog. Den har også en egen vannverk og en egen kloakkverk. Den har også en egen elektrisitetsverk og en egen televerk. Den har også en egen postkontor og en egen telestasjon. Den har også en egen telebyrå og en egen teleagentur. Den har også en egen telebureau og en egen telebyrå. Den har også en egen teleagentur og en egen telebureau.

Utdrag av årsberetning for 1945 for Kunstsilkefabrikken A/S. Fabrikken er etablert i 1917 og har en aksjekapital på kr. 1 350 000 fordelt på 13 500 aksjer à kr. 100. Av aksjekapitalen er kr. 350 000 preferanseaksjekapital. Fabrikken har en produksjonskapasitet på 100 millioner liter silke årlig. Den har en egen kraftverk som leverer strøm til fabrikken og til omkringliggende bebyggelse. Fabrikken har også en egen skole og en egen barnehage. Den har også en egen kantine og en egen bibliotek. Den har også en egen idrottsbane og en egen tennisbane. Den har også en egen golfbane og en egen jaktviltmark. Den har også en egen fiskeri og en egen skog. Den har også en egen vannverk og en egen kloakkverk. Den har også en egen elektrisitetsverk og en egen televerk. Den har også en egen postkontor og en egen telestasjon. Den har også en egen telebyrå og en egen teleagentur. Den har også en egen telebureau og en egen telebyrå. Den har også en egen teleagentur og en egen telebureau.

Søknaden har vært tilrettelagt i distrikket. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet. Søknaden er godkjent av departementet.

Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet. Den er godkjent av departementet.

Kunstsilkefabrikken A/S har en aksjekapital på kr. 1 350 000 fordelt på 13 500 aksjer à kr. 100. Av aksjekapitalen er kr. 350 000 preferanseaksjekapital. Fabrikken har en produksjonskapasitet på 100 millioner liter silke årlig. Den har en egen kraftverk som leverer strøm til fabrikken og til omkringliggende bebyggelse. Fabrikken har også en egen skole og en egen barnehage. Den har også en egen kantine og en egen bibliotek. Den har også en egen idrottsbane og en egen tennisbane. Den har også en egen golfbane og en egen jaktviltmark. Den har også en egen fiskeri og en egen skog. Den har også en egen vannverk og en egen kloakkverk. Den har også en egen elektrisitetsverk og en egen televerk. Den har også en egen postkontor og en egen telestasjon. Den har også en egen telebyrå og en egen teleagentur. Den har også en egen telebureau og en egen telebyrå. Den har også en egen teleagentur og en egen telebureau.

I følge brev fra Arbeidsdepartementet av 17. juni 1941 fikk selskapet tillatelse til å leie 200 kW spilmotorkraft, 300 kW spilmotorkraft og 300 kW spilmotorkraft i sommerhalvåret og 200 kW spilmotorkraft i vinterhalvåret til dampproduksjon. I følge brev fra Arbeidsdepartementet av 17. juni 1941 fikk selskapet tillatelse til å leie 200 kW spilmotorkraft, 300 kW spilmotorkraft og 300 kW spilmotorkraft i sommerhalvåret og 200 kW spilmotorkraft i vinterhalvåret til dampproduksjon.